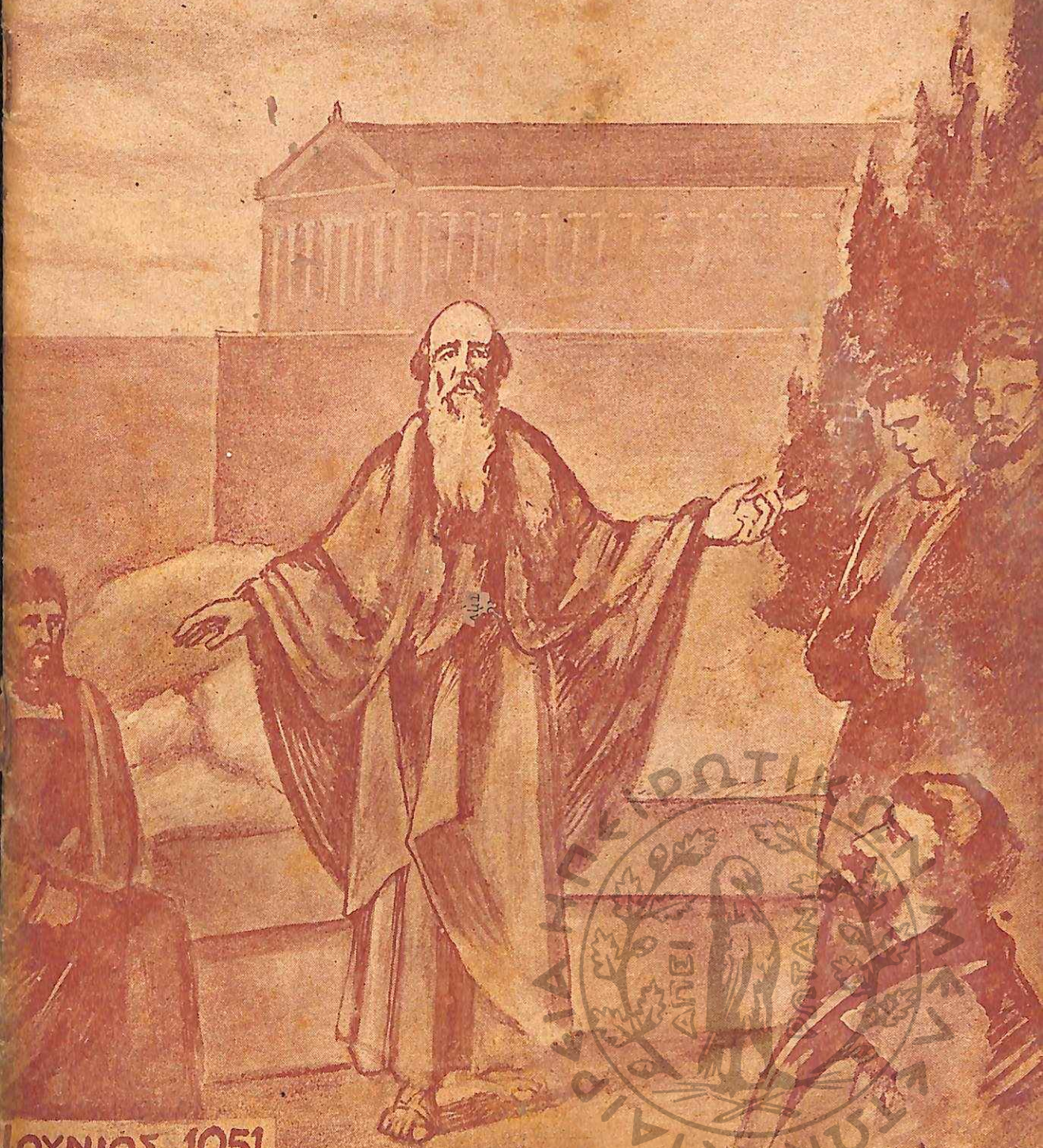

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ

ΙΟΥΝΙΟΣ 1951
ΑΡΙΘ. 192

Ο Απ. Παύλος στας Αθήνας

Α. Καρανίκης

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Στοργική πνευματική στέγη

Με χαρά πληροφορούμε το άναγνωστικό μας κοινό, ότι η «Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος», υπό την άγρυπνη ήγηση του Γεν. Διευθυντού της κ. Β. Βέλλα, συνεχίζοντας τα ωραία πνευματικά της έργα, κτίζει από τον περασμένο μήνα στο χώρο της Αγ. Βαρβάρας -συγκρότημα πνευματικών ιδρυμάτων με εκπαιδευτικό χαρακτήρα, όπου θα περιληφθούν ο Οίκος της Φοιτητρίας, η Σχολή Διακονισσών κλπ.. Σύμφωνα με τις πληροφορίες, ο Οίκος της Φοιτητρίας, ίσως και η Σχολή Διακονισσών θα είναι εις θέσιν να λειτουργήσουν για το εκπαιδευτικό έτος 1951-52.

Το ευχάριστο είναι ότι διάφοροι δωρηταί σπεύδουν να ενισχύσουν το έργο της Εκκλησίας, άλλοι προσφέροντας ακίνητα και άλλοι χρήματα.

Ελπίζουμε ότι σύντομα, ολοκληρούμενο το έργο αυτό, θα καταστή η στοργική στέγη της Εκκλησίας για νέες που προσφέρονται στο χριστιανικοκοινωνικό έργο.

Το Συνέδριον των Γυναικών στην Αίξωνή

Το Διοικητικό Συμβούλιο της «Αίξωνης», με την ευκαιρία που συνήλθε έφετος στην Αθήνα το Διεθνές Συνέδριον των Γυναικών, έδεξιώθη στις 6 'Απριλίου μερικά από τα σύμβρα μέλη στο προσωρινό κέντρο που στήθηκε στη θέση που θα οικοδομηθί ο οικισμός «Αίξωνης».

Στην υπαίθριο αυτή δεξίωση, εκτός από τις ξένες επιφανείς γυναίκες, έλαβαν μέρος και Έλληνίδες που αντιπροσωπεύουν τὰ γράμματα και τις καλές τέχνες, μεταξύ των οποίων διακρίνονται αι κυρίες Τίγκη Χατζηκυριάκου-Γκίκα, 'Αγγελική Χατζημυχάλη, Α. Τσαούση, Ε. Βακαλό, Αικατερίνη Κακούρη και αρκετοί άλλοι εκπρόσωποι και φίλοι της «Αίξωνης».

Ας προσέξουν

Αξιόλογη θρησκευτική οργάνωση μας πληροφορεί από μια κεντρική πόλη της Ελλάδος, ότι χριστιανοί και μορφωτικοί σύνδεσμοι, με το σκοπό να δημιουργήσουν πόρους, διοργανώνουν συγκεντρώσεις και διαλέξεις με πνεύμα αντιχριστιανικό, που σκανδαλίζει τις συνειδήσεις.

Καίτοι είμαστε εις θέσιν να γνωρίζουμε

την καλή πρόθεση των ηγετών των οργανώσεων αυτών, δεν μπορούμε όμως να παραμερίσουμε και τις πληροφορίες που έχουμε σχετικά με τα προγράμμά τους, που κάθε άλλο παρά εξυπηρετούν τη μορφωτική και χριστιανική αποστολή τους.

Είμαστε υποχρεωμένοι, ύστερα από τις καταγγελίες που έχουμε, να επιστήσουμε την προσοχή των αρμοδίων των ιδρυμάτων και αν δεν συμμορφωθούν, με λύπη θ' αναγκασθούμε να παραδώσουμε στη δημοσιότητα τα έγγραφα και τα στοιχεία που έχουμε εις βάρος των.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΜΑΣ ΚΙΝΗΣΙΝ

Επιστρέψας από την περιοδείαν της Χίου ο Διευθυντής μας κ. Λάμπρ. Ζαχαρής την 26ην Μαρτίου, παρέμεινεν ένταυθα μέχρι της 12ης 'Απριλίου και την 13ην ιδίου μηνός ήρχισε νέαν περιοδείαν εις 'Αρταν, όπου παρέμεινε μέχρι της 26ης ιδίου μηνός.

Κατά το διάστημα της εκεί διαμονής του εργάσθη με το έξης πρόγραμμα:

Από της 15ης 'Απριλίου μέχρι της 29ης σειρά όμιλιών εις τον Ι.Ν. του 'Αγίου Γεωργίου, κατέτιν ωραίαις εισηγήσεως του Σεβ. Μητροπολίτου 'Αρτης κ. Σεραφείμ.

Ο εκλεκτός Ποιμενάρχης κατά την αποχαιρετιστήριον όμιλίαν του Διευθυντού μας απένειμεν εις αυτόν τον τίτλον του επιτίμου ιεροκήρυκος της 'Ι. Μητροπόλεως του, ενώπιον πλήθους κόσμου.

Άλλαι όμιλιν έγιναν: Την Κυριακήν των Βαίων, 22αν 'Απριλίου, κατά την ακολουθίαν του Νυμφίου εις τον Ι.Ν. του Παντοκράτορος, την 23ην εις τας φυλακάς 'Αρτης και την 25ην Μ. Τετάρτην κατά την έσπερινήν ακολουθίαν εις τον Ι.Ν. της Αγ. Σοφίας.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης 'Αρτης κ. Σεραφείμ έδειξε ζωηρότατον ενδιαφέρον υπέρ του έργου μας και έφιλοξένησε τον Διευθυντήν μας.

Εις την Ι. Μητρόπολιν 'Αρτης παρατηρείται, με την άκνον επαγρύπνησιν του ζηλωτού ιεράρχου της, μεγάλη πνευματική κίνησις, υπό την διεύθυνσιν του νεοδιορισθέντος ιεροκήρυκος της 'Αποστολικής Διακονίας κ. Λεων. Θωμοπούλου. Επίσης η Α.Σ. πρωτοστατεί εις την ανέγερσιν ευαγών ιδρυμάτων, Νοσοκομείου, Γηροκομείου κλπ.

"ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ,"

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ

ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Διευθυντής : ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ
Διοκτητρια : ΑΣΠΑΣΙΑ ΜΑΝΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ-ΖΑΧΑΡΗ
'Ετος ΙΖ' 'Αριθ. τεύχ. 192

Γραφεία: Εύαγγελιστρίας 16 — 'Αθήναι
'Αριθμός Τηλέφ. 34-754
'Ιούνιος 1951

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
'Εσωτερικού Δρχ. 30.000
'Εξωτερικού Λίρ. 1 ½
'Ιδρύμ. 'Εταιρ. Δρ. 50.000
Χρηματικά έμβάσματα:
«Οικογενειακή Ζωή»
Σύαγγελιστρίας 16
'Αθήναι

Ο ΦΛΟΓΕΡΟΣ ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ

(Αφιερωμένο καθώς και όλόκληρο το τεύχος αυτό στον 'Απόστολο των 'Εθνών που η 'Εκκλησία γιορτάζει έφετος τη χιλιοστή ένεακοσιοστή επέτειο της έπισκέψεώς του στην 'Αθήνα).

Χίλια έννιακόσια χρόνια πάνε από τότε που ο άκούραστος ταξιδιώτης ήρθε στην πόλη μας.

Δεκαεννιά όλόκληρες έκατονταετηρίδες κι όμως όχι μόνο δεν ξεχάστηκε η μέρα εκείνη μά όσο περνά ο καιρός πιό ζωντανή και πιό νοσταλγική έρχεται στη θύμησή μας ανάμεσα από τούς αιώνες.

Δειλινό καλοκαιριού — έτσι θάταν — την ώρα που ο ήλιος γλύκοχαιρετούσε τον ιερό θράχο της 'Ακροπόλεως χρυσώνοντας το άγαλμα της Παλλάδος σαν 'Εκείνος πλησίαζε. Μυστικό ανατρίχιασμα χαράς είχε πλημμυρίσει το 'Αστν. Την ώρα που ο ήλιος κρυβόταν πίσω από τις βουνοκορφές, ο Μέγας 'Απόστολος φορτωμένος από τα πιό μεθυστικά χαμόγελα του Αιωνίου Φωτός πρόβαλε στην 'Αθηναϊκή αγορά. Ήταν κουρασμένος. Το βήμα του ήταν άργο μά μέσα από τα κατάβαθα της δυναμικής ψυχής του, έβγαιναν δέσμες δέσμες οί του, Ναζωρινού κηρύγματος. Στάθηκε λίγο να ξεκουραστή με τούς δυο άφοσιωμένους συνοδοιπόρους του, τον Τιμόθεο και τον Σίλα κι ύστερα καθώς το σούρουπο άπλωνε τις μαδιές φτερούγες του, μίλησε για πρώτη φορά στα συγκεντρωμένα πλήθη.

Μορφή ήλιοκαμένη, πόδια σκο-

νισμένα, φωνή ούρανόφερτη. 'Ετσι τον βλέπουν κάθε χρόνο σαν τώρα οί χιλιάδες και οί μυριάδες των πιστών 'Αθηναίων, που μυρμηγκιές-μυρμηγκιές πλημμυρίζουν τον 'Ιερό θράχο να τον ξανακούσουν θαρρείς να μιλή για τον άγνωστο Θεό. Και καθώς σπην κατανυκτική στιγμή του 'Εσπερινού οί ιερές μελωδιές σκορπίζουν το δέος της προσευχής, ακούγονται σαν θούρια, σαν σαλπίσματα, σαν παιάνες τα θέλα τροπάρια, μά πάνω απ' όλα κυριαρχεί το δεύτερο των 'Αποστόλων.

«Τα κατά πόλιν δεσμά και τας θλίψεις Σου τις διηγήσεται ένδοξε 'Απόστολε Παύλε; Τους κόπους, τους μόχθους, τας άγρυπνίας, τας έν λιμῶ και δίψει κακοπαθείας, τας έν ψύχει και γυμνότητι, την σαργάνην, τούς ραβδισμούς, τούς λιθασμούς, την περίοδον, τον θυθόν, τὰ ναυάγια; Θέατρον έγένου και 'Αγγέλοις και ανθρώποις. Πάντα ούν υπέμεινας έν τῷ ένδυναμούντι Σε Χριστῷ ίνα κόσμον κερδίσης έν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ Σου.»

'Αληθινά!... 'Ακατάβλητος υπήρξεν ο 'Απόστολος των 'Εθνών στην αίματόβρεχτη πορεία του, που ανθρώπινη γλώσσα δε θά μπορέση να έγκωμιάση επάξια.

Ρίχνοντας ένα βλέμμα ο πιστός στο περιοδευτικό έργο του, τον βλέπει πότε στη Θεσσαλονίκη να του φέρνονται ψυχρά και να τον

ἀποδιώχνουν οἱ σκληροτράχηλοι καὶ καχύποπτοι Ἰουδαῖοι καὶ πό-
τε στὴ Βέρροια νὰ τὸν καλοδέχον-
ται, νὰ τὸν ξεκουράζουν καὶ νὰ
γεύωνται τῶν ρημάτων του, ὅπως
τὸ κρυστάλινο νερὸ τῆς δροσε-
ρῆς πηγῆς, οἱ διψασμένοι Βερροι-
ῶτες.

Ἄλλοτε πάλι στὴν πολυθόρυβη
Κόρινθο μὲ τὸ ἱερὸ ζεῦγος Ἀκύλ-
λα καὶ Πρίσκιλλα, νὰ τὸν φιλοξε-
νοῦν ἐγκάρδια στὴ φτωχικὴ σκη-
νὴ τους, νὰ κερδίζουν μὲ τὸν ἱ-
δρῶτα τους κι' οἱ τρεῖς τὸν ἄρτο
καὶ νὰ ἐξορמוῦν ὑστερα γιὰ τὸ

ἔτρεξε στὴν προσφιλεῖ γωνιά τῆς
Κορίνθου ὅπου οἱ πολυαγαπημένοι
του, ὁ ἀρχισυνάγωγος Κρίσπος,
Γάιος, Ἰούστος, Φουρτουῆτος, Ἐ-
ραστος, Κουάρτος, Ἀχαϊκὸς καὶ
μετὰ σὰν ὄραμα τὸ φωτόλουστο λι-
μάνι τῶν Κεχριῶν ἀπ' ὅπου ἀπέ-
πλευσε.

Ἄλλοτε ξεφυλλίζει τὶς περασμένες
σελίδες τῆς ζωῆς του καὶ ξαναγυ-
ρίζοντας στὰ πρῶτα τοῦ ἀποστολι-
κὰ θήματα ξαναβρίσκεται στὸ Ἰ-
κόνιο, στὰ Λύστρα, στὶς ἀγαπημέ-
νες πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μὲ
τὸν τρυφερό πνευματικὸ τοῦ γιου,

τὸ Τιμόθεο κι' ἄλ-
λοτε στὴν πολυάνθι
στὴ Κύπρο μὲ τὸν
Βαρνάβα καὶ τὸν
ἀχώριστο Σίλα.

Ἡ μήπως τὸ ἐκ-
τυφλωτικὸ φῶς στὸ
δρόμο τῆς Δαμα-
σκοῦ κι' ἡ ἀλησμό-
νητη φωνὴ — Σα-
οὐλ — Σαοὐλ τί
μὲ διώκεις ; —
δὲν ἔγιναν ἀφορμὴ
νὰ κλάψη καὶ νὰ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Εἰδοποιεῖνται οἱ κ. κ. συν-
δραμηταὶ μας ὅτι, λόγω τῶν
θερινῶν διακοπῶν, τὰ τεύχη
Ἰουλίου — Αὐγούστου θὰ κυ-
κλοφορήσουν ὅπως καὶ ἡμέ-
ρα εἰς ἓνα πανηγυρικὸ τὶς
πρῶτες ἡμέρες τοῦ Αὐγού-
στου, μὲ ἐκλεκτὰ συνεργα-
σίαις καὶ ἐξαίρετικὴν ἐμφά-
νισιν.

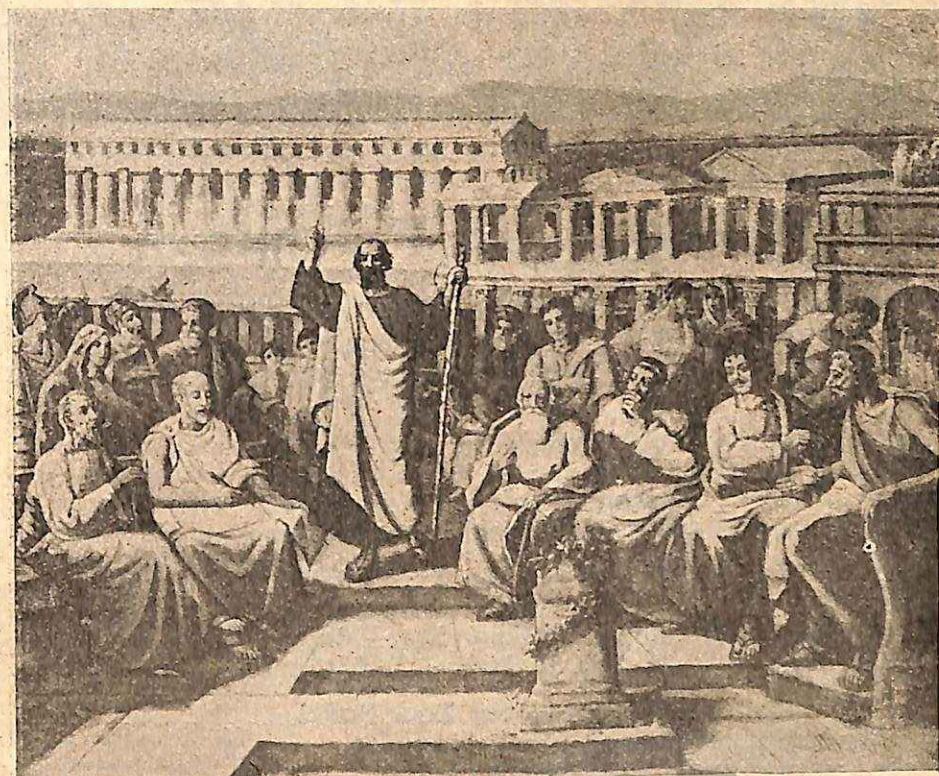
ἀντιμάχονται τὶς θεῖες Ἀλή-
θειες καὶ ξεσηκώνουν τὸ λαὸ ἐ-
ναντίον του σέρνοντάς τον στὸν Ἀν-
θύπατο Γαλλίωνα. Στὴν Ἐφεσσὸ
μὲ τὸν ναὸ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τὰ
ὄργανα τοῦ κακοῦ ποὺ ἀντιστέ-
κονται στὸ κήρυγμα τοῦ Ἐσταυ-
ρωμένου. Μὰ καὶ ὁ μεγαλειώδης
ἀποχαιρετισμὸς κάτω στὴν ἀκρο-
γιαλιά ὅταν τὴν τελευταία στιγμή
λέει «τρίτιαν νύκτα καὶ ἡμέραν
οὐκ ἐπαύσαμην μετὰ δακρύων νου-
θετῶν ἓνα ἓνα ἕκαστον» (Πράξ.
Κεφ. Κ-13). Καὶ τέλος στὴ Ρώμῃ
ὑστερα ἀπὸ μαρτύρια, ἀπὸ τρικυ-
μίες, ἀπὸ πόνους καὶ μόχθους, στὴ
φυλακὴ γέρος πιά νὰ γράφῃ τὶς ἀ-
γαπημένες τοῦ ἐπιστολές.

Πόσες φορές τὸ πνεῦμα του δὲν

βυθίσῃ κάποτε τὸ θεόπνευστο κάλα-
μό του στὸ μελάνι γιὰ νὰ γράψῃ
πρὸς τοὺς Γαλάτας ποὺ ἐνῶ στὴν
ἀρχὴ τὸν δέχτηκαν σὰν ἄγγελο ὕ-
στερα τὸν ἀποδοκίμασαν.

— Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς
ἐβάσκανε; (Γαλ. Κεφ. Α-3).

Ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια πέρασαν
σὰν μιὰ ἡμέρα. Ὅλα τὰ μέρη ποὺ
σκόρπισε παντοῦ τὸ φῶς καὶ ποὺ
δὲν ἦταν λίγα!.. Ἦταν ὁλόκληρος
ὁ τότε πολιτισμένος κόσμος. Πέρα-
σαν ἀλληλοδιάδοχα μπρὸς στὴ
φαντασίᾳ του μὲ τὶς χαρὲς καὶ τὶς
συγκινήσεις, μὲ τὶς λύπες καὶ τὶς
νοσταλγίες καὶ στέκονταν πάντα
στὶς ἀπολογίες μπρὸς τοὺς μεγάλους
ἀγέρωχους, ἐπιβλητικούς, ἀ-
καταμάχητους, ὅπως στὴν Καισάρ-

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος κηρύσσει τὸν ἀληθινὸν Θεὸν στὴν ἀγορὰ τῆς ἀρχαίας
Κορίνθου
(Ἔργο τοῦ καθηγητοῦ ζωγράφου κ. Δ. Κράτη)

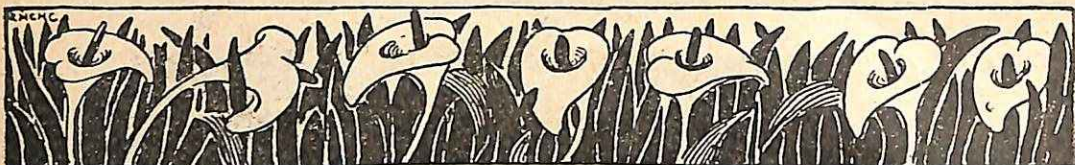
ρεια μπρὸς τὸν Ἀγρίππα καὶ τὴ
Βερενίκη (Πράξ. Κ.Σ.).

Πλήθος ἀγαπημένοι του στάθη-
καν συνοδοιπόροι καὶ μάρτυρες
στὴν ἀγκαθόστρωτη μὰ οὐράνια ὁ-
δοιπορία του, Φοίβη καὶ Χλόη φτε-
ρωτὲς διακόνισσες, ἡ καλὴ Δάμα-
ρις ἡ Ἀθηναία, Λυδία ἡ πορφύρο-
πώλις ἐκεῖ στὸ ἀξέχαστο καὶ φιλό-
ξενο σπίτι τῶν Φιλίππων, Θέκλα ἡ
ἰσαπόστολος στὸ Ἰκόνιο, Λουκάς
ὁ συνεργός του μὰ καὶ ὁ κατάπλη-
κτος δεσμοφύλακας ποὺ, θαμπωμέ-
νος ἀπὸ τὸ μεγαλειώδες θαῦμα
τῆς ἀπελευθερώσεώς του ἀπὸ τὶς
ἀλυσίδες τῆς φυλακῆς, τὸν ἀκο-
λούθησε καὶ αὐτὸς μαζί μὲ ἀμέ-
τρητα πλήθη, ποὺ συνοδοιπόρησαν

καὶ συνοδοιποροῦν ἀκολουθώντας
τὸ φλογερὸ ταξιδιώτη.

Τὸ ἔργο του εἶναι μεγάλο, εἶναι
ἀσύγκριτο. Μισὸς αἰῶνας ἀκατα-
παύστων ταξιδιῶν καὶ δεκατέσσε-
ρες ἐπιστολὲς ἀποτελέσαν τὴ σύν-
θεσή του.

Ὡ! αὐτὲς οἱ ἐπιστολές, πόσους
ὠδήγησαν στὴν πηγὴ τῆς Χάριτος
καὶ πόσους ἔσωσαν ἀπὸ τὴ σκοτει-
νὴ ἄβυσσος τῆς ἁμαρτίας. Ἐκατομ-
μύρια τόμοι ἀνθρωπίνων συγγραμ-
μάτων χάθηκαν καὶ λησμονήθηκαν
μὰ αὐτὲς οἱ ἐπιστολές θὰ μένουν
στὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα σὰ θεῖα
προσκλητήρια φλογισμένα ἀπὸ ἀ-
γάπη, ἀπὸ μετάνοια, ἀπὸ πίστη
καὶ θὰ δονοῦν τίς ἀνθρώπινες γε-

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

Ἡ νύχτα τῆς Γεθσημανῆ

Ὁλη ἡ μαγεῖα τῆς ἀνοιξης σὲ τύλιγεν, Ἰησοῦ.
Γλυκεῖα στὰ χεῖλη ἡ νειότη Σου σὰν ὥριμην ὀπώρα
κι' ἄσπιλη ὡς τρέμιζε ἡ ψυχὴ στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.
Ρίγη ἀγωνίας δένουνε τὴ μεσονύχτιαν ὥρα.

Ἀχνοσαλεύουν οἱ σκιές στὸν κήπο τῶν Ἑλαιῶν
κι' ἀπλώνεται τῆς προσευχῆς τὸ θεϊκὸ μυστήριον.
Μὲ τὴν πικρὴ ἐγκαρτέρηση ἀνέκφραστον λυγμῶν
βουθὸ καὶ ν' ἀντιμάχεται τὸ ἀνθρώπινο μαρτύριο.

Κάλεσμα θεῖο. Τὴν πιὸ σκληρὴ βουλὴ νὰ πληρωθῇ
τὸ πεπρωμένο ἀνέκκλητο σιμώνει νὰ σφραγίσῃ.
Ὡ, τῆς θυσίας τὸ τίμημα — Γλυκύτατε — βαρὺ
ν' ἀναζητᾷ τὸ αἷμα Σου ἡ ἀγάπη νὰ θλαστήσῃ.

Τὸ μῖσος φιδосέρνεται στὰ πόδια Σου, Ραββί
καὶ τῆς ὀδύνης ἀνθίσει τὸ ματωμένο κρίνον.
Εὐωδιασμένη λύγισε καὶ φάνταξε ἡ ζωὴ
μῦρο κομμένης πασχαλιάς στὸν ἐπιτάφιο θρῆνο.

Τὰ σκότη σχίζει τῆς νυχτὸς ἡ μυστικὴ φωνή.
— Στὰ φυλλοκάρδια γλύστρισε φαρμακερὸ στίλετο —
...Πάνω ἀπ' τὸ Θεῖο ὑψώθηκεν ἡ ἀνθρώπινη στιγμή
τῆς ἱκεσίας ἡ τραγική. — Ὡ, Θεέ μου, παρελθέτω!...

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

νεές, ὀδηγώντας τες στὸ ἀνώτερο
Φῶς.

Ὁ Φλογερὸς ὁδοιπόρος εἶπε κά-
ποτε, ὅταν στὴ δύση τῆς ζωῆς του
εἶχε τελειώσει τὸ ἔργο του: «Τὸν
ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν
δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστην τετή-
ρηκα· λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς
δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώ-
σει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ-
ρᾳ, ὃ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ
ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἡγαπηκό-

σι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ». Β. Τιμ.
Κεφ. Δ' ε. 8.

Ὡ! ἐλάτε νὰ ἀκολουθήσωμε ὁ-
λοι τὸν ἀκατάβλητο, φλογερὸ Ὀ-
δοιπόρο στὸν ὠραῖο δρόμο του καὶ
ν' ἀγωνιστοῦμε μαζί του τὸν τῆς
πίστεως ἀγῶνα, συνεργοὶ καὶ συν-
αθληταὶ του γιὰ νὰ κερδίσουμε
καὶ μεῖς τὸν «στέφανον τῆς ζωῆς»
ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγα-
πῶσιν αὐτόν» Ἀποκ. Κεφ. Α-12.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΟΥ

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΡΓΑ

Γκρέμισε τὴν εὐτυχία τοῦ σπι-
τιοῦ τῆς μὲ τὸν ἐπιπόλαιον χαρά-
κτῆρα τῆς καὶ πιότερο μὲ τὴς κα-
θημερινὲς ἀπαιτήσεις τῆς. Ἐξο-
χές, ταξίδια, πάρτυ, ἓνα σωρὸ πε-
ριττὰ ἔξοδα, δυσανάλογα πρὸς
τὴν οἰκονομικὴ τους θέσιν.

Ὁ ἄντρας τῆς, διατηροῦσε στὸν
κεντρικὸ δρόμο τῆς ἐπαρχιακῆς
πόλεως Κ. ἓνα κατάστημα νεώτερι-
σμῶν, μὰ τὰ τελευταῖα διεθνῆ γε-
γονότα ποὺ κλόνισαν τόσο τὴν ἀ-
γορά, περιώρισαν τὴς δουλειές του
σημαντικά. Ἐνα σωρὸ ὑποχρεώ-
σεις καὶ γραμμάτια ποὺ διαμαρ-
τύρονταν τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο,
δὲν τὸν ἄφηναν νὰ ἀναπνεύσῃ. Οἱ
τράπεζες δὲν τοῦδιναν πιά χρήμα-
τα κι' ἓνα πρωὶ τὸ κατὰστημα θρέ-
θηκε κλειστό. Εἶχε χρεωκοπήσῃ.
Παρ' ὅλ' αὐτά, ἡ γυναῖκα του δὲν
ἄφηνε τὴν τακτικὴ τῆς.

Τί δὲν ἔκαμε γιὰ νὰ τὴν πείσῃ
νὰ ἀλλάξῃ ζωὴ! Τὸ κακὸ εἶχε τὴ
ρίζα του στὸ ὅτι ἐνῶ ὁ ἄντρας τῆς
ἦταν ἓνας καλὸς χριστιανός, μέ-
λος σημαντικὸ σὲ μιὰ χριστιανικὴ
ἀδελφότητα τοῦ τόπου τους, ἐκείνη
ἀρνήθηκε καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ἀκό-
μα. Προφασίζονταν πὼς πάντα τῆς
ἔλλειπαν οἱ κατάλληλες τουαλέττες.
Στὴν πραγματικότητά ὅμως, οἱ
κοσμικὲς φίλες τῆς τῆς εἶχαν ἐμ-
πνεύσει τὴν ἀποστροφή ἀπὸ τὴν
θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἄντρας τῆς ἔμεινε πιά ἀνερ-
γος, παρὰ τὴς ἐπίμονες προσπάθει-
ές του, νὰ βρῇ ἔστω καὶ μιὰ ὑπαλ-
ληλικὴ θέσιν γιὰ νὰ ἐξοικονομῇ
τὴς ἀπαραίτητες οἰκογενειακές του
ὑποχρεώσεις.

Κόντευε τὸ καλοκαίρι. Ἡ κυρία
εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα καινούριο φό-
ρεμα τῆς ἐποχῆς. Χωρὶς αὐτό, ἡ-

ταν ἀδύνατο νὰ παρουσιαστῇ στοὺς
κύκλους τῆς. Σκέφθηκε λοιπὸν νὰ
πουλήσῃ τὸ ψυγεῖο τοῦ σπι-
τιοῦ. Αὐτὸ καὶ ἔγινε.

Ἡ σπατάλη κι' ἡ πολυτέλεια τὴν
ὥθησαν σ' αὐτὴ τὴν ἐξωφρενικὴ
πράξιν, ποὺ ὡς ἐπακόλουθο εἶχε
νὰ στερηθοῦν τὰ δυὸ μικρά τους,
τὸ λίγο παγωμένο γάλα, ποὺ ἐξοι-
κονομοῦσε ὁ ἄμοιρος πατέρας, κι'
ἀκόμα, νὰ μείνῃ ἡ οἰκογένεια χω-
ρὶς τὴς εὐκολίες τοῦ ψυγεῖου ποὺ
τόσο χρήσιμο εἶναι τὸ καλοκαίρι.

Ὅλα τ' ἄλλα, δὲν ἔκαμαν καὶ
τόση αἴσθησι, μὰ αὐτὸ τὸ τελευ-
ταῖο, σὰν μαθεύτηκε, κίνησε τὴν
ἀγανάκτησιν στὰ γνωστά τους πρό-
σωπα. Μὰ αὐτὸ δὲν ἦταν τὸ τελευ-
ταῖο. Ἐνα ὠραῖο πρωὶ, ἡ κυρία
ἐγκατέλειπε τὸ σπίτι, ἀφήνοντας
στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ κείνον καὶ
τὰ χαριτωμένα παιδάκια τους.

Ὅμως ὁ δρόμος τοῦ κακοῦ δὲν
εἶναι τόσο εὐκόλος ὅσο φαίνεται.
Ἐχει ἀγκάθια πολὺ σκληρὰ ποὺ
ματώνουν ὅσους τὸν ἀγάπησαν.

Εὐτυχεῖς ὅσοι γρήγορα τὸ κατα-
λάβουν καὶ ξαναγυρίσουν στὴ συ-
ζυγικὴ στέγη ὅπως ἐκείνη.

Στὸ μεταξὺ ὥστόσο εἶχε διδα-
χτεῖ ἀπ' τὴν πικρὴ τῆς πείραν, τὰ ὁ-
λέθρια ἀποτελέσματα ποὺ φέρνουν
ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ σπατάλη.

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ
ἐνάρετος σύζυγος, προσελήφθη σὲ
μιὰν ἀξιόλογη Ἐταιρεία ὡς ταμί-
ας. Τὰ οἰκονομικά τοῦ σπιτιοῦ δὲν
ἀργήσαν νὰ τακτοποιηθοῦν.

Ἡ γυναῖκα, φρόνιμη τὴν ὥρᾳ καὶ
νοικοκυρά, ἐκτίμησε πραγματικά
τὴν καλὴν τακτικὴν τοῦ ἀντρός τῆς.

Μὲ τὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν καλὴν
συνεννόησιν, ἡ οἰκογένεια ξανα-
βρῆκε τὴν εὐτυχίαν τῆς.

ΑΣΠΑΣΙΑ Α. ΖΑΧΑΡΗ

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Του Σεβ. Μητροπολίτου Ἀργολίδος κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Λένε και είναι αληθινό, ότι οι συνήθειες οι καλές, ή οι κακές, διευθύνουν την ζωήν και ότι εκείνο που θα συνηθίσω κανείς από παιδί, θα το συνεχίση ως την ώρα του θανάτου του. Ἐπειδή δὲ αὐτὸ καταντᾷ σχεδὸν νόμος γιὰ τὴν ζωήν τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ δίδεται ἰδιαίτερη προσοχή στή ζωτική αὐτὴ ὑπόθεσι, τοῦ νὰ συνηθίσουμε οἱ μεγάλοι τοὺς μικροὺς, ἀπὸ πολὺ νωρὶς, νὰ ἀγαπήσουν τὸ καλὸ καὶ νὰ τὸ ἐφαρμόζουν στὴν ζωήν τους. Ὁ λόγος τοῦ Ἁγίου Θεοῦ δίνει παραγγελία στοὺς γονεῖς νὰ διδάξουν τὰ παιδιὰ τους στὴν ἐκτέλεσι τοῦ ἀγαθοῦ, λέγοντας τὰ ἐπόμενα λόγια: «Δίδαξε στὸ παιδί σου τὸ δρόμο μου ἐν ὅσω εἶναι καὶ ἔρδῃς καὶ δὲν θὰ ξεφύγῃ ἀπὸ αὐτὸν ὡς ποὺ νὰ κατεβῇ στὸν τάφον». Ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ χρειάζεται μιὰ πνευματικὴ γυμναστική, ποὺ θὰ χαράξῃ βαθεῖα στὴν παιδικὴ ψυχὴ τὴν ὁραία καὶ σωτήρια συνήθεια τοῦ καλοῦ. Γιὰ τὴ γυμναστικὴ αὐτὴ θὰ μιλήσουμε σὲ τοῦτο τὸ φύλλο, τὸ ὁποῖον παρακαλῶ νὰ διαβάσῃ ἀπὸ τοὺς γονεῖς μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ προσοχή.

Καλὸς ἄνθρωπος στὴ ζωὴ δὲν εἶναι ἄλλος, παρὰ ἐκεῖνος ποὺ ἔμαθε νὰ πονᾷ τὸν συνάνθρωπόν του καὶ νὰ κἀνῃ ὅ,τι μπορεῖ γιὰ νὰ φανῇ χρήσιμος καὶ εὐεργετικὸς στὸν πλησίον του, τὴν ὥρα τῆς ἀνάγκης του. Τούτῃ τῇ μεγάλῃ ἀλήθειᾳ ἔχοντας ὅπ' ὀφεί του κάθε πατέρα καὶ μάνα, πρέπει ἀπὸ πολὺ νωρὶς νὰ γυμνάσουν τὰ παιδιὰ τους στὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον, στὴν ἀγάπην ποὺ ἐξυγενίζει τὴν ἀνθρώπινε καρδίᾳ καὶ τοὺς ἀνοίγει τὸ δρόμο, ὃ δὲ ποῖος φέρνει στὴν εὐτυχία τὴν ἀληθινὴ

καὶ τὴν πρόσοδο. Θὰ ἀναφέρουμε μερικοὺς τρόπους, τοὺς ὁποίους μποροῦν καὶ ἐπιβάλλεται νὰ μεταχειρίζονται οἱ γονεῖς, γιὰ νὰ γυμνάσουν τὴν παιδικὴν ψυχὴν στὴν ἀγάπην καὶ στὴν στοργήν, ποῦναι ἡ ἀπαραίτητη προϋπόθεσι γιὰ τὴν καλὴ ἐξέλιξι τοῦ παιδιοῦ.

Οἱ γονεῖς θὰ καλοῦν κάθε τόσο τὰ παιδιά τους καὶ θὰ τοὺς μιλοῦν γιὰ τὴν ἀγάπην, ποὺ θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνονται γιὰ κάθε συνάνθρωπό τους καὶ δὲν θὰ σταματοῦν στὰ λόγια, ἀλλὰ δίδοντας εἰς τὰ παιδιά τους ἕνα χρηματικὸ ποσόν, ἀνάλογο μὲ τὴν οἰκονομικὴ δυνατότητα τῆς οἰκογενείας, θὰ συμβουλεύουν αὐτὰ νὰ τὸ δώσουν στὸν πτωχότερο συμπατριῇ τους, κρυφὰ ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου, ἢ σ' ἕνα πτωχὸ τῆς ἐκλογῆς τους. Ἀλλοτε πάλιν, οἱ γονεῖς θὰ στέλλουν κάθε ἐλεημοσύνην, τὴν ὁποία ἐπιθυμοῦν νὰ κάμουν εἰς πάσχοντα καὶ δυστυχεῖς, μὲ τὰ παιδιά τους τὰ εὐλογημένα χέρια τῶν παιδιῶν νὰ κτυποῦν τὴν πόρτα τοῦ πονεμένου καὶ νὰ μεταφέρουν σ' αὐτὸν τὸ φῶς, τὰ χρήματα ἢ τὰ ρούχα.

Ὅταν ἡ μητέρα θὰ ξεκινήσῃ νὰ πᾶν στοῦ πτωχοῦ τὸ σπῆτι — καθήκον τὸ ὁποῖον συχνὰ πρέπει νὰ ἐκτελῇ —, γιὰ νὰ παρήγορήσῃ καὶ νὰ ἐλεήσῃ, τὸ παιδί τῆς πρέπει νὰ εἶναι κοντὰ τῆς, γιὰ νὰ ἰδῇ καὶ νὰ ἀκούσῃ τῆς μητέρας του τὰ χριστιανικά λόγια καὶ τὰ ἔργα. ἂν ὑπάρχουν πολλὰ παιδιά, θὰ παίρνῃ τότε τὸ ἕνα, πότε τὸ ἄλλο μαζί τῆς, ἀλλὰ ὅταν γυρίζουν στὸ σπῆτι, πρέπει νὰ ἀνοίγῃ συζήτησι γιὰ τὴν ἐπίσκεψιν ἢ ὁποία ἔγινε στοῦ πτωχοῦ τὸ πονεμένο σπῆτι, διὰ νὰ δίδεται ἔτσι ἡ εὐκαιρία νὰ ἀκοῦν ὅλα τὰ παιδιά γιὰ τὸν πόνον ποὺ ὑπάρχει στὴν κοινωνία καὶ γιὰ τὸ καθήκον ποὺ ἔχομε νὰ ἐρχώμεθα πα-

ρηγορηταὶ καὶ ἐνισχυταὶ τῶν δυστυχῶν ἀδελφῶν μας. Ἔλεγε μιὰ ἁγία μητέρα, ἡ ὁποία ἀνέδειξε καλοὺς ἀνθρώπους στὴν κοινωνία μας: «Ἀπὸ τὸν καιρὸν ποὺ τὰ παιδιὰ μου μεγάλωσαν κάπως, τὰ ἔκαμα ταχυδρόμους καὶ ὑπηρέτες τῶν πτωχῶν καὶ τὰ χέρια μου, σπάνια ἀπὸ τότε ἔβαλαν στὸ χέρι τοῦ πτωχοῦ τὴν ἐλεημοσύνην μου, γιὰτὶ προτιμοῦσα πάντα τὸ χέρι τῶν παιδιῶν μου νὰ δίνῃ ὅ,τι ἀπὸ τὴ περισσειὰ μου, ἢ τὸ ὑστέρημά μου, ἦταν προωρισμένο γιὰ τὸν πτωχόν».

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μάνα πρέπει νὰ φροντίζουν νὰ μαθαίνουν ποῖος φίλος καὶ συμπατριῇς τῶν παιδιῶν τους, ἢ ποῖο γειτονόπουλο εἶναι ἀδιάθετο καὶ νὰ συμβουλεύουν τὰ παιδιά τους νὰ πηγαίνουν στὸ σπῆτι τοῦ ἀρρώστο (φυσικὰ ὅχι ὅταν εἶναι μεταδοτικὴ ἢ ἀρρώστεια) γιὰ νὰ τὸν συντροφεύσουν καὶ νὰ τοῦ ποῦν κάποιο παρήγορον λόγον, τὸν ὁποῖον ἡ παιδικὴ καὶ ἁθώα καρδίᾳ ξέρει νὰ εἰπῇ σ' ἕνα ἄλλο παιδί τῆς ἴδιας ἡλικίας. Καλὸ εἶναι σὲ αὐτὴ τὴν περίπτωσι, οἱ γονεῖς νὰ δίδουν στὸ παιδί τους ἔστω καὶ μερικὰ λουλούδια γιὰ νὰ πᾶν στὸν ἀρρώστο φίλο του. Ἐὰν τὸ γειτονόπουλο εἶναι στὸ κρεββάτι ἀπὸ ἀρρώστεια ἐπικίνδυνον, μποροῦν νὰ στείλουν οἱ γονεῖς τὸ παιδί τους νὰ ἐρωτήσῃ ἀπλῶς, ἀλλὰ μὲ ἐνδιαφέρον, τὴν μητέρα, ἢ κάποιο ἄλλο οἰκεῖο πρόσωπο τοῦ ἀσθενοῦς, πῶς πηγαίνει ἡ υγεία του καὶ νὰ δείχνουν οἱ γονεῖς ζωηρὸ ἐνδιαφέρον νὰ πληροφορηθοῦν ἀπὸ τὸ παιδί τους, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθῃ τὸν ἀρρώστο, γιὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς υγείας του. Ἀκόμη ἄλλος ἀριστος τρόπος ἐκγυμνάσεως τοῦ παιδιοῦ στὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον εἶναι νὰ προτρέπουν οἱ γονεῖς τὰ παιδιά τους νὰ κάμουν πρωτὶ καὶ βράδυ εἰδικὴ προσευχὴ γιὰ τοὺς φίλους τους, πρὸ παντὸς ἂν ἔτυχῃ σ' αὐτοὺς κάποιο δυστύχημα.

Προσοχὴ ἀπέραντη χρειάζεται νὰ δείχνουν οἱ γονεῖς γιὰ νὰ μαθαίνουν καὶ μάλιστὰ γρήγορα, ἂν τὰ παιδιά τους ἐμάλωσαν μὲ ἄλλα παιδιά καὶ νὰ κάμουν τὸ ἔργο τοῦ εἰρηγοποιοῦ, καλώντας τοὺς δυ-

μαλωμένους, ποὺ δὲν μιλιῶνται καὶ συμφιλιώνοντας αὐτοὺς μὲ ὠραῖες συμβουλές, νὰ τοὺς θάλουν νὰ δώσουν τὸ Χριστιανικὸ φίλημα τῆς ἀγάπης. Σ' αὐτὸ ὅμως τὸ σημεῖον θάθελα νὰ σταθῶ γιὰ λίγο, νὰ εἰπῶ στοὺς γονεῖς ὅτι, ὅπως καὶ σ' ὅλα τὰ ἄλλα θὰ πρέπει πρῶτοι αὐτοὶ νὰ δίδουν τὸ καλὸ παράδειγμα μὲ τὴν Χριστιανικὴ τους ζωὴ, ἔτσι καὶ ἀκόμη περισσότερο πρέπει, ὅταν συμφιλιώνουν τὰ παιδιά τους μὲ τὸ φίλο τους ποὺ κάκισαν, νὰ προσπαθοῦν νάχουν πρῶτοι αὐτοὶ μονιάσει μὲ κάθε ἕνα, μὲ τὸν ὁποῖον τυχόν ἔχουν δυσανεστῆθῃ, διότι ἄλλως ὅχι μόνον δὲν κάμουν καλὸ στὸ παιδί τους, ἀλλὰ καὶ βλάπτουν, ἐπειδὴ, ὅπως ἔχομε πῆ ἀλλοτε, τὰ παιδιά κρίνουν ἀκριβοδίκαια τὴν ζωὴν ὅλων καὶ ἀκολουθοῦν ὅχι τὰ λόγια μας, ἀλλὰ τὴν πράξιν μας. Γονεῖς πιστέψτε, ὅτι στὴν πνευματικὴ αὐτὴ γυμναστικὴ στηρίζεται τὸ δοξασμένο μέλλον τῶν παιδιῶν σας· ἀκόμα πιστέψτε, ὅτι ὅλοι σας μπορεῖτε νὰ ἀναδειχθῆτε ἀριστοὶ πνευματικοὶ γυμνασταὶ τῶν ἐλπίδων σας, ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσετε καὶ ἀς μὴν ξέρετε γράμματα πολλὰ καὶ ἀς μὴν ἔχετε πλούτη. Ὑπάρχει τρόπος, προσπαθεῖστε καὶ θὰ τὸν βρῆτε, νὰ δημιουργήτε γιὰ τὰ παιδιά σας μιὰ ὠραία εὐκαιρία, γιὰ νὰ γυμνάζονται στὴ διάπραξιν τοῦ ἀγαθοῦ. Ἐνας πάρα πολὺ πτωχὸς πατέρας, θέλοντας νὰ ἐξασκήσῃ τὸ παιδί του στὴν ἐργασία τῶν καλῶν πράξεων, τοῦ ἔλεγε κάθε πρωτὶ: «Παιδί μου, ἐπειδὴ πρέπει νὰ μὴν περνᾷ ἡμέρα ποὺ νὰ μὴ κάμωμε κάποιο καλὸ στὸς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ ἐμεῖς δὲν ἔχομε τὰ οἰκονομικὰ μέσα γιὰ νὰ φανοῦμε εὐεργετικοὶ στοὺς πάσχοντα ἀδελφοὺς μας, σὲ παρακαλῶ, στὸ δρόμο ποὺ πηγαίνεις, ἂν συναντήσῃς κανένα γυαλί, ἢ καρφί, μάζεψέ το, βάλετο στὴν ἄκρην, διότι περνοῦν τόσα πτωχὰ ἐξόπλυτα παιδάκια καὶ κινδυνεύουν νὰ τρυπήσουν τὰ ποδαράκια τους καὶ νὰ πληγωθοῦν καὶ ἴσως-ἴσως νὰ φτάσουν ὡς τὸ θάνατο ἀπὸ αὐτό· μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, παιδί μου, κάνεις μεγάλο καλόν».

† Ο ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

(Ἡ σκηνὴ δείχνει στενὸ δρόμο στοὺς Φιλίππους. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἶναι μαζεμένοι κόμμοι. Στὸ κέντρο στέκεται ὁ Παῦλος καὶ ὁ Σίλας. Πίσω τους δύο τρεῖς χριστιανοί. Ἐμπρὸς τους γονατίζει ἓνα κορίτσι δεκαεξή - δεκαεπτὰ χρονῶ, ἡ μάντισσα πού μετ' ἡν ἐπέμβαση τοῦ Παύλου λυτρώθηκε ἀπὸ τὸ δαιμόνιο).

ΕΙΚΟΝΑ Α'.

Σ κ η ν ῆ 1η

ΣΙΛΑΣ, ΠΑΥΛΟΣ, ΜΑΝΤΕΥΟΜΕΝΗ, ΚΟΣΜΟΣ.

ΠΟΛΛΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ.— Θαύμα!

ΜΑΝΤΕΥΟΜΕΝΗ, (γονατιστὴ, στὸν Παῦλο).— Σ' εὐχαριστῶ! Σ' εὐχαριστῶ, δοῦλε τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου! Μοῦ ἀνοίξες τὸ δρόμο τῆς σωτηρίας. Ἄς εἶναι εὐλογημένο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.

ΠΑΥΛΟΣ.— Στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ χρωστᾶς τὴ σωτηρία σου. Αὐτὸς μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμη νὰ ἐκβάλωμε στὸ ὄνομά του δαιμόνια, νὰ θεραπεύουμε ἀρρώστους, νὰ γιάτρευουμε πληγές.

ΜΑΝΤΕΥΟΜΕΝΗ.— Ἐνας Ἅγιος, ἔνας Κύριος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πού με ἔσωσε ἀπὸ τὴ μανία τῶν δαιμόνων. Ἀμήν.

ΣΙΛΑΣ.— Πιστεύεις στὸν Κύριο; ΜΑΝΤΕΥΟΜΕΝΗ.— Πιστεύω.

ΠΑΥΛΟΣ.— Νὰ ἔρθης στὸ σπίτι τῆς Λυδίας, πού πουλάει τίς πολυτίμες πορφύρες, νὰ βαπτισθῇς στὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΜΑΝΤΕΥΟΜ.— Θὰ ἔρθω, πιστέ δοῦλε τοῦ Ὑψίστου. Σωτήρα μου, εὐεργέτη μου.

ΣΙΛΑΣ.— Νά, ἔρχεται ἡ Λυδία.

ΠΑΥΛΟΣ.— Ὁ κύριος ἔφερε τὰ θήματα σου ὡς ἐδῶ, ἀδελφὴ Λυδία. Μετ' ἡν δύναμη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού ἀναστήθηκε ἀπὸ τοὺς νεκροὺς, τὸ κορίτσι αὐτὸ γλύτωσε ἀπὸ τὸ δαίμονα. Ἐσὺ Κλήμη νὰ εἰδοποιήσῃ καὶ τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς νὰ συναθροισθοῦν στὸ βάπτισμά της εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Κι' ἐσὺ Λυδία κατήχησέ τὴν πρῶτα σὰ γυναῖκα πού εἶσαι, κι' ἔπειτα συμπληρώνομε ἡμεῖς τὴν κατήχησιν.

ΛΥΔΙΑ.— Μεγάλῃ μου εὐτυχίᾳ, ἀδελφέ Παῦλε. Ἀλλὰ νομίζω πὼς καλὰ θὰ κάνετε ν' ἀλλάξετε δρόμο καὶ νὰρῆτε ὁ Σίλας καὶ ἐσὺ στὸ σπίτι μου. Γὰ κοιτάξετε κατὰ κεῖ...

ΠΑΥΛΟΣ.— Ἄς κάνουν ὅ,τι θέλουν,

Λυδία. Δύναμή μας ἡ Χάρη τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σ κ η ν ῆ 2α

Οἱ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ, ΟΧΛΟΣ, ΚΛΗΜΗΣ, ΣΥΖΥΓΟΣ, Ο ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΤΕΥΟΜΕΝΗΣ, ΡΩΜΑΙΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΟΥΧΟΣ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

(Ἀκούονται κραυγὲς πού ὅλο δυναμώνουν).

Α' Φωνή.— Εἶναι ἔβραιοι!

Β'. Φωνή.— Εἶναι παραξίεις.

Γ'. Φωνή.— Μᾶς λένε ν' ἀλλαξοπιστήσουμε.

Δ'. Φωνή.— Τιμώρησέ τους.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΤΕΥΟΜ., (πλησιάζοντας τὸν ἀξιωματοῦχο).— Τί τοὺς φυλάς; Τί τοὺς καμαρώνεις ἀκόμη; Δὲ βλέπεις πὼς εἶναι ἔβραιοι; Ἡρβαν ἐδῶ στὴ διαλεχτὴ πόλῃ τοῦ Καίσαρος νὰ σπείρουνε ζιζάνια καὶ διχόνοιες. Ἀνακατεῦνται στὴ ζωὴ μας.

ΡΩΜΑΙΟΣ.— Γὰρ σώπα ἐσὺ! Πολὺ φόρα πήρες! Τί σοῦ κάνανε καὶ λυσσᾶς τόσο;

ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΤ.— Ἐμένα τί μοῦ κάνουν αὐτοὶ οἱ παλιοεβραῖοι; Τὸ βλέπεις αὐτὸ τὸ κορίτσι;

ΡΩΜ.— Τὸ βλέπω.

ΦΩΝΕΣ.— Εἶναι λαοπλάνοι! Εἶναι μάγοι!

ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΤ.— Ἐ, λοιπόν, αὐτὸ τὸ κορίτσι εἶχε μέσα του Σιθυλλικὸ πνεῦμα. Οἱ θεοὶ ἔκαναν κατοικία τὸ σῶμα του κ' ἔδινε ἱεροὺς χρησμούς σ' ὄλους ὅσους κατέφευγαν σὲ μένα καὶ στὴ γυναῖκα μου.

ΡΩΜ.— Λοιπόν;

ΚΥΡΙΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΤ.— Λοιπόν, οἱ λαοπλάνοι αὐτοὶ ἐξέβαλαν τὸ μαντικὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴ δούλη μου.

ΜΑΝΤΕΥΟΜ.— Εἰς Ἅγιος, Εἰς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς. Ἀμήν.

ΛΥΔΙΑ, ΚΛΗΜΗΣ, ΣΥΖΥΓΟΣ.— Θαυμαστά πού εἶναι τὰ ἔργα σου, Κύριε!

ΟΧΛΟΣ—ΦΩΝΕΣ.— Τιμώρησέ τους! Τσάκισέ τους τοὺς ἀλλόπιστους!

ΑΛΛΕΣ ΦΩΝΕΣ.— Ἄς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένο, πού γλύτωσε τὸ δυστυχισμένο τὸ κορίτσι ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ.

ΛΥΔΙΑ, ΠΑΥΛΟΣ, ΣΙΛΑΣ.— Ἐνας Ἅγιος, ἓνας Κύριος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός πού ἀναστήθηκε ἀπὸ τὸ βασίλειο τῶν νεκρῶν.

ΦΩΝΕΣ.— Βάρα τους! Λιάνισέ τους! ΡΩΜΑΙΟΣ.— Ραβδοῦχε, λύσε τίς βέργες! Χτύπα!

(Ὁ ὄχλος διασκορπίζεται. Οἱ Χριστιανοὶ περιτριγυρίζουν τοὺς Ἀποστόλους. Ὁ κύριος τῆς Μαντευομένης τὴν ἀρπάζει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴ σέρνει διὰ τῆς θίας ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνή, ἐνῶ ἡ μικρὴ στρέφει ἱκετευτικά τὰ βλέμματά της πρὸς τὸν Παῦλο καὶ τὰ χεῖλῃ τῆς ψιθυρίζουν:

ΜΑΝΤΕΥΟΜΕΝΗ.— Σῶσε τους, κύριε Ἰησοῦ Χριστέ!

(Ὁ Ραβδοῦχος λύνει τίς βέργες κι' ἀρχίζει μαζί με τοὺς στρατιῶτες νὰ χτυπᾷ ἀλύπητα τοὺς χριστιανούς ἐνῶ ἄλλοι στρατιῶτες περνοῦν στὰ χέρια τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα χειρπέδες. Ἡ αὐλαία πέφτει ἐνῶ παράμερα γονατίζει ἡ Λυδία μετ' ἡν ἄλλες γυναῖκες καὶ οἱ Ἀπόστολοι μουρμουρίζουν):

ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ.— Ἐν κόποις περισσώτερος, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως...

ΕΙΚΟΝΑ 2α

ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

(Μισοκόταδο. Ἀριστερὰ μόλις ξεχωρίζουν οἱ λευκὲς μορφὲς τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα πού στέκουν δεμένοι σὲ γερούς στύλους. Στὸ βάθος πόρτα. Τὸ δεξιὸ τῆς σκηνῆς χωρίζεται ἀπὸ τὸ ἀριστερὸ μετ' ἓνα σανίδωμα, σάν πόρτα φυλακῆς. Τὸ δεξιὸ μέρος τῆς σκηνῆς φωτίζεται περισσοτέρως. Ἀπ' ἔξω εἶναι γονατισμένες μέσα στὴ νύχτα ἡ Λυδία, ἡ Εὐδοκία καὶ ἡ Συντύχη, σὲ στάση προσευχῆς. Ἀπὸ τὸ βάθος τῶν κελιῶν ἀκούγεται ὁ γόγγος. Πλησιάζει ὁ ἀρχιδεσμοφύλακας γὰρ τὴ νυκτερινὴ ἐπιθεώρηση).

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ.— Ποιὲς εἶστε; Τί ζητᾶτε ἐδῶ τέτοιαν ὥρα, μονάχες γυναῖκες;

ΛΥΔΙΑ.— Πού νὰ μᾶς γνωρίσης μέσα στὸ σκοτάδι, ἀρχιδεσμοφύλακα. Ὅμως ἦρθες κι' ἀγόρασες ἀπὸ τὸ σπίτι μου προχτὲς φουστάνι γὰρ τὴ γυναῖκα σου. Σοῦ ἔδωσα τὴν καλύτερή μου πορφύρα.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ.— Λυδία! Πορφύρα πωλήτρα! Ἐσὺ; Πὼς ἄφησες τ' ἀρχοντικό σου, κι' ἦρθες ἐδῶ; Τί ζητᾶς;

ΛΥΔΙΑ.— Ἡρβαν μαζί μετ' ἡν Εὐδοκία καὶ τὴ Συντύχη νὰ προσευχηθοῦμε γὰρ τοὺς Ἀποστόλους.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ. Νὰ προσευχηθῇτε;

Γὰρ ποιοὺς Ἀποστόλους μιλάς; Μπὰ καὶ θέλεις νὰ πῇς γι' αὐτοὺς τοὺς δύο ἄθλους πού φυλακίσανε σήμερα; Ἀπὸ αἰτία τους γίνηκε μεγάλη φασαρία μέσα στὴν πολιτεία.

ΕΥΟΔΙΑ.— Τί κακὸ κάνανε, πού σώσαν ἓνα δυστυχισμένο κορίτσι;

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ.— Μπὰ;

ΣΥΝΤΥΧΗ.— Δὲ σοῦ τὸ εἶπε κανεὶς;

ΛΥΔΙΑ.— Ὅταν δὲν δὴ κανεὶς δὲν πιστεύει εὐκολά...

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ.— Κι' ἐσεῖς εἶδατε;

ΛΥΔΙΑ.— Καὶ θέβαια. Πρόφθασα πάνω στὴν ὥρα.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ.— Γυναικεῖς κουβέντες, λέω γώ... Ἄν μοῦ τόλεγε κανένας ἄντρας... Μὰ ἐσὺ, Λυδία ἔχεις τετράγωνο μυαλό. Δὲ σοῦ θγαίνει δὰ κανένας στὸ ἐμπόριο! Πὼς πιστεύεις τὰ ἴδια μετ' ὅτ' ἐδῶ τίς γυναικοῦλες;

ΛΥΔΙΑ.— Πιστεύομε στὸ μοναδικὸ ἀληθινὸ Θεό, τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα, πιστεύομε στὸν Ἰησοῦ Χριστό.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛ.— Πάει! Σὰς ἔστριψε φαίνεται γὰρ καλὰ ἡ θεία. Τί κάθουμαι καὶ χάνω τὸν καιρὸ μου μαζί σας; Θὰ σὰς πείραξε ἡ ἀποψινὴ ζέστη χωρὶς ἄλλο.

(Ὁ δεσμοφύλακας ἀνοίγει τὴν πόρτα τοῦ χωρίσματος τῆς σκηνῆς καὶ περνᾷ μέσα στὴ φυλακὴ στὸ ἀριστερὸ μέρος τῆς σκηνῆς. Φεύγει ἀπὸ τὴν πόρτα πού βρίσκεται στὸ βάθος. Οἱ τρεῖς γυναῖκες γονατίζουν καὶ πάλι. Ὑψώνουν τὰ χέρια καὶ παρακαλοῦν).

ΛΥΔΙΑ, ΣΥΝΤΥΧΗ, ΕΥΟΔΙΑ.— Κύριε ἐλέησον! Σῶσε, Κύριε τοὺς ἐκλεκτοὺς σου, ὅπως ἔσωσες τὸ Δαυὶδ στὸ λάκκο τῶν λεόντων.

(Ξαφνικὰ ἀντηχεῖ μέσα ἀπὸ τὴ φυλακὴ ἡ φωνὴ τῶν δύο Ἀποστόλων. Τὰ βουγγιὰ πού ἀκούγονταν ὡς τότε ὑπόκωφα σταματοῦν).

ΠΑΥΛΟΣ, ΣΙΛΑΣ.— Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου αὐτοῦ. Τὸν εὐηλατεύοντα πάσας τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου, τὸν λυτρούμενον ἐκ χαρᾶς τὴν ζωὴν σου, τὸν στεφανοῦντα σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς.

ΣΥΝΤΥΧΗ.— Πὼς μποροῦν καὶ ψάλλουν!

ΛΥΔΙΑ.— Τί μεγάλη πίστι!

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ., (βγαίνοντας ἔξω).— Ἄλλο πάλι καὶ τοῦτο. Πρῶτὴ φορά ἄκουω, φυλακισμένους νὰ ψάλλουν.

ΛΥΔΙΑ.— Σς... Ἀκούγε μονάχα...

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Ποιὸς Θεὸς τοὺς δίνει τέτοια δύναμη;

ΛΥΔΙΑ.— "Οποιος πιστεύει τ' ἀψηφᾷ ὅλα.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Μὰ εἶναι δεμένοι. Τὰ χέρια τους, τὰ πόδια τους, ὁ λαιμός τους εἶναι γερά σφιγμένα με τοὺς σιδερένιους χαλκάδες ἀπάνω στοὺς στύλους. Ἡ πλάτη τους ἔκανε πληγές. Οἱ ραβδισμοὶ ἔχουν αὐλακώσει τὸ κορμὶ τους. Οἱ βουρδουλιές ἔχουν ἀφήσει ἀπάνω αὐλάκια μπλάβα. Αἷμα στάζει ἀπὸ τὰ στήθια κι' ἀπὸ τὶς πλάτες τους. "Ολοὶ οἱ ἄλλοι βογκοῦνε. Μονάχα αὐτοὶ ὑμνοῦνε τὸ Θεό τους. Καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς σταμάτησε κι' ὁ ὁόγγος τῶν ἄλλωνων... Παράξενοι ἄνθρωποι... Τὶ γερές καρδιές...

ΕΥΟΔΙΑ.— Γερές καρδιές, καρδιές εὐλογημένες.

ΣΥΝΤΥΧΗ.— Τέκνα τοῦ φωτός.

ΛΥΔΙΑ.— Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου.

(Ἀκούεται πάλι ὁ ψαλμός...).

Ἐν τῷ ἐπιστρέφει Κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν Σιών ἐγεννήθημεν ὥσπερ παρακεκλημένοι.

Τότε ἐπλήσθη χαρὰς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλιάσας.

Τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν Ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιεῖσαι μετ' αὐτῶν.

(Ξαφνικά ἡ γῆ σειέται).

ΛΥΔΙΑ, ΣΥΝΤΥΧΗ, ΕΥΟΔΙΑ.— Κύριε ἐλέησον!

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Πωπῶ! Τί εἶναι τοῦτο πάλι. Σεῖεται ἡ γῆ. Σεῖδονται θάρρεῖς τ' ἀστέρια. Τί πύρινος ἀέρας!... (Ἀπελπισμένα καὶ ἄγρια). Σεῖσμός!... Σεῖσμός!... Σεῖσμός!...

ΛΥΔΙΑ, ΣΥΝΤΥΧΗ, ΕΥΟΔΙΑ.— Κύριε ἔλεησον!

(Τὸ διάζωμα ποὺ χωρίζει τὴ σκηνὴ πέφτει με πάταγο. Οἱ στύλοι γκρεμίζονται. Τὸ φῶς δυνάμει ἐλαφρὰ στὴ φυλακὴ. Προβάλλουν καὶ οἱ ἄλλοι κατάδικοι. Ἄλλοι ἔχουν ἀκόμη δεμένα χέρια. Ἄλλοι λύνουν τοὺς ἄλλους).

ΠΑΥΛΟΣ.— Ἄς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένο.

ΣΙΛΑΣ.— Ἀπὸ τώρα ἕως τὸ τέλος τῶν αἰώνων.

Α'. ΦΥΛΑΚΑΣ.— Νὰ σωθοῦμε.

Β'. ΦΥΛΑΚΑΣ.— Νὰ φύγουμε.

Γ'. ΦΥΛΑΚΑΣ.— Ἀπὸ ποῦ εἶναι ἡ ἐξοδος;

ΠΑΥΛΟΣ.— Μὴ διαζώσατε.

ΛΥΔΙΑ.— Ἀδελφοί! Παῦλε! Σίλα! Εἰσθε καλά;

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Πῶ, πῶ ὁ δύστυχος! Πῶ! Χάθηκα! Δὲν ἔχω ζωή. Δὲν ἔχει γιὰ μένα ἔλεος. Θὰ μὲ θανατώσουνε. Θὰ μὲ θανατίσουνε χειρότερα κι' ἀπὸ τοὺς

βαρυποινίτες. Θὰ μὲ σκοτώσουνε σκληρὰ... Τί θὰ γενῶ; Τί θὰ γενοῦνε τὰ παιδιά μου; Κάλλιο θάνατος ἀπὸ τὸ δικό μου τὸ χέρι. Θὲ νᾶναι ἔτσι πὶὸ γλυκός. Λυδία! Ὁ Θεὸς τῶν φίλων σου εἶναι δυνατός. Μὰ ἐμένα δὲν μπορεῖ νὰ μὲ γλυτώσῃ.

ΠΑΥΛΟΣ.— Μὴν κάνης κακὸ στὸν ἐαυτό σου. Ἐδῶ εἵμαστε ὅλοι μας. Κανένας μας δὲ φεύγει...

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Δέ φύγατε; Εἰστε ὅλοι ἐδῶ πέρα; Καὶ δὲ θὰ μὲ θανατίσουν οἱ ρωμαῖοι; "ὦ! Τί χαρά! Σ' εὐχαριστῶ. Σ' εὐχαριστῶ Παῦλε. Μὰ πές μου, Κύριε. Τί πρέπει νὰ κάνω γιὰ νὰ σωθῶ;

ΠΑΥΛΟΣ.— Νὰ πιστέψης στὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστὸ γιὰ νὰ σωθῇς κι' ἐσὺ καὶ οἱ δικοί σου.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Πιστεύω!

ΦΥΛΑΚΕΣ.— Πιστεύουμε! Δόξα στὸν Ὑψιστο Θεό.

ΛΥΔΙΑ.— Δόξα στὸν κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό.

ΣΙΛΑΣ.— Εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΠΑΥΛΟΣ.— Ἀμήν.

ΕΙΚΟΝΑ 3η

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

ΤΟΥ ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΑ

(Τραπέζι στρωμένο. Ἡ γυναίκα, οἱ δυὸ κόρες καὶ ὁ γιὸς τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακα περιμένουν. Ἐπειτα ἔρχεται ὁ οἰκοδεσπότης μαζί με τὸν Παῦλο καὶ τὸ Σίλα).

ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΑ, 2 ΚΟΡΕΣ, ΓΥΙΟΣ καὶ ἔπειτα ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΑΣ, ΠΑΥΛΟΣ, ΣΙΛΑΣ.

Σ κ η ν ῆ Α'

ΓΥΝΑΙΚΑ.— Ὅριστε! Κοπιάστε!

Α'. ΚΟΡΗ, (Φέρνει κάθισμα).

Β'. ΚΟΡΗ, (Τὸ ἴδιο).

ΠΑΥΛΟΣ.— Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ἔλεος ἄς ἔρθῃ πάνω σ' αὐτὸ τὸ σπιτί νὰ σᾶς φυλάξῃ ἀπὸ κάθε κακὸ.

ΓΥΝΑΙΚΑ, (στὴ μιὰ κόρη).— Γρήγορα τὴ λεκάνη.

Α'. ΚΟΡΗ.— Ἀμέσως, μητέρα. (Φέρνει τὴ λεκάνη με τὸ νερό). Καὶ τὰ προσόψια μητέρα! (Φέρνει δυὸ μεγάλες πετσέτες).

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Ἐπιτρέψτε μου...

(Πλένει με σεβασμὸ, τρυφερότητα τὶς πληγές τους).

ΠΑΥΛΟΣ, ΣΙΛΑΣ.— Ὅπως θέλεις.

ΓΥΝΑΙΚΑ, (Σκουπίζει τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια τους).

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Δὲν περνάτε στὸ τραπέζι;

(Οἱ Ἀπόστολοι κάθονται καὶ ὁ Παῦλος εὐλογεῖ τὸ τραπέζι):

ΠΑΥΛΟΣ.— Εὐλόγησον ὁ ἐξαντέλων χόρτον τοῖς κτήνεσι καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς. Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, τοῦ ἱλαρῆναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπων στηρίζει...

ΣΙΛΑΣ, (Ψάλλει).— Πλούσιοι ἐπώχευσαν καὶ ἐπέινασαν. Οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν Κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Ἀ! Τί μεγάλη χαρά! Ἐσεῖς μᾶς δείξατε τὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας. Ἀχ! Ναι. Μιλεῖστε μας. Μιλεῖστε μας γιὰ τὸ ζωντανὸ Θεό!

ΣΙΛΑΣ.— Τὸν ξέρεις θέβαια τὸν ψαλμὸ τοῦ Δαυὶδ, ἀδελφέ μου: «Κύριος ποιμένι με καὶ οὐδὲν με ὑπερήσει. Ἐπὶ ὕπνον χλόης, ἐκεῖ μὲ κατεσκήνωσεν. Ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ με. Τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν. Ὡδήγησέ με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης, ἔνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ἐάν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου, οὐ φοβηθήσομαι κακὰ, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ. Ἡ ράβδος σου καὶ ἡ ῥαβδί σου αὐτὰι με παρεκάλεσαν. Ἡ τοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με.

ΓΥΝΑΙΚΑ.— Καλῶς ἤρθατε στὴν τράπεζα ποὺ ἐτοίμασε γιὰ σᾶς ὁ Θεός, ἀδελφοί, ἀντίθετα με τὴ θέληση ἐκείνων ποὺ σᾶς παιδεύανε.

ΠΑΥΛΟΣ.— Ὁ Κύριος ἄς τοὺς συχωρήσῃ...

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ., (Γεμίζει τὰ ποτήρια κρασί. Ὅλοι ὑψώνουν τὸ ποτήρι).—Εἰς δόξαν Θεοῦ.

Α'. ΚΟΡΗ.— Ἀλλαλάξατε τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ.

Β'. ΚΟΡΗ.— Ψάλλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

ΓΥΙΟΣ.— Δότε δόξαν αἰνεῖσαι αὐτοῦ.

Α'. ΚΟΡΗ.— Εἶπατε τῷ Θεῷ ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου.

Β'. ΚΟΡΗ.— Ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονται οἱ ἐχθροὶ σου.

ΓΥΙΟΣ.— Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτω σάν σοι καὶ ψαλλάτωσάν σοι.

Σ κ η ν ῆ Β'.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΙ, ΛΥΔΙΑ.

ΛΥΔΙΑ, (μπαίνοντας).— Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε.

ΠΑΥΛΟΣ.— Χαῖρε, Λυδία. Φέρνεις καλὲς εἰδήσεις;

ΛΥΔΙΑ.— Ἐμαθα πὼς οἱ ἄρχοντες εἶναι πολὺ ταραγμένοι. Ὁ σεισμός τοὺς ἐμπήρησε φίδια μέσα στὴν καρδιά. Δὲν ξέρουν οὔτε κι' αὐτοὶ πὼς νὰ φερθοῦν. Λέ-

νε πὼς κάνανε κακὸ ποὺ σᾶς φυλάκι-σαν. Φοβοῦνται.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Πέρασε νὰ καθήσης στὸ τραπέζι μας, ἀδελφὴ Λυδία.

ΠΑΥΛΟΣ.— Ἡ ἐκκλησία μας πλουτίσθηκε σήμερα με τὴ χάρη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅλος ὁ οἶκος ἐδῶ εἶναι χριστιανικός, βαπτισμένος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

ΛΥΔΙΑ.— Δόξα στὴ δύναμή σου, Κύριε.

ΟΛΟΙ.— Δόξα.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ., (προσφέροντας κρασί στὴ Λυδία).— Ποῦ νὰ φανταζόμουναι χτὲς τί θὰ γινότανε! Ἀ! Μοῦ φαίνεται πὼς περάσανε χρόνια, χρόνια πολλά. Χτὲς σᾶς περιγελοῦσα Λυδία καὶ σένα καὶ τὴ Συντύχη καὶ τὴν Εὐοδία ποὺ προσευχόσαστε ἔξω ἀπὸ τὴ φυλακὴ.

ΛΥΔΙΑ, (κοκκινίζοντας).— Δὲ χρειαζόταν νὰ τὸ πῆς αὐτό...

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Δὲν τὸ ἤξερα.

ΣΙΛΑΣ.— Μὰ δὲν ἔκανες δὰ καὶ κανένα κακὸ, Λυδία.

ΠΑΥΛΟΣ.— Ὁ Θεὸς ἀκούει τὴν προσευχὴ τῶν δικαίων.

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Μοῦ φαίνεται σὰν ὄνειρο. Ἐκείνη ἡ ψαλμωδία μέσα στὸν πόνο, κι' ὕστερα ὁ σεισμός. Καὶ τὰ δεσμά λυμένα... Καὶ νὰ μὴ φεύγῃ κανεὶς σας...

ΠΑΥΛΟΣ.— Ἦτανε θέλημα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ., (ἀρχίζει πρῶτη νὰ ψάλλῃ καὶ ὅλοι ἐνώνουν τὴ φωνὴ μαζί με τὴ δική της).

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς Ὑψίστοις

Σοὶ πρέπει ὕμνος τῷ Θεῷ

Αἰνεῖτε αὐτὸν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ

Αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ

Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι τῆς δυνά-

(μεως αὐτοῦ)

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ

Αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγα-

λυσύνης αὐτοῦ

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὄργάνῳ

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις ἀλλαγμοῦ

Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν Κύριον...

ΦΩΝΗ.— Ἀρχιδεσμοφύλακα!

ΑΡΧΙΔΕΣΜΟΦ.— Μπᾶ! Ποιὸς νᾶναι!

(Δυνατὰ) Πέρασε μέσα!

Σ κ η ν ῆ 3η

ΟΙ ΙΔΙΟΙ. ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, (Μπαίνοντας).— Ν'

Ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα

ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ'.

Ο ΝΕΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Τοῦ Κυπρίου Δημοσιογράφου κ. ΠΑΝΤΕΛΗ Γ. ΜΠΙΣΤΗ

Ἡ ἱστορική Ἐκκλησία τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα δοκιμάστηκε κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια, ὅσο πολὺ λίγες φορές στὴν μακραίωνη ἱστορία της. Ἀπὸ τὰ γεγονότα τοῦ 1931, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου δὲν γνώρισε παρά τρικυμίες ἐπικίνδυνες, καὶ ποὺ μόνον χάρις τῇ θεῇ προστασίᾳ μπόρεσε νὰ τὶς ἀντιμετωπίσει. Ὑστερα ἀπὸ 14 ὁλόκληρα χρόνια χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ καὶ τῶν Μητροπολιτικῶν θρόνων, ὁ τότε Τοποτηρητὴς Λεόντιος ἐγένετο ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου. Μὰ ἡ ζωὴ τοῦ Λεοντίου ἦταν λίγη. Καὶ μέσα σὲ σαράντα μέρες ἀπὸ τὴν ἐνθρονιστὴν του, ὁ Κυπριακὸς λαὸς ἐκήδευε τὸν Ἀρχιεπίσκοπό του στὸ πρῶτο νε-

κροταφεῖο τῆς Λευκωσίας δίπλα στὸν τάφο τοῦ προκατόχου του Κυρίλλου τοῦ Γ'.

Ἀρχιδεσμ.— Καλά. Καλά! ΠΑΥΛΟΣ.— Στάσου. Χτὲς μὰς πιάσατε καὶ μὰς ραβδίσατε δημοσίᾳ μπροστὰ σ' ὅλον τὸν κόσμον χωρὶς νὰ κάνουμε τίποτε καὶ χωρὶς νὰ μᾶς κρίνουν, τὴ στιγμή ποὺ εἴμαστε ρωμαῖοι πολῖτες.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.— Π...ω...ῶς; ΠΑΥΛΟΣ.— Εἶπα. Ρωμαῖοι πολῖτες. Καὶ θέλουν τώρα νὰ μὰς βγάλουν ἀπὸ τὶς φυλακὲς στὰ κρυφά, ἔτσι ντροπιασμένους, νὰ μείνουμε στὰ μάτια τοῦ κόσμου φταίχτες; Ἀς ἐρθοῦν οἱ ἴδιοι νὰ μὰς βγάλουν ἀπὸ τὴ φυλακὴ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ.— Π...πᾶν ν...νὰ τ...τοὺς τὸ πῶ! Φεύγω!... Τρ...τρέχω!... (Φεύγει).

ΣΙΛΑΣ.— Παῦλε, τοὺς μίλησες πολὺ σοφά...

ΠΑΥΛΟΣ.— Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπαιτεῖ ἀνθρώπους ἀκέραιους καὶ ὄχι ἀδικο-ντροπιασμένους ἀδελφοί μου.

ΛΥΔΙΑ, (Δυνατά).— Δόξα Κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα!

ΟΛΟΙ.— Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν (οὐρανῶν)

Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τοῖς ὕψιστοις.

Ἀλληλουῖα, Ἀλληλουῖα.

ΑΥΛΑΙΑ

κροταφεῖο τῆς Λευκωσίας δίπλα στὸν τάφο τοῦ προκατόχου του Κυρίλλου τοῦ Γ'. Ὁ δικαιοκρίτης Θεὸς προώριζε τὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνον γιὰ τὸν τιμημένο ἐξόριστο Μακάριο τὸν ἀπὸ Κυρηνείας, ποὺ ἡ κόμη του ἐλευκάνθη στοὺς ἀγῶνες τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος. Καὶ πραγματικά, ἡ θέληση τοῦ λαοῦ, ἀνέβασε στὸν ἱστορικὸν θρόνον τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, τὸ Σύμβολο αὐτό, ποὺ ἀφιέρωσεν ὁλόκληρη τὴ ζωὴ του γιὰ τὸν μεγάλο σκοπὸ. Ἔτσι ὁ ἀκούρατος γέρος, μὲ τὸ ὁλόασπρο κεφάλι, ἀνέθηκε τὰ σκαλοπάτια τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ μεγάρου, γιὰ νὰ συνεχίσει τὸν ἀγῶνα τῆς Κύπρου καὶ νὰ ἐργασθῇ γιὰ τὴν ἐξύψωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου της. Μὰ τὰ γηρατειά του ἦταν βαρειά. Καὶ ἕνα καλοκαιριὰτικο πρωῒ τοῦ 1950 κατέβασαν τὸν Μακάριο Μυριανθέα, στὸν Καθεδρικὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου γιὰ προσκύνημα. Τὸ ἄσπρο κεφάλι ὑπέκυψε στὸν πανδαμάτορα χρόνο. Οἱ χρυσὲς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, τὸ ἀπὸγεμα τῆς ἄλλης μέρας, ἔμπαιναν ἀπὸ τὰ χρωματιστὰ παράθυρα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνα, στὸ Α'. Νεκροταφεῖο τῆς Λευκωσίας, κ' ἀπὸ κεῖ, μὲ τῆς δύσης τοὺς γλυκοὺς χρωματισμούς, παιγνίδιζαν ἀπάνω στοὺς τοὺς Ἀρχιεπισκοπικοὺς τάφους, ποὺ ἀρχίζαν ἀπὸ τοῦ Κυρίλλου τοῦ Γ' τὸ μνημεῖο καὶ τελείωναν μὲ τοὺς νιόσκαφτους τάφους τοῦ Λεοντίου Α' καὶ τοῦ Μακαρίου Β'. Ὁ γέρος ξεκουράστηκε ἀφοῦ χάραξε στὸ ἐκκλησιαστικὸ καὶ ἐθνικὸ στερέωμα τῆς Κύπρου μιὰ ἀσύστη φωτεινὴ γραμμὴ.

Ὁ θάνατος τοῦ Μακαρίου τοῦ Β' ἔφερε νέες δυσκολίες καὶ ἐμπόδια στὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Μὰ οἱ καιροὶ εἶναι δύσκολοι καὶ ἡ νέα δοκιμασία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου δὲν ἔπρεπε νὰ παρατραβῆξει. Τὰ ματὰ ὅλων στράφηκαν πρὸς τὸν Μητροπολίτη Κιτίου Μακάριο. Κάτι ἔλεγε στὸν λαό, πὼς αὐτὸς ἦταν ὁ διάδοχος τοῦ Μακαρίου τοῦ Β'. — αὐτὸς ἔπρεπε

νὰ ἦταν. Ἡ ἐκλογὴ προκηρύχθηκε γρήγορα καὶ στὴν πρώτη ἐκλογικὴ συνέλευση, οἱ εἰδικοί ἀντιπρόσωποι, ὕψηκαν σχεδὸν ὅλοι Μακαριακοί. Ἔτσι, ἐγέναν οἱ ἐκλογὲς τῶν γενικῶν ἀντιπροσώπων, λαϊκῶν καὶ κληρικῶν. Ἀπὸ τοὺς 78 πῆρε τοὺς 77 ὁ Μακάριος. Ἡ μιὰ ψήφος ἀσφαλῶς θὰ ἦταν ἡ δική του. Ὁ μετριοφρων ἱεράρχης μὲ τὴν ἀποχή του ἔδειξε τὴν ἀνωτερότητά του. Σὲ λίγες μέρες στὸν καθεδρικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τῆς Λευκωσίας ἐγένετο ἡ πανηγυρικὴ ἐνθρονιστὴν τοῦ Μακαρίου Γ'. Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Κύπρου.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Μακαρίου ἀκούστηκε μὲ μεγάλῃ χαρᾷ. Ὅχι μόνον γιὰ τὸ Μακάριο ἦταν ὁ ἐνδεδειγμένος ἱεράρχης γιὰ νὰ καταλάβει τὸ ὕπατο ἀξίωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀκόμα καὶ ὡς ἄνθρωπος ἀκόμα εἶναι τέλειος καὶ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτιμῆσεως τοῦ λαοῦ.

Γέννημα καὶ θρέμμα τῆς ἀγνῆς ὑπαίθρου — κατὰγεται ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἀνω Παναγιά τῆς Πάφου — ἀπὸ οἰκονομικὰ φτωχὴ, ἀπὸ σπῆτι χωριάτικο, εἶδε, γνώρισε καὶ ἐννοίωσε θάβειά τὸν πόνο τοῦ Κυπρίου, τὶς στερήσεις του, τὶς δυστυχίες του, τὶς χαρὲς του, τοὺς πόθους του. Μὲ τὰ 37 τοῦ χρόνια καὶ τὴν τεράστιά του μόρφωση, ὁ Μακάριος δὲν θὰ εἶναι παρελθόν, μὰ παρὸν καὶ μέλλον. Μπροστὰ του ξανοίγεται ὁ δρόμος τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, τῶν ἐργῶν, τῆς δημιουργίας, τῶν μεγάλων ἀποφάσεων. Δὲν ἔχει παρὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσει. Καὶ πιστεύω πὼς θὰ τὸν ἀκολουθήσει μὲ πίστη, καὶ πεποίθηση. Τὸ ἐγγυᾶται ὁ ἴδιος ὁ Μακάριος — ὡς ἱεράρχης, ὡς ἄνθρωπος, ὡς χαρακτηρᾶς. Τὸ ἐγγυᾶται ἡ σύντομη μὰ γόνιμη καὶ καρποφόρα δράση του ὡς Μητροπολίτου Κιτίου, ποὺ μέσα στὰ δύο μονάχα χρόνια τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς του, ὑπὴρξεν ὁ θετικότερος εἰσηγητὴς τῶν κυριωτέρων καὶ σοβαρωτέρων ἀποφάσεων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κύπρου καὶ ὁ πιὸ ἐνθουσιώδης κληρικὸς μαχητὴς τοῦ κυπριακοῦ ἀγῶνος. Ὁ Μακάριος ὁ Γ', ὁ νεώτατος ὅλων τῶν Ἀρχιεπισκόπων τῆς Κύπρου, ἀνιδιοτελὴς καὶ λιτότατος, ἀπλὸς καὶ πρᾶος, ἔχει ὅλα τὰ προσόντα τοῦ ἱεράρχου καὶ ἀνθρώπου ποὺ προορίζεται νὰ λαμπρύνει τὸν θρόνον τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Τὸ πανάρχαιο μέγαρο τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κύπρου θὰ ζωντανέψει μὲ τὴν ἐπιβλητικὴ ἀλλὰ γεμάτη σφρίγγος καὶ ἀποφασιστικότητά μορφὴν τοῦ Μακαρίου. Νέον αἷμα, νέοι ἄν-

θρωποι, νέες ιδέες πρέπει νὰ γεμίσουν τὰ νεκρά δωμάτια τοῦ ἱστορικοῦ κτιρίου. Οἱ μορφὲς τῶν μεγάλων ἡρώων καὶ μαρτύρων, τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν Ἑλλήνων Βασιλέων, ὁ δικέφαλος ἀετὸς, ποὺ κοσμοῦν τὸ μεγάλο Συνοδικὸ καὶ τὰ γραφεῖα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρέπει νὰ ἀποτινάξουν τὴν σκόνη τους καὶ ἀπὸ τὰ ἀνοικτὰ παράθυρα τοῦ κτιρίου νὰ μπεῖ ὁ ἥλιος τῆς δημιουργίας, τῆς ἐργασίας καὶ τῆς δράσεως. Ὁ νέος Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Ἐθνάρχης Κύπρου Μακάριος ὁ Γ', ὁ ἀρχηγὸς ἐνὸς ἱστορικοῦ λαοῦ, ποὺ γιὰ αἰῶνας μάχεται γιὰ τὴν ἀποκτῆση τοῦ θείου δώρου τῆς ἐλευθερίας του, θὰ ἡγηθεῖ, ὅπως ὁ ἴδιος ἐδήλωσε, στὸν ἀγῶνα τοῦ λαοῦ, γιὰ τὴν ἐθνικὴν του ἀποκατάσταση.

Θὰ ἡγηθεῖ μὲ σύνεση καὶ μὲ ἀξιοπρέπειαν, καὶ μὲ τὴν πολιτικὴν διορατικότητά ποὺ τὸν διακρίνει. Καὶ θὰ ἐργασθῇ ἀκόμη, γιὰ τὴν ἐξύψωση τοῦ κλήρου, καὶ βελτίωση τῶν οἰκονομικῶν ὁρων τῆς ζωῆς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ, ποὺ δὲν παύουν νὰ εἶναι ἄνθρωποι μὲ ὀλικὲς ἀνάγκες. Καὶ ἀκόμα θὰ ἀγκαλιάσει τὸ λαὸ — τὸ ποιμνίό του — μὲ σὸργὴ καὶ ἀγάπη, θὰ τὸ νοουθετήσῃ, θὰ τὸ παρηγορήσῃ, θὰ τοῦ δώσει τὴν χαρὰ καὶ τὴν ἐλπίδα γιὰ ἕνα καλύτερο κοινωνικὸ, θρησκευτικὸ καὶ ἐθνικὸ αὔριο.

Ὁ Κυπριακὸς λαὸς πρέπει νὰ νᾶναι καὶ τοῦτῃ τῇ φερά περιφραγὸς γιὰ τὴν ἐκλογὴν του — γιὰ τὴν ἀπόφασή του ν' ἀνεβάσῃ στὸν τιμημένο, δοξαζόμενο καὶ ἱστορικὸ θρόνον τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα τὸν Μακάριο Γ' — ὡς Ἀρχιεπίσκοπό του.

Μὲ τὴν πρόσφατο συμπλήρωση τῶν Μητροπολιτικῶν ἐδρῶν καὶ τὴν τοποθέτηση ἀρίστων κληρικῶν σὲ τίς πιὸ ὑπεύθυνες θέσεις καὶ ἀξιώματα τῆς Κυπριακῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ἡ Ἐθναρχία Κύπρου, κάτω ἀπὸ τὴν ἐνθουσιώδη καὶ ἐμπνευσμένη ἡγεσία τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου καὶ Ἐθνάρχου Μακαρίου τοῦ Γ', θὰ ἐπιτελέσουν ἔργα μνημειώδη, ἔργα κολοσσίου, ἔργα ἱστορικά, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξυψώσουν ἀκόμη περισσότερο τὴν ἱστορικὴ Ἐκκλησία τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καὶ θὰ ἀναγράψουν μὲ χρυσὰ γράμματα τὸ ὄνομα τοῦ Μακαρίου εἰς τὸ Πάνθεον τῶν μεγάλων Ἀρχιεπισκόπων τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας Κύπρου καὶ τῶν Ἐθναρχῶν τοῦ εὐγενικοῦ καὶ ὑπερηφάνου ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ Γ. ΜΠΙΣΤΗΣ

Η ΕΡΕΥΝΑ ΜΑΣ

ΚΡΥΜΜΕΝΑ ΦΙΔΙΑ

Τοῦ κ. ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΦΩΤΕΙΝΟΥ

Τὸ ἀπόγευμα κάθε Κυριακῆς στὴ Φλωρεντία καὶ συγκεκριμένως στὸ σπίτι τοῦ διασήμου συγγραφέα τῆς Ἰταλίας Τζοβάννι Παπίνι μαζεύονται οἱ ἐκλεκτότεροι λογοτέχνες καὶ ποιητές τῆς Τοσκάνικης πρωτεύουσας καὶ προεδρεύοντας τοῦ δημοσιογράφου καὶ πρυτάνεως τῆς διανοήσεως αἰδουσιμωτάτου Τεπάντο Πελιτσιάρντι παίρνουν ἀποφάσεις στερεωμένες πάνω στὰ ἀδιάσειστα θεμέλια τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Μότο τους τὸ «ἐκ Θεοῦ ἀρχεσθαι». Σκοποῖ τους ἡ χαλιναγώγηση τῶν ἡθῶν με τὴ σύνταξη ἢ συγγραφὴ ψυχωφελῶν ἀρθρῶν ἢ ἔργων ποὺ θὰ ὠθοῦν τὸν ἀναγνώστη πρὸς τὰ πιάττα ἰδεώδη. Δὲν εἶναι μικρὴ ἡ εὐθύνη τοῦ συγγραφέα ποὺ ἀξιοποιεῖ τὸ ταλέντο του. Οὔτε πρέπει ἡ ἀξιοποίησις αὐτὴ ν' ἀποβλέπῃ σὲ ἔμπορικά κέρδη. Γιατὶ τὸ βιβλίο ἐπιβάλλεται νὰ εἶναι μορφωτικὸ καὶ τέτοιο, ποὺ νὰ διαπλάττῃ τὴν ἐσωτερικὴ ὑφὴ τοῦ ἀναγνώστη καὶ νὰ τὸν κάμῃ ἰδεαλιστὴ.

Μεγάλῃ ἡ συμβολὴ τοῦ βιβλίου σ' ἐκείνους ποὺ ἐντρύφῃ στὶς σελίδες του. Γιατὶ τὸ βιβλίο ὅσο θοῦδ καὶ ἄψυχο εἶναι, τόσο συντελεῖ στὴ μορφολογικὴ κατασκευὴ τοῦ ἀτόμου. Φτάνει νὰ σκεφθῇτε πὼς ἐκεῖνος ποὺ διαβάσῃ τις σελίδες του, εἰκονίζει με τὴ φαντασίᾳ του τις διαφορὲς σκηνὲς ποὺ διαλαμβάνονται μέσα τους. Κι' ἂν ὁ συγγραφέας δὲ δώσει στὸ τέλος τὴν πρέπουσα λύση, ἢ τὴ δώσει νεκρή, ἢ τὴν ἀφήσῃ στὸ πνεῦμα τοῦ ἴδιου τοῦ ἀναγνώστη, κατορθώνεται ἕνα δυσάρεστο ἀποτέλεσμα. Γι' αὐτὸ τὰ ἔργα τοῦ Αἰμιλίου Ζολᾶ εἶναι ἀκατάλληλα καὶ σὰν τέτοια καταδικασμένα. Γιατὶ ἐνῶ με τὸν ὦμο ρεαλισμὸ τους εἰκονίζουν τὴν κοινωνικὴ σαπίλα, στὸ τέλος δὲ συμπεραίνεται ἂν ὁ συγγραφέας τὴν ὑποστηρίξῃ σὰν κάτι φυσικὸ καὶ ἀναγόμενο στὴ φυσικὴ ἐξέλιξη ἢ τὴν καταδικάζῃ σὰν ἀνθρώπινο ὑποβιβασμό. Παράδειγμα ἡ περίφημη «Νανά», ὅπου μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ σὰν λογικὴ συνέπεια τῆς φτώχειας ὁ ἠθικὸς ξεπεσμός τῆς ὁμόνυμης ἡρώιδας.

Πολὺ ὀρθὰ λοιπὸν ὁ αἰδουσιμωτάτος Τεπάντο Πελιτσιάρντι σὲ μιὰ συγκέντρωση στὸ σπίτι τοῦ Παπίνι ἔδωσε τὸν ὀρισμὸν αὐτὸ γιὰ τὸ βιβλίο: «Τὸ βιβλίο εἶναι κάτι, ποὺ τις περισσότερες φορὲς κρύβει τὸ

ἄρωμα τοῦ ρόδου καὶ τὴ γλυκύτητα τοῦ μελιῶς συγκεκριμένα με ἀγκάθια καὶ ἰὸ ὀχιάς. Ἀλλοτε ὅμως σκορπᾷ λιθωνωτοὺς θυμιάματος, ποὺ τέρπουν τὴν καρδιά καὶ γεμίζουν τὴν ψυχὴ με μιὰ οὐράνια εὐτυχία».

Μὲ τὴν ἐπίγνωση λοιπὸν τῆς θείας ἀποστολῆς ποὺ ἔχουν οἱ Χριστιανοὶ συγγραφεῖς καὶ ποιηταὶ τῆς Φλωρεντίας συγκεντρώνονται κάθε Κυριακὴ στὸ σπίτι τοῦ συγγραφέα Τζοβάννι Παπίνι καὶ παίρνουν ἀποφάσεις, ὅχι μονάχα γιὰ τὰ θέματα με τὰ ὁποῖα θ' ἀσχοληθοῦν, μὰ καὶ γιὰ τὴ σθεναρὴ διάδοση τοῦ καλοῦ ἐντύπου, ἐνῶ ἀντιθέτως ἀποφασίζουν νὰ ἀντιδρᾶσιν σὲ κάθε κακὸ ἐντύπο. Καὶ ἡ ἀντίδραση δὲν εἶναι ἀπλῶς σχῆμα λόγου, ἀλλὰ πραγματικὴ ἐκστρατεία ποὺ φτάνει ὡς αὐτὴ τὴν ἀστυνομικὴ ἐπιστράτευση. Ἐτυχε μάλιστα νὰ δῶ μιὰ τέτοια ἕνα πρωινό, ποὺ ἔκαμα τὸν περίπατό μου στὴν πιάτσα Σινιορία. Δυὸ τρεῖς ἱερεῖς, συνοδευόμενοι ἀπὸ ἱσαρίθμους προσκόπους καὶ ἀστυνομικοὺς, εἶχαν πλησιάσει σὲ κάποιο περίπτερο γιὰ τὴν κατάσχεση τῶν διαφόρων ἐγχρώμων ρυπαρογραφημάτων. Θὰ με ρωτήσετε: κι' ἡ ἐλευθεροτυπία τί γίνεται; Σὰς ἀπαντᾶ: ἡ ἐλευθεροτυπία ἐπιτρέπεται, ἀρκεῖ θέβαινα νὰ μὴ κάμῃ κατὰχρηση τῶν δικαιωμάτων της.

Τὰ παραπάνω ἦταν ἀπαραίτητα, γιὰ νὰ ὑποβάλω τὴν ἐρώτηση τί γίνεται ἐδῶ γιὰ τὴν προστασία τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ ὅχι μονάχα ἀπ' τὸ κάθε προχειρογράφημα τοῦ κάθε αὐτοχειροτονηθέντος λογίου, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὰ διάφορα ρυπαρογραφήματα ποὺ κυκλοφοροῦν; Τίποτα μοῦ δίνεται ἢ ἀπάντηση. Ξεκινήσαμε, πάει μῆνας καὶ πάνω τώρα, ὠθούμενοι ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησίν μας γιὰ νὰ πάρουμε σοβαρὲς ἀποφάσεις, δημιουργήσαμε καὶ μιὰν ἐπιτροπὴ, ὥρισαν καὶ μιὰ μέρα γιὰ νὰ συνέλθῃ ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ γιὰ τὴν καταπολέμηση τοῦ κακοῦ ἐντύπου. Μὰ δὲν καταλήξαμε σὲ καμμιά ἀπόφαση. Ἰσως γιατί δὲν ἔγινε ἀπαρτία. Καὶ δὲν ἔγινε, γιατί δὲν εἶναι καθόλου ἀπίθανο κάποια ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ν' ἀρέσκονται νὰ διαβάσουν τὰ κυκλοφοροῦντα βιβλιαράκια, ποὺ στολίζουν τὰ περίπτερα καὶ με τὴν ταινία «αὐστηρῶς ἀκατάλλη-

λον», ποὺ τὰ περιβάλλει, γίνονται πηγὴ σκανδάλων.

Εἶναι καιρὸς τώρα ποὺ κυκλοφοροῦν τὰ ρυπαρογραφήματα κάποιου ξένου συγγραφέα, ποὺ, ὅπως πληροφοροῦμαι, ἔχουν ἀρκετὰ μεγάλῃ κυκλοφορία. Θέλοντας νὰ ἐξακριβώσω μέχρι ποιοῦ σημείου ἔχουμε ἀνεπτυγμένο τὸ αἶσθημα τῆς ντροπῆς, μπῆκα πρὸ ἡμερῶν σὲ κάποιο κεντρικὸ βιβλιοπωλεῖο, γιὰ νὰ ρωτήσω πὼς πάει ἡ πώλησις ἐνός ἀπ' τὰ διαλεχτὰ βιβλία ὀνομαστοῦ συγγραφέα μας, ποὺ κυκλοφόρησαν τελευταῖα. Ὁ ὑπάλληλος με κοίταξε παράξενα καὶ μοῦ ἀπάντησε ξερά μὰ καὶ μελαγχολικά: «Εἶναι ζήτημα νὰ πουλήσαμε πέντε ἀντίτυπα ἀπ' τὴν ἡμέρα ποὺ κυκλοφόρησε τὸ βιβλίο. Κεσάτια βλέπετε. Ὁ κόσμος δὲν ἀγοράζει σήμερα φιλολογικὰ βιβλία. Μὰς μαστίζει μιὰ κρίση ποὺ δὲν ξέρουμε ποῦ ὀφείλεται».

Πικραμένος θυγῆκα ἀπὸ τὸ βιβλιοπωλεῖο καὶ πλησίασα στὸ πρῶτο περίπτερο.

— Δὲ μοῦ λέτε, σὰς παρακαλῶ, εἰσθε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν πώληση τῶν βιβλίων τοῦ συγγραφέα αὐτοῦ; ρώτησα τὸν περιπτεροῦχο ἀναφέροντάς του τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέα.

Ὁ περιπτεροῦχος, ποὺ κείνη τὴ στιγμή μασοῦσε (ἐλληνικὴ) τσίκλα, με κοίταξε σὰ χαζὸ καὶ με ρώτησε:

— Τίνος συγγραφέα εἶπατε;

— Νὰ τοῦτον ἐδῶ, καὶ τοῦ ἔδειξα κάποιο ἀπὸ τὰ πολλὰ κρεμασμένα βιβλία με ἕνα κακοφτιαγμένο σκίτσο τῶν πρωτοπλάστων, ποὺ κρατοῦσαν μισοφαγωμένο τὸν ἀπηγορευμένο καρπὸ στὰ χέρια.

— Οὐοοοοο, ἔκαμε χαρακτηριστικὰ ὁ περιπτεροῦχος.

— Καὶ δὲ μοῦ λέτε, ποιοὶ ἀγοράζουν τὰ βιβλία αὐτά;

— Κυρίως παιδιά, νέοι καὶ κοπέλλες ἦταν ἡ ἀπάντηση.

— Ἐτσι, ἔ; Καλὰ δὲ λαμβάνετε ὑπ' ὄψιν τὴ χάρτινη ταινία ποὺ περιβάλλει τὰ βιβλία καὶ ποὺ λέει πὼς εἶναι ἀκατάλληλα;

Ὁ περιπτεροῦχος τούτῃ τὴ φορὰ με κοίταξε μισοῦπτα μισοαγριεμένα, με... ὑποβίβασε ἀπὸ πληθυντικὸ σὲ ἐνικό καὶ ὑψώνοντας τὴ φωνὴ του μοῦ εἶπε:

— Ἄκου νὰ σοῦ πῶ: Ἐγὼ θὰ βάλω σὲ θεογνωσία τὸν κόσμο; Κι' εἰπετα τί εἶσαι τοῦ λόγου σου, ἀστυνομικός; Δὲ μοῦ ἀδειάζεις τὴ γωνιά, λέω γῶ;

Ἐφυγα ἀγανακτισμένος, ἐνῶ μέσα μου ἔλεγα: «Γιὰ φαντάσου τὰ βιβλία αὐτά νὰ ἔχουν τόση κυκλοφορία καὶ μάλιστα νὰ διαβάζονται ἀπὸ κείνους ποὺ δὲ θὰ ἔπρεπε οὔτε κἀν νὰ τάγγιζον; Τί προκοπὴ λοι-

πὸν ζητᾶμε νὰ δοῦμε ἀπὸ τὴ νεότητα ποὺ δημιουργεῖ μέσα της ἔπειτα ἀπὸ τέτοια ἀναγνώσματα τόσοις πυρήνες κακῶν; Κι' ὁ νοῦς μου πήγε σὲ κάποιο παρελθόν.

Ἀνοιξιάτικη μέρα, χαρὰ Θεοῦ. Τὸ θεῖο μοσχობόλημα τῆς φύσεως ἔφερε τὰ θήματά μου μέχρι τὸ Βασιλικὸ κήπο. Ἐκεῖ κάθησα σ' ἕνα παγκάκι, ὅπου ἦταν κι' ἕνας μικρὸς με μιὰ μισοσκισμένη μαθητικὴ σάκκα πλαῖ του, ποὺ διάβαζε ἕνα βιβλίο. Βρισκόταν στὶς τελευταῖες σελίδες καὶ φαινόταν τέλεια ἀπορροφημένος. Κοίταξα μιὰ αὐτὸν καὶ μιὰ τὸ βιβλίο ποὺ διάβαζε. Ἀπ' τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦσε, τριμμένα μὰ καθαρὰ, φαινόταν πὼς ἦταν φτωχός. Τὸ ρολόι μου ἔδειχνε τὴν ὥρα ποὺ τὸ παιδί αὐτὸ ἔπρεπε ἤδη νὰ θρίσκειτο στὸ θρανίο του. Ξαφνικὰ πετάχτηκα τρομαγμένος ἀπ' τὴ φωνή του.

— Μπράβο, Τζίμ, καλὰ νὰ τοῦ κάνεις!

— Ποιὸς εἶναι ὁ Τζίμ αὐτὸς μικρὸ καὶ τί ἔκαμε; ρώτησα τὸ μικρό.

— Νά, μοῦ ἀπάντησε. Ὁ Τζίμ, λέει, ἔσπασε με μιὰ σιδερένια γροθιά τὸ κεφάλι τοῦ Τόμας, λέει γιατί ὁ Τόμας δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ τὸ μερτικό ἀπ' τὰ λεπτὰ λέει, ποὺ κλέψανε, ἀπ' τὴν Τράπεζα.

Πρόσεξα τὸν τίτλο. Ἦταν «Ἡ σιδερένια γροθιά» κάποιου συγγραφέα ποὺ τὸ ὄνομά του δὲν τὸ συγκράτησε ἡ μνήμη μου.

Καταλυπημένος συμβούλεψα τὸ μικρὸ νὰ συνετισθῇ καὶ νὰ φροντίσῃ ν' ἀφοσιωθῇ στὸ σχολεῖο ἀπὸ ὅπου τὸ εἶχε σκάσει, γιὰ νὰ μὴ δοκιμάσῃ ἀργὰ ἢ γρήγορα τὴ γροθιά τοῦ ἀγανακτισμένου Θεοῦ. Δὲν ἔρω ἂν κατάλαβε τί ἤθελα νὰ τοῦ πῶ. Θυμᾶμαι μόνο πὼς σηκώθηκε, πήρε τὴ σάκκα του κι' ἀπομακρύνθηκε με κατεβασμένο τὸ κεφάλι.

Βλέπουμε ὅμως με πραγματικὸ μας πόνο, πὼς τίποτα δὲν ἔγινε ἀπὸ τότε γιὰ νὰ χαλιναγωγηθῇ ἡ νεολαία ἀπ' τὸ τρομερὸ θάραθρο ὅπου ἀσυγκράτητῃ πέφτει. Ἀπεναντίας, ἐξακολουθοῦν νὰ κυκλοφοροῦν τὰ ἄσεμνα καὶ ἐπικίνδυνα βιβλία γιὰ νὰ ἐντυπώσουν τὰ ναρκωμένα μας πάθη.

Προσοχὴ λοιπόν: Μέσα στοὺς ἀπέραντους πνευματικούς λειμῶνες με τὰ ὀλόδροσα καὶ μυροβόλα ἄνθη κρύβονται πολλές φορὲς φαρμακερὰ φῖδια καὶ ἄλλο μόνο σὲ κείνους ποὺ θὰ χύσουν τὸ δηλητήριό τους.

Καταφεύγουμε γι' αὐτὸ στὸ δυναμικὸ καὶ ἐξάαιρετο ἀστυνομικὸ διευθυντὴ κ. Βρανόπουλο καὶ τὸν παρακαλοῦμε νὰ ἐπέμβῃ ἀμέσως γιὰ νὰ κατασπάλῃ τὸ κακὸ ποὺ παραπλῶσε τοὺς πλοκάμους του.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΦΩΤΕΙΝΟΣ

ΕΚΔΕΚΤΑ Ο,ΤΙ ΚΕΡΔΙΖΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ

Η σκηνή στο γραφείο μου. Ένας χριστιανός συνιστά να δώσω μελετησμένη σ' ένα σπύτι που έχει και πατέρα και μάνα και παιδιά, μα κανένας δεν δουλεύει και πεινούν και υποφέρουν. Ένας άλλος παρεμβάινει: «Αυτό δεν είναι σωστό, Σεβασμιώτατε. Φομί που τὸ δρίσκει έτοιμο Ένας άνθρωπος, χωρίς να χύση ιδρώτα τίμιο, δεν τὸ έκτιμά. Τὸ πιὸ γλυκὸ φομί εἶναι ἐκεῖνο που θγαίνει με ιδρώτα». Ο πρώτος εξακολουθεῖ να υποστηρίξη τὴ γνώμη του: «Δὲν έχει δουλειά ὁ ἄνθρωπος. Τί θές να κάνη;» Ο ἄλλος ἀμέσως: «Εἶμαι διατεθειμένος να φροντίσω να τοῦ εξασφαλίσωμε ἕνα νταβά και να τοῦ ἀγοράσωμε κουλουράκια, καραμέλλες, σοκολάτες και τὰ παρόμοια και να πάη ἐπ' ἑξῶ ἀπὸ τὸ Γυμνάσιο. Οἱ μαθηταὶ στὰ διαλείμματα θὰ ἀγοράζουν τέτοια πράγματα και θὰ θγάξη τὸ φομί του». Ο πρώτος: «Μὰ δὲν εἶναι τῆς θέσεώς του μιὰ τέτοια δουλειά. Εἶναι οἰκογενεῖας ἄνθρωπος». Ο ἄλλος ἀνάδει: «Αὐτὰ τὰ εἰδωλά πρέπει να γκαρμισθοῦν. Καμμιά δουλειά τίμια δὲν εἶναι ἐξευτελιστική. Ἐξευτελισμός εἶναι να πεινάη και αὐτὸς και τὰ παιδιὰ του και να δέχεται ἐλεημοσύνης...».

Η συζήτηση προχωροῦσε στὴν ἴδια γραμμή. «Τὸ πιὸ γλυκὸ φομί εἶναι αὐτὸ που θγαίνει με τίμιον ιδρώτα. Μόνον αὐτὸ τὸ φομί έκτιμά κανεῖς». Κάποιος τοῖτος παρακολουθοῦσε ἄφωνος τὴ συζήτηση τῶν δύο. Πότε κοιτάζε τὸν ἕνα, πότε τὸν ἄλλο, πότε ἔρριχνε ἕνα βλέμμα και σὲ μένα σὺν νάθελε να διαβάση στὴν ἔκφρασί μου τὴ δική μου γνώμη. Ἐπὶ τέλους μίλησε και αὐτός: «Θὰ σὰς πῶ μιὰ ἱστορία και ἐγὼ, ἱστορία που εἶναι καθ' ὅλα ἀληθινή. Έγινε στὴν πατρίδα μου και τὴν ξέρει ὅλος ὁ κόσμος ἐκεῖ». Οἱ δύο ἐκάρφωσαν τὰ βλέμματά τους ἐπ' αὐτὸν με μιὰν ἀγωνία

ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπά τους. «Εἶναι στὴν πατρίδα μου ἀρκετὰ ἐργαστάσια. Ένας ἐργαστασιάρχης, ἀπὸ πτωχὸ παιδί ξεκίνησε στὴ ζωή. Ἐδούλεψε τίμια, μα και σκληρὰ ἀπὸ τὰ μικρά του χρόνια. Ἐκέρδιζε τὸ φομάκι του με πολὺ ιδρώτα. Ο Θεὸς τὸν εὐλόγησε και προχώρησε καλά. Ἐδούλεψε σκληρὰ, ἐδούλεψε τίμια, και ἐπὶ τέλους κατώρθωσε να γίνη ἐργαστασιάρχης και να εἶναι ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους τοῦ τόπου μας. Παντρεθῆκε, ἐπῆρε μιὰ ἔξια και τίμια γυναῖκα, ἔκαμαν παιδιὰ και τὰ ἐμόρφωναν με βάση τὸν τίμιον ιδρώτα. Τὸ μικρότερο ἀπὸ αὐτὰ δὲν πολυέδινε σημασία σ' αὐτὸ τὸν τρόπο τῆς ζωῆς. Ἦταν σπάταλος. Όταν ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιο, ἐπίστευε ὅτι ἀμέσως θάμπαινε στὴ δουλειά στὸ ἐργαστάσιο, θὰ ἤμπορούσε λοιπὸν να ἑοδεύη περισσότερα. Ο πατέρας του τίμιος ἀγωνιστῆς τῆς ζωῆς παρακολοῦθοῦσε με ἀνήσυχο σκέψη, τὴ νοστροπία τοῦ γιου του και ἐσχεδιάζε πῶς να τὸν φέρη στὸν ἴσιο δρόμο. Πέρασε τόσος καιρὸς που ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιο, μα ὁ πατέρας του δὲν τὸν ἐπαίρνε στὸ ἐργαστάσιο. Ἀπὸ σεβασμὸ δὲν ἔλεγε τίποτα, μα και ἀγωνιοῦσε τί θὰ γίνη, εἶναι ἄνθρωπος στὴν κοινωνία, δὲν ἦταν σωστὸ να ἔχη στὴ διάθεσί του ἕνα μικρὸ «χαρτζιλίκι» που τοῦ ἔδινε ἡ μητέρα του. Ἐκανε διαρκῶς στὴ μητέρα του παράπονα, μα ἐκεῖνη τοῦ ἀπαντοῦσε στερεότυπα: «Πές τα στὸν πατέρα σου, ὅτι λὰς σὲ μένα. Τί να σοῦ κάμω ἐγὼ;». Ἐπὶ τέλους μιὰ μέρα πῆρε τὴν ἀπόφασιν. Εἶδε τὸν πατέρα του σ' ἕνα καφενεῖο στὴν παραλία. Πῆγε με σεβασμὸ κοντὰ του και τὸν παρεκάλεσε: «Ἐτελείωσα τώρα τόσον καιρὸ τὸ Γυμνάσιο, πατέρα. Θέλω να ἐργασθῶ. Τὸ ἐργαστάσιό μας έχει ἀνάγκη ἀπὸ ἀνθρώπους. Δὲν θὰ μοῦ ἀναθέσετε και μένα μιὰ δουλειά;». Ο τίμιος ἀγωνιστῆς

ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ ΤΙΜΙΟ ΙΔΡΩΤΑ ΣΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

πατέρας του, που εἶχε συλλάβει τὸ σχέδιο ἐν συνεννοήσεϊ με τὴν ἰσάξια γυναῖκα του, ἔρριξ' ἐπάνω του ἕνα βλέμμα. Τὸν κοιτάζε καλά ὀλίγα δευτερόλεπτα και ἔπειτα τοῦ εἶπε: «Ἀκου να σοῦ πῶ, παιδί μου. Πρέπει να οἰκονομήσης πρώτα μιὰ λίρα να μοῦ φέρης και τότε τὸ σκεφθῶ σοβαρὰ γιὰ σένα. Τί προσέφερες ὡς τώρα γιὰ να ἔχῃς τὴν ἀπαίτησι να μπῆς στὴ δουλειά μας;». Ο νέος ἐχαίρετ' ὡς σεβασμὸ τὸν πατέρα του και τράδηξε κατ' εὐθείαν γιὰ τὸ σπύτι. Διηγῆθηκε στὴ μητέρα του τὸ περιστατικὸ και τὴν παρεκάλεσε να τοῦ δώσῃ μιὰ λίρα χρυσῇ. Ἡ μητέρα του τοῦ τὴν ἔδωσε. Ἐτῷ εἶχαν συμφωνήσῃ με τὸν ἄνδρα τῆς.

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ γιὸς βλέπει τὸν πατέρα του στὸ ἴδιο μέρος στὴν παραλία. Τὸν ἐζύγωσε και τοῦ εἶπε με σεβασμὸ: «Οἰκονόμησα, πατέρα, τὴ λίρα» και τοῦ τὴν ἔδωσε. Ο πατέρας τὴν ἐπῆρε, τὴν ἐκοίταζε καλά και με ἀπάθεια τὴν πέταξε στὴ θάλασσα. Ἐπειτα εἶπε στὸ γιὸς του: «Αὐτὴ ἡ λίρα εἶναι δική μου. Θέλω δική σου λίρα να μοῦ φέρῃς. Ἐχεις καιρὸ δεκαπέντε ἡμέρες γι' αὐτό». Ο γιὸς ἐγέλασε, ὅταν ὁ πατέρας του ἐπέταξε τὴ λίρα στὴ θάλασσα. Διηγῆθηκε τὸ περιστατικὸ στὴ μητέρα του και τὴν παρεκάλεσε να τοῦ δώσῃ πάλι μιὰ λίρα. Ἐκεῖνη τὴν ἔδωσε. Σὰ δεκαπέντε ἡμέρες συνήντησε τὸν πατέρα του στὴν ἴδια θέσιν στὴν παραλία και με σεβασμὸ τοῦ ἔδωσε τὴ λίρα λέγοντάς του: «Τὴν οἰκονόμησα, πατέρα». Ἐκεῖνος τὴν ἐπῆρε στὸ χέρι του, τὴν ἐκοίταξε και αὐτὴ καλά, ἔπειτα δὲ τὴν ἐπέταξε και αὐτὴ στὴ θάλασσα. «Σοῦ εἶπα να μοῦ φέρῃς μιὰ λίρα που να τὴν ἔχῃς ἀποκτήσῃς σὺ με τὸν ιδρώτά σου, ὅχι δική μου λίρα». Ο γιὸς ἐγέλασε και πάλι σὺν εἶδε τὸν πατέρα του να πετᾷ τὴ λίρα. Ὡς τό-

σο εἶδε ὅτι ἀλλοιῶς δὲν ἤμπορούσε να γίνη. Ἐθίχθηκε πλέον στὸ φιλότιμο, τὸ ἔβαλε πείσμα και ἐπῆγε ἀποφασισμένος στὸν πρόεδρο τῶν λυμεινεργατῶν: «Πολὺ σὲ παρακαλῶ, δώσε μου μιὰ δουλειά, ὅποιαδήποτε. Θέλω να δουλέψω και να ἀποκτήσω ἀπὸ τὴ δουλειά μου μιὰ λίρα χρυσῇ που μοῦ χρειάζεται». Ο πρόεδρος τοῦ εἶπε: «Ἐγὼ ἔχω μόνον χαμαλιτικές δουλειές, δὲν ἔχω κοινυλοφόρους». Ο γιὸς τοῦ ἐργαστασιάρχου ἀπήντησε ἀμέσως: «Χαμαλιτική, δὲν με νοιάζει. Ὅλες οἱ δουλειές εἶναι τίμιες, ὅταν τίμους σκοποῦς ἐξυπηρετοῦν». Σήμερα ἦλθε ἕνα πετρελαιοκίνητο με ἀλεύρια. Ἀῤριο τὸ πρωτὸ θὰ ἀρχίσουμε τὴν ἐκφόρτωσι. Ἐλα να κοουδαλήσῃς σακκιά με ἀλεύρια». Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωτὸ ὁ γιὸς τοῦ πλουσίου ἐργαστασιάρχου κοουδαλοῦσε σακκιά με ἀλεύρια στὸ λιμάνι. Τὴν πρώτη μέρα ἐκοιμήνησαν οἱ ὅμοι του. Τὴ δεύτερη ἀρχισαν να φουσκάλιζον. Τὴν τρίτη να σκάζον οἱ φοῦσκας και να τρέχουν. Τὴν τετάρτη ἀρχισαν να πληγώνουν οἱ ὅμοι του και να τρέχουν αἷμα. Ἐκεῖνος ἐδούλεψε με πείσμα. Ἐγύριζε μετὰ τὴ δουλειά κατάνοπος στὸ σπύτι και ἔπαρτε στὸ κρεβάτι. Οὔτε κέντρα, οὔτε γλέντια, οὔτε διασκέδασις. Ἡ μητέρα του πονοῦσε και ἔλεγε στὸν ἄνδρα τῆς: «Μὰ, ὅχι και τόσο. Εἶναι και ἀναισθησία γιὰ τὸ παιδί μας που πληγώθηκε και ντροπὴ ἀπὸ τὸν κόσμο». Καὶ ὁ ἄνδρας τῆς, ὁ τίμιος ἀγωνιστῆς τῆς ζωῆς, εἶπε: «Ἐγὼ θέλω να σώσω τὸ παιδί μου. Τί θὰ πῇ ὁ κόσμος λίγο με ἐνδιαφέρει».

Τὸ Σάββατο ὁ νέος ἐπληρώθηκε. Με τὰ ἡμερομίσθια και με τὰ συνηθισμένα χρήματα, που τοῦ ἔδινε ἡ μητέρα του κάθε μέρα γιὰ ἔξοδά του, κατώρθωσε να πάρῃ μιὰ χρυσῇ λίρα. Οὔτε μιὰ δραχμὴ δὲν ἐξώδεσε ὅλη τὴν ἐβδομάδα. Τὴν Κυριακὴ

Δ. ΚΑΡΑΚΩΣ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΜΑΣ

Κατά την τελευταίαν περιοδείαν τοῦ Διευθυντοῦ μας κ. Λάμπρ. Ζαχαρή εἰς τὴν Ἡπειρον, ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Ἀρτης κ. Σεραφεῖμ κατὰ τὴν λήξιν σειρᾶς ἐσπερινῶν κηρυγμάτων τοῦ Διευθυντοῦ μας εἰς τὸν ἱ. Ν. τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἐνώπιον πολυπληθεστάτου ἀκροατηρίου καὶ κατόπιν συγκινητικωτάτης προσφωνήσεως καὶ ὁλοθέρμων εὐχαριστιῶν, ἀπένευμε εἰς αὐτὸν τὸν τίτλον τοῦ Ἐπιτίμου Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρτης εἰς ἐνδειξιν ἀγάπης τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπαρχίας τοῦ τὴν ἐσπέραν τῆς 20ῆς Ἀπριλίου. Σχετικῶς ἡ ἐφημερίς τῆς Ἀρτης «Ἐλεύθερος Λόγος» τῆς 23ῆς Ἀπριλίου ἐδημοσίευσε τὰ κάτωθι:

Ἀπὸ τῆς προπαραελθούσης Παρασκευῆς παρεπιδῆμα εἰς τὴν πόλιν μας ὁ Ἱεροκήρυξ καὶ Διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ «Οἰκογενειακὴ Ζωή» κ. Λάμπρος Ζαχαρῆς. Ὁ γλαφυρὸς ἐρμηνευτὴς τοῦ Θείου Λόγου ὠμίλησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος ἐνώπιον πυκνοῦ ἐκκλησιασματος εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Τὴν ἐσπέραν τῆς περασμένης Παρασκευῆς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας, ἐνώπιον τοῦ πλήθους τῶν ἀκροατῶν τοῦ Θείου Λόγου ἀπένευμεν εἰς τὸν κ. Λ. Ζαχα-

ρὴν τὸν τίτλον τοῦ ἐπιτίμου Ἱεροκήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρτης.»

Κατωτέρω παραθέτομεν καὶ τὸ κείμενον τοῦ σχετικοῦ ἐγγράφου.

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΡΤΗΣ
Ἐν Ἀρτῇ τῇ 24-4-1951
Πρὸς

Τὸν Ἐλλογιμώτατον κ. Λάμπρον Ζαχαρῆν, Διευθυντὴν τοῦ Περιοδικοῦ «Οἰκογενειακὴ Ζωή»

Ἐνταῦθα
Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς ἐπὶ 25ετίαν ὁλόκληρον πολυτίμους ὑπηρεσίας ὧν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τε τοῦ γραπτοῦ καὶ προφορικοῦ λόγου, ὡς καὶ τὰς ἐν τῇ Θεοσώτῳ Παροικίᾳ ἡμῶν τοιαύτας, διὰ τῶν καρποφόρων ὁμιλιῶν ὧν ἀνὰ τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς ταπεινῆς ἡμῶν Ἐπαρχίας, ἀπονέμεται ὧν τὸν τίτλον τοῦ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΟΣ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρτης καὶ εὐχόμεθα πατρικῶς ὅπως ὁ Κύριος τοῦ Θεοῦ Ἀμπελῶνος φωτίξῃ καὶ ἐνισχύῃ ὧν εἰς τὴν συνέχισιν τοῦ Ἱεραποστολικοῦ ὕμνων ἔργου.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν

Μετ' ἀγάπης πολλῆς

καὶ ἐνθέρμων εὐχῶν

† Ο ΑΡΤΗΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ

εὐρῆκε τὸν πατέρα του στὴν ἴδια θέσι στὴν παραλία καὶ τοῦ ἔδωσε τὴ λίρα. «Τὴν οἰκονόμησα μὲ τὸν ἰδρώτα μου, πατέρα», τοῦ εἶπε. Ὁ πατέρας ἐδοκίμασε νὰ τὴν πετάξῃ καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα. Μὰ ὁ γυιὸς δὲν ἐγέλασε αὐτὴ τὴ φορά, ἀλλὰ τοῦ ἄρπαξε τὸ χέρι. «Μὴ, πατέρα. Τρέχουν ἀνιάτα οἱ πλάτες μου γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσω». Τότε ὁ πατέρας τὸν ἐπῆρε στὴν ἀγκυλιά του. «Μπαράδο, παιδί μου. Τώρα σοῦ ἀξίζει νὰ μπῆς στὴ δουλειά μου. Ἐμαθες πῶς βγαίνει τὸ ψωμί!...»

Ἐδῶ ἐτελείωσε τὴ διήγησις ὁ φίλος μου καὶ ἀμέσως συνεπέρανε: «Νὰ μάθῃ καὶ ὁ ταμπέλης πατέρας νὰ δουλεύῃ. Δὲν εἶναι ἐξευτελισμένη καμμιά δουλειά. Ὁ γυιὸς τοῦ πλουσιωτέρου τῆς πατρίδας μας ἐνουβαλοῦσε σακκιά μὲ ἀλεύρια στὸ λιμάνι. Νὰ πάῃ καὶ αὐτὸς νὰ πουλήσῃ καραμέλλες γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του. Τὸ ψωμί ποὺ βγαίνει μὲ τὸν τίμιον ἰδρώτα μας, εἶ-

ναι τὸ πιὸ γλυκὸ ψωμί».

Συμφώνησα ὁλότελα μαζί του. Καὶ εἶπα: «Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔλεγαν: «Ἐργον οὐδὲν ὄνειδος» ἀεργίη δὲ τ' ὄνειδος». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶπε ὅτι ὁποῖος δὲν ἐργάζεται εἶναι ἀνάξιος καὶ νὰ ζῇ. «Ὁ ἐργαζόμενος μὴδὲ ἐσθιέτω». Καὶ ὁ ἱμὴ ἐργαζόμενος μὴδὲ ἐσθιέτω». Καὶ ὁ Πατὴρ μου ὁ Κύριός μας εἶπε: «Ὁ Πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται. Καγὼ ἐργάζομαι».

Ἡ τιμία ἐργασία εἶναι προσευχή. Ἐργασθῆτε, ἀγαπητοί μου φίλοι, ἐργασθῆτε μὲ ὅλη σας τὴν ψυχὴ, αἰσθανόμενοι ὡς ἀποστολὴν σας καὶ πηγὴν ψυχικῆς ἡδονῆς τὴν ἐργασίαν σας. Ἐτσι καὶ σὲς ἰδικές σας ἀνάγκες θὰ ἐπαρκῆτε καὶ πολλῶν πονεμένων θὰ μπορῆτε νὰ γλυκαίνετε τίς πληγές.

Ὁ Ἱεροκλήρυξ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΗΝ ΑΙΩΩΝΗ

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ πρώτου μ. Χρ. αἰῶνος ἡ ἄλλοτε ἐνδοξος πόλις τῶν Ἀθηνῶν εἶχε παύσει ἀπὸ πολλοῦ νὰ ἀποτελῇ τὸ κέντρον τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἀλλ' ἡ ἀρχαία τῆς αἴγλη καὶ τὸ μέγα τῆς παρελθόν δὲν τὴν ἄφηνον νὰ περιπέσῃ εἰς ἀφάνειαν. Οἱ περικαλλεῖς ἱαοὶ τῆς, τὰ μεγαλοπρεπῆ δημόσια οἰκοδομήματα καὶ αἱ χιλιάδες τῶν ἀγαλμάτων καὶ τῶν ἄλλων μνημείων, τὰ ὁποῖα τὴν ἐκόσμου, ἐσώζοντο ἀκόμη σχεδὸν ἀκέραια, παρὰ τὰς διαφόρους καταστροφὰς καὶ τὰς λεηλασίας τὰς ὁποίας εἶχον κατὰ καιροὺς ὑποστῇ, πρὸ πάντων ὅμως ἴσχυον ἐν αὐτῇ αἱ πανάρχαιοι παραδόσεις.

Ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ δὲν εἶχε ἐγκαταλείψει τὸ προσφιλές της ἄστυ καὶ ἡ ἐθνικὴ θρησκεία διετηρεῖτο ἀμείωτος, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐθεωροῦντο κατ' ἐξοχὴν εὐσεβεῖς καὶ θρησκώτοι, παρέμενον πιστοὶ εἰς αὐτήν. Ἐλειτούργουν ἐπίσης αἱ φιλοσοφικαὶ σχολαί, μεταξὺ τῶν ὁποίων διεκρίνοντο τότε ἡ τῶν στωϊκῶν καὶ ἡ τῶν ἐπικουρείων, καὶ πολυάριθμοι καλλιτέχναι ἐσυνέχιζον εἰσέτι τὴν μακράναια καὶ ἐνδοξὸν καλλιτεχνικὴν παράδοσιν. Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων αἱ Ἀθῆναι διέτηρουν τὴν φήμην τῆς πόλεως τῆς σοφίας, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ εἰς τὰς Ἀθῆνας ἐπιδημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν σχεδὸν ἄλλο κατεγίνοντο ἢ εἰς τὸ νὰ εἴπωσι καὶ νὰ ἀκούσωσι κάτι νεώτερον.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὗρεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὅταν τὴν ἐπεσκέφθη, κατὰ τὴν δευτέραν ἀποστολικὴν ὁδοπορίαν, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 49 καὶ 52, ἐρχόμενος ἐκ τῆς μακεδονικῆς πόλεως Βερροίας.

Ἀφικθεὶς εἰς τὰς Ἀθῆνας, ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, δὲν ἤρχισεν ἀμέσως τὴν διδασκαλίαν του· ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τὴν κατατοπιστὴν, ἀφ' ἑτέρου δὲ, διὰ τὴν ἀνέμενε νὰ ἔλθουν ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ Βερροίας οἱ βοηθοὶ τοῦ Σίλλας καὶ Τιμόθεος. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως, περὶ ἐρχόμενος τὴν Ἀγορὰν διελέγετο καθ' ἐκάστην ἡμέραν μετὰ τῶν παρατυγχάνοντων καὶ ἀρεσκομένων νὰ ἀκούσιν φιλοσοφικὰς θεωρίας καὶ νὰ συζητοῦν ἐπ' αὐτῶν. Διελέγετο ἐπίσης καὶ μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐν τῇ Συναγωγῇ.

Αἱ ἀνεπίσημοι, οὕτως εἰπεῖν, ὁμιλί-

αι αὐταὶ τοῦ Παύλου, ἐφείκουσαν ἰδιαίτερως τὴν προσοχὴν τινῶν τῶν ἐπικουρείων καὶ τῶν στωϊκῶν φιλοσόφων, οἱ ὁποῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐκήρυττε τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν, ἔλεγον αὐτὸν σπερμολόγον ἐννοοῦντες, ὅτι δὲν ἐδίδασκε τίποτε νέον, ἀλλ' εἶχε συλλέξει διαφόρους ξένους γνώμας· ἄλλοι πάλιν ἔλεγον, ὅτι ἦτο κήρυξ ξένων θεῶν, παρόμοιος πρὸς πολλοὺς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι εἶχον κατὰ καιροὺς ἐμφανισθῇ εἰς τὰς Ἀθῆνας.

Τέλος, φιλόσοφοι καὶ λαός, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ἀρειὸν Πάγον — τὸν πρὸς δυσμὰς τῆς Ἀκροπόλεως καὶ ἀνωθεν τῆς Ἀγορᾶς θράχον — καὶ τὸν ἠρώτησαν: «Δυνάμεθα γινῶναι τίς ἡ καὶνὴ αὐτῇ ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχὴ; ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γινῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι» (Πράξ. Ἀποστ. 17, 19-20). Τότε «σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρειοῦ Πάγου», ἤρχισε τὴν διδασκαλίαν του ὡς ἐξῆς: «Ἄνδρες» Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο Ἀγνώστῳ Θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν» (Πράξ. Ἀποστ. 17, 22-23). Ἐξηκολούθησε δὲ τὴν διδασκαλίαν του περὶ μελλούσης κρίσεως, περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως αὐτοῦ.

Ὁ εἰς τὸν ἄγνωστον Θεὸν ἀφιερωμένος βωμός, ὅστις ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν εἰς τὸν Παῦλον ἐν ἀρχῇ τοῦ κηρύγματός του νὰ συνδέσῃ τὴν Χριστιανικὴν πρὸς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν, δὲν εἶναι γνωστὸν ποῦ ἀκριβῶς ἔκειτο· ἐξεφράσθησαν δὲ κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῶν ἀσχοληθέντων περὶ τοῦ θέματος τοῦτο διάφοροι αὐθαίρεται ἐν πολλοῖς γνώμαι, αἱ ὁποῖαι ἀβασανίστως ἐπαναλαμβάνονται μέχρι σήμερον.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω ἐκφρασθεῖσας μέχρι τοῦδε γνώμας, δυνατόν νὰ προταθῇ καὶ ἑτέρα τις ἀπλουτέστερα: Ἐάν ὑποτεθῇ, ὅτι ὁ βωμός εἶχεν ἰδρυθῇ εἰς ἱκανῶς παλαιότερον τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Παύλου ἐποχῇ, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὴν πρὸ τοῦ 403)2 π. Χρ., ὅτε εἰσῆλθῃ τὸ μετεκλείδιον καλούμενον ἀλφάδιον, ἡ ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή θὰ ἦτο

γεγραμμένη δια γραμμάτων του αρχαιότερου Ἀττικού αλφαβήτου, καθ' ὃ τὰ γράμματα Ο, Ω, ΟΥ δηλοῦνται δι' ἑνὸς μόνου, τοῦ Ο. Ὅτε καὶ ἡ ἐπιγραφή ΑΛΗΝΟΣΤΟΙ σημαίνει ἀγνώστω καὶ ΑΛΗΝΟΣΤΟΙΣ ἀγνώστοις: ἐάν δὲ καὶ πρὸ τοῦ ἔτους 446 π. Χρ. εἶχε χαραχθῇ, ὅτε ἀκόμη ἦτο ἐν χρήσει τὸ τρισκελές σίγμα, ἡ λαμβασμένη ἀνάγνωσις ἦτο ἐτι εὐκολωτέρα.

Εἶναι δὲ λίαν πιθανόν, ὅτι ἡ ἐπιγραφή θὰ ἦτο γεγραμμένη δι' ἀρχαιοτάτων γραμμάτων, ἐάν δεχθώμεν, ὅτι καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Παύλου ἀναφερόμενος βωμὸς ἦτο εἰς τὸν ἰδρυθέντων καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Κρητὸς Ἐπιμενίδου, ὅστις ἐκλήθη ἵνα καθάρῃ τὴν πόλιν, κατὰ τὴν 46ην Ὀλυμπιάδα, ἦτοι περὶ τὸ ἔτος 596 π. Χρ. Ὁ Ἐπιμενίδης, ὡς ἀναφέρει ὁ Διογένης Λαέρτιος (I, 110), ὑπέδειξεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους: «...θύειν τῷ προσήκοντι θεῷ καὶ οὕτω λῆξαι τὸ κακόν. Ὅθεν ἐτι καὶ νῦν ἐστὶν εὐρεῖν κατὰ τὰ δῆμους τῶν Ἀθηναίων βωμοὺς ἀγνώστους, ὑπόμνημα τῆς τότε γενομένης ἐξιλάσεως». Κατὰ ταῦτα, ἐάν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἀπὸ τῆς πιθανῆς ἰδρύσεως τοῦ βωμοῦ μέχρι τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Παύλου εἶχον παρέλθει περὶ τὰ 650 ἔτη, εἶναι εὐλογον νὰ ὑποθεθῇ, ὅτι καὶ τὰ γράμματα εἶχον ἀπατριθῇ, τινὰ δὲ ἴσως νὰ εἶχον καὶ ἐξαφανισθῇ τελείως, ὅτε ἡ ἐσφαλμένη ἀνάγνωσις ἦτο πλὴν φυσική: ΑΛΗΝΟΣΤΟΙ ΘΕΟΙ (= Ἀγνώστω Θεῶ καὶ Ἀγνώστοις Θεοῖς), δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἀδιαφόρως).

Σημειωτέον, ὅτι ἐκ τῶν ἀναφερόντων τὴν ἐν Ἀθήναις λατρείαν τοῦ Ἀγνώστου ἢ τῶν Ἀγνώστων Θεῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν ἄλλων συγγραφέων (Φιλόστρατος, εἰς Τυαν. Ἀπολλών VI, 107.—Λουκιανός, Φιλόπατρ: 2 κ.λ.), οὐδεὶς ἀναφέρει τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἵστατο ὁ βωμὸς. Ὁ Λαέρτιος Διογένης εἰς τὸ παρατεθὲν ἀνωτέρω χωρίον αὐτοῦ λέγει ἀορίστως ὅτι ὑπῆρχον καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τούτου τοιοῦτοι βωμοὶ «κατὰ τοὺς δῆμους τῶν Ἀθηναίων». Μόνος δὲ ὁ περιηγητὴς Παυσανίας, ὅστις περιηγήθη τὴν Ἀττικὴν ἕνα καὶ πλέον αἰῶνα μετὰ τὸν Παῦλον, ἀναφέρει ὅτι βωμὸς ἀγνώστων θεῶν καὶ ἡρώων ὑπῆρχεν εἰς τὸ Φαλήρον: «ἐνταῦθα (δηλ. ἐν Φαλήρῳ) καὶ Σκιράδος Ἀθηναῖς ναὸς ἐστὶ καὶ Διὸς ἀπατέρω, βωμοὶ δὲ θεῶν τε ὀνομαζομένων Ἀγνώστων καὶ ἡρώων καὶ παίδων τῶν Θησέως καὶ Φαληροῦ» (Παυσ. Α' 1,4).

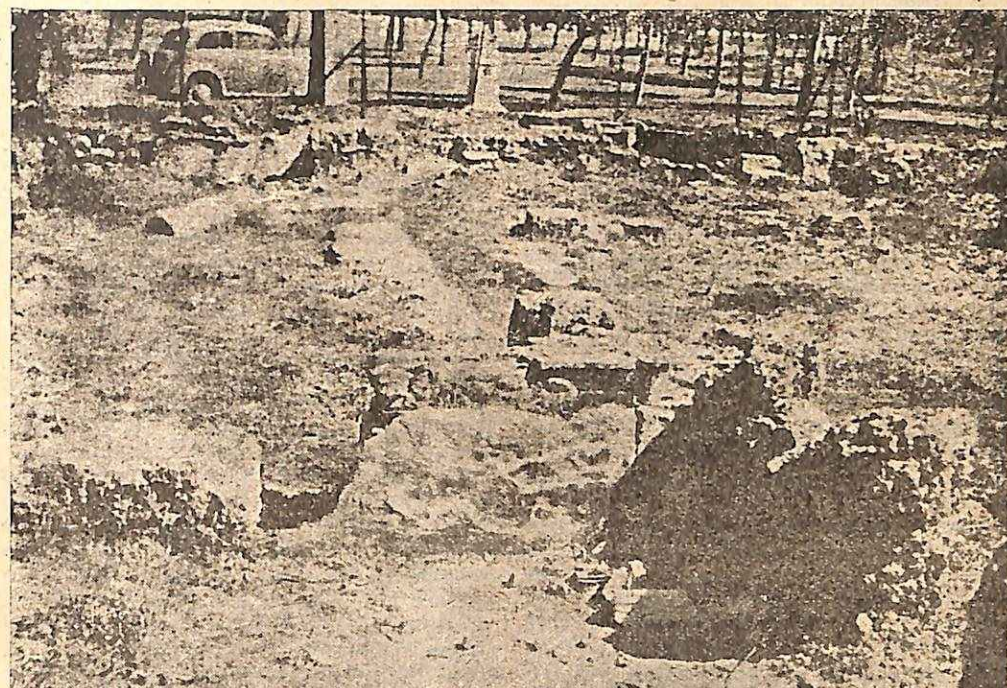
Τοῦτον πιθανῶς τὸν βωμὸν εἶδεν ὁ

Παῦλος, ὅτε ἐρχόμενος ἐκ Βερροίας, διὰ θαλάσσης θεβαίως, ἀπεβιβάσθη κατὰ τὴν πρὸς τὰ ἐκεῖ παραλίαν καὶ κατόπιν, διελθὼν ἐκ Φαλήρου ἀνῆλθεν εἰς Ἀθήνας διὰ τῆς ἐξ αὐτοῦ ἀγούσης πρὸς τὸ ἄστυ ὁδοῦ.

Τῆς ὁδοῦ ταύτης εἶχομεν ἐπισημάνει σαφὴ ἵχνη μετ' ἀρχαίας γεφύρας, ἐτι δὲ ἐπιθυμῶντες ἐπιγραφὰς ἐκ τῶν ἑκατέρωθεν αὐτῆς τάφων, κατὰ τινὰς ἐν ἔτει 1942 ἀρχαιολογικὰς ἐρεῦνας μετὰ τοῦ ἀειμνήστου διδασκάλου μου καθηγητοῦ Α. Σ. Ἀρθαγιτοπούλου, εἰς τὴν θέσιν «Ἅγιοι Θεόδωροι» τοῦ συνοικισμοῦ «Νέα Σμύρνη». Ἐκτὸς δὲ τῆς μικρᾶς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Θεοδώρων καὶ περὶ αὐτῆς, εὗρομεν τότε ὀγκολίθους ἐπεξεργασμένους, πλάκας λευκοῦ μάρμαρου, τμήμα ἀναγλύφου κ.τ.λ., καθιστάνοντα φανεράν τὴν εἰς τὴν περιοχὴν ἐκείνην ὑπαρξίν σπουδαίου ἄλλοτε ἱεροῦ καὶ βωμῶν, ἐν οἷς ἴσως καὶ αὐτοῦ τοῦ τῶν Ἀγνώστων Θεῶν. Ἐπίσης παρατηρήσαμεν ἐπὶ τῆς δυτικῆς ἐξωτερικῆς ὀψευς τῆς ἐκκλησίας, ἐντετοιχισμένον ὑπὲρ τὴν θύραν μαρμάρινον θωράκιον μετ' ἀναγλύφων κοσμημάτων, ἀνήκον εἰς τὴν παλαιο-χριστιανικὴν ἐποχὴν.

Ἐκ πάντων τούτων συνηγόμενον τότε τὸ συμπέρασμα, ὅτι εὐθὺς μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὰς Ἀθήνας, οἱ ὀλίγοι κατ' ἀρχὰς ὀπαδοὶ τῆς νέας θρησκείας ἱδρυόν, ἀπὸ τοῦ 52 μ. Χρ., μικροὺς εὐκτήριους εἰκοὺς, κατόπιν δὲ ναοὺς, εἰς τὰ περὶχωρὰ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν κατὰ δῆμους ἀρχαίων ἱερῶν τῆς παλαιᾶς λατρείας.

Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πρώτων ἐν Ἀθήναις χριστιανῶν, τῶν τέως ἐθνικῶν, ἰδίᾳ τῶν πεπαιδευμένων, ἐν οἷς Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ ἄλλοι, ἐνεχάραχθη βαθύτατα ἡ ἐπισήμως ἐκφρασθεῖσα ὑπὸ τοῦ Παύλου ἐρμηνεία, καθ' ἣν ὁ Ἀγνώστος Θεός, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευον ἤδη οἱ εἰδωλολάτραι Ἀθηναῖοι, δὲν ἦτο ἄλλος, εἰμὴ ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀναγγελόμενος Θεός. Εἰς τὴν θέσιν δὲ τοῦ βωμοῦ ἐκείνου, ὅστις ἀπετέλεσε τὸν κρῖνον συνδέσεως τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν νέαν θρησκείαν, εἶναι εὐλογον λίαν ἐνωρὶς νὰ ἱδρυσαν, οἱ ὀλίγοι οὗτοι πρῶτοι ἐν Ἀθήναις χριστιανοί, μικρὸν εὐκτήριον οἶκον, μετὰ ταῦτα δὲ, ἴσως μετὰ τὸ ἔτος 426, ὅτε διὰ διατάγματος ἐπεβλήθη ἡ μετατροπὴ τῶν ἱερῶν τῆς ἐθνικῆς θρησκείας εἰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας, ἀνήγειραν καὶ ἐκκλησίαν.

Ἐρείπια χριστιανικῆς βασιλικῆς εἰς τὴν Γλυφάδα.

Ταύτης τὴν θέσιν, οὐδόλως ἀπίθανον, νὰ κατέχη ἡ μικρὰ ἤδη καὶ ἄσημος ἐκκλησία τῶν ἁγίων Θεοδώρων ἐν «Νέᾳ Σμύρνῃ», ἐξ αὐτῆς δὲ ἴσως προέρχεται καὶ τὸ προμνημονευθὲν μαρμάρινον θωράκιον.

Ἐκκινῶν περαιτέρω ἐκ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι ἐάν ὄντως ὁ Παῦλος εἶδε τὸν ἐν Φαλήρῳ βωμὸν, θὰ ἐσώζοντο ἴσως παραδόσεις καὶ ἐρείπια τῶν παλαιότερων χριστιανικῶν χρόνων κατὰ τὴν ἀκτὴν τοῦ Φαλήρου καὶ τὴν πέραν αὐτοῦ, ὑποδηλοῦντα τὴν ἐκεῖθεν διέλευσιν τοῦ Ἀποστόλου, ἡρεῖναι καὶ ἀφοῦ εὗρον ἱκανὰς, ὡς νομίζω, ἐνδείξεις, κατέληξα εἰς τὸν κατωτέρω ἐκτιθέμενον συλλογισμόν.

Τὸ κατὰ τὴν νῦν «Γλυφάδα» ἀκρωτήριον «Πούντα», μέχρι καὶ πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, ἐλέγετο «Ἁγιά» ἢ «ἁκρωτήριον τοῦ Παύλου». Τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ Ι. Ρ. Ραγκαβῆς (τὰ Ἑλληνικά, τ. 1, ἐν Ἀθήναις 1853, σελ. 273): «Τὸ ἀκρωτήριον παρ' ὃ ἦν ὁ δῆμος τῶν Αἰξωνίδων Ἀλῶν ἀνομάζεται ἤδη Ἁγιά ἢ ἀκρωτήριον τοῦ Παύλου». Ἀλλὰ καὶ πλησίον τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου, κατὰ τὴν ἀκτὴν τῆς

«Γλυφάδας» (ἀκριβῶς παρὰ τὸ νῦν ζυθεσιατόριον Ἀντωνοπούλου), τῷ 1929 ἀπεκαλύφθησαν τυχαίως καὶ ἀνεσκάφησαν ὑπὸ τοῦ τότε ἐφόρου Ν. Κυπαρίσσης ἐρείπια ἀρχαιοτάτης χριστιανικῆς ἐκκλησίας, σχήματος τρικλίτου βασιλικῆς μετὰ νάρθηκος, ἡ ὁποία κατὰ τὸν πρῶτον ἀνακοινώσαντα τὰ κατ' αὐτὴν Καθηγητὴν Α. Ὁρλάνδον, ἐκτίσθη κατὰ τὸν 5ον μ. Χρ. αἰῶνα, κατεστράφη κατὰ τὸν 6ον ἢ τὸν 7ον καὶ ἀνεκτίσθη κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους μετὰ πολλὴν μικροτέρας διαστάσεως ὡς μονόκλιτος ναὸς οὗ οἱ τοῖχοι ἐκτίσθησαν ἐπὶ τῶν κιονοστοιχιῶν τῆς παλαιᾶς βασιλικῆς ἐγκτισθέντων ἐν αὐτοῖς τῶν ἀρχαίων κίωνων.

Τὸ κατὰ παράδοσιν διατηρηθὲν ὄνομα τοῦ ἀκρωτηρίου Ἁγιά ἢ τοῦ Παύλου (ἀρχικῶς ἴσως «Ἁγιος Παῦλος») καὶ ἡ παρ' αὐτὸ ἀνέγερσις μεγάλης χριστιανικῆς ἐκκλησίας, κατὰ τὴν ἀκτὴν, εὐθὺς πιθανῶς ὡς ἐπετράπη ἐλευθέρως ἡ ἀσκήσις τῆς χριστιανικῆς λατρείας, ἦτοι κατὰ τὸν 5ον μ. Χρ. αἰῶνα, θεωρῶ ὡς ἔχοντα στενὴν σχέσιν καὶ ἐξάρτησιν πρὸς ἄλληλα δεικνύουσι δέ, ὅτι εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνον ἴσως

ΠΟΛΥΤΙΜΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ ΡΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Πρὸς χρῆσιν ἐν τῷ Θ. Κηρύγματι (Μεθ' ἐρμηνευτικῶν ὑποσημειώσεων)
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Μ. ΒΕΛΛΑ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Εἶναι γνωστὸ πὺς γιὰ τὸ κήρυγμα ἀποτελοῦν ἄριστο ὕλικό καλοδιαλεγμένα χωρία τῆς Ἀγ. Γραφῆς ποὺ σὰν ἀτίμητα διαμάντια θρῖσκονται σκορπισμένα στοὺς ὡκεανούς τῆς Θείας Σοφίας τόσο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὅσο καὶ τῆς Καινῆς.

Ἡ ἐξεύρεσή τους δημιουργεῖ ζήτημα πολλές φορές γιὰ τὸν ὁμιλητὴ χρόνου καὶ καλῆς ἐπιλογῆς.

Χρησιμεύουν τὰ χωρία αὐτὰ ἄλλοτε ὡς ἀρχὴ καὶ θάση στὸ λόγο καὶ ἄλλοτε ὡς

ἐπιστεύετο, ὅτι ἀπεβιδάσθη ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν, καὶ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος ἐκτίσαν τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν τῆς ὁποίας σώζονται ἤδη τὰ ἐρείπια. Ἀπὸ τοῦ ὀνόματος δὲ τῆς ἐκκλησίας πιθανῶς ἐκλήθη καὶ τὸ ἀκρωτήριο «Ἅγιος Παῦλος» ἢ καὶ τὰ νάπαινα, ἀπὸ τῆς παραδόσεως ὅτι εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον ἀπεβιδάσθη ποτε ὁ Παῦλος, ἔλαβε τὸ ἀκρωτήριο τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτοῦ ἴσως καὶ ἡ ἐκκλησία, ἰδρυθεῖσα εἰς ἀνάμνησιν καὶ διαιώνισιν τοῦ σπουδαιότητος τοῦτου διὰ τὸν χριστιανισμὸν γεγονότος, τῆς ἀποβιδάσεως ἐκεῖ τοῦ Παύλου καὶ τῆς διὰ Φαλήρου μεταβάσεως αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας.

Ἐκεῖ λοιπόν, ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς ἀρχαίας χριστιανικῆς βασιλικῆς, καὶ δι' οὓς λόγους ἐξέθηκα ἀνωτέρω, ἀπεφασίσθη ἡ ἐκτέλεσις μεγαλοπρεποῦς θρησκευτικῆς τελετῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθησαν νὰ παραστοῦν, ὁ Μακαριώτατος Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Χριστόφορος Β' μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀλεξανδρείας, ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδων μετὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος καὶ πολλοὶ ἄλλοι, κατὰ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶν Ἀθηναίων Ἀγίων ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ ἀνεγερθῇ εἰς τὸν νέον οἰκισμὸν «Αἰξωνή».

Α. Α. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ—
ΠΑΛΑΙΟΣ

στηρίγματα γιὰ τὴν ἐκθᾶση τοῦ κηρύγματος.

Σ' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ πρόβλημα ἔρχεται νὰ μᾶς βοηθήσῃ μετὰ τὸ ἐμπεριστατωμένο ἔργο του ὁ ἐκλεκτὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Β. Βέλλας.

Ὁ σοφὸς καὶ πολυγραφώτατος συγγραφεὺς συνέλεξε πλῆθος κατὰλληλα ρητὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, τὰ ταξινομήσας κατὰ ζήτημα καὶ πρόσφερε ἔτσι σημαντικὴ εὐκολία στὸν Ἱεροκήρυκα μ' ἓνα εὐρετήριο στὸ τέλος τοῦ βιβλίου του νὰ καταφεύγῃ πρὸ τοῦ κηρύγματος στὸ θέμα ποὺ πρόκειται ν' ἀσχοληθῇ καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ ἀπὸ τὸν εὐδόμεστον λειμῶνα τοῦ Θεοῦ Λόγου τὰ ὠραιότερα ἀνθη γιὰ νὰ κοσμήσῃ καὶ ν' ἀρωματίσῃ τὸ κήρυγμά του. Ὁ θαυρῶν ἐρμηνευτὴς τῶν Θεῶν ἀληθειῶν κ. Βέλλας μέσα ἀπὸ τοὺς μόχθους τοῦ κολοσσιαίου ἔργου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» χρησιμοποίησε τὰ μικρὰ διαλλείματα τῆς ἀναπαύσεώς του γιὰ νὰ μᾶς χάρισῃ αὐτὸν τὸν θαυρῶν ποὺ ἐγὼ τουλάχιστον αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴν θαθεῖά μου εὐγνωμοσύνη γιὰ τούτῃ τὴν τόσο φιλότιμη προσφορά μὰ καὶ μαζί μου πιστεύω καὶ ὅλοι οἱ ἐργάται τοῦ Κυρίου.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΠ. ΠΟΥΛΟΥ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΚΑΙ Η ΝΥΜΦΗ

(Ἐναίσμιος ἐπὶ διδασκαρία διατριβῇ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν)

Ἐνα σπάνιο βιβλίον θερμὸ καὶ διάχυτο ἀπὸ ὀρθόδοξο χριστιανικὸ πνεῦμα εἶναι τὸ καινούργιο ἔργο τοῦ ἐκλεκτοῦ Θεολόγου κ. Ι. Πούλου.

Ὁ συγγραφεὺς μετὰ τὴν πρωτότυπη ἐργασία του αὐτὴ μᾶς κάνει ν' ἀγαπήσουμε πολὺ τὴν Ἐκκλησίαν γιὰ τὴν ὁποίαν μετὰ τὴν ἐγκαρδιότητα ὁμιλεῖ σὰν ἀφοσιωμένο τέκνο τῆς.

Ὁ μελετητὴς τοῦ βιβλίου του θὰ αἰσθανθῇ πολλές φορές διαθάζοντάς το τὸ ἄρωμα τῆς πίστεως, τὴ συγκίνηση καὶ τὴ χαρὰ ποὺ σὰν δέος καὶ σὰν προσευχὴ μᾶς φέρνουν κοντὰ στὸ Χριστό.

Λ. ΖΑΧΑΡΗΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Τοῦ κ. ΤΑΚΗ ΔΟΞΑ

ΜΙΛΤ. Δ. ΑΓΓΕΛΑΤΟΥ: «Αὐτὰ ποὺ μοῦ περὶ τὴν Ζωή».— Ἐκατὸν πενήντα ἀνέκδοτα, ἱστοριοῦλες καὶ περιστατικά ἀπὸ τὰ βιβλία, ἀπὸ τὴν σελίδες τῆς Ἱστορίας κ' ἀπ' τὴν καθημερινὴ ζωὴ ἔχει συγκεντρώσει σ' αὐτὸ τὸ βιβλίο ὁ κ. Μιλτ. Δ. Ἀγγελάτος. «Πολύτιμοι θησαυροὶ» εἶναι, ὅπως λέει ὁ προλογιστὴς τοῦ κ. Χ. Φραγκόπουλος, καὶ σκοπεύουν νὰ μορφώσουν καὶ νὰ διδάξουν τὴν ψυχὴν ποὺ ἀγαποῦν τὸ Χριστό.

Ὁ κ. Ἀγγελάτος κουράστηκε δίχως ἄλλο νὰ συλλέξῃ αὐτὰ τὰ πράγματα, νὰ τὰ ταξινομήσῃ καὶ νὰ τὰ μεταγράψῃ ἐπὶ τὴν σύγχρονη γλῶσσα μετὰ ἀρκετὴ παραστατικότητα. Βαθύτερα σὲ κάθε ἓνα ἀπ' τὰ μικρὰ τοῦτα κεφάλαια (ποὺ εἶνε ἄδρᾳ καὶ ζωντανῆς εἰκόνες) ὑπάρχει ὁ σκοπὸς τοῦ ἐκδότη-συλλέκτη: ἡ συμβουλευτικὴ ὑπόδειξη γιὰ τὴν ψυχικὴ ἀνοδο.

Καμμιὰ ἄλλη, ἔξω ἀπ' τὴν πρόθεσίν του, ἀξία δὲν ἔχει τὸ «Αὐτὰ ποὺ μοῦ περὶ τὴν Ζωή». Μὰ κ' ἡ πρόθεση κ' ἡ ἀποστολὴ του κρύβουν σπάνια χρησιμότητα γιὰ τὸ πλῆθος.

Κ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑ: «Ἀγνωστες σελίδες Κωνστ. Καλλίνικου».— Ὅταν διαβάσῃ κανεὶς τὰ πέντε ἄρθρα καὶ τὴν δυὸ ἐπιστολὴν ποὺ πρωτοφέρειν στὸ φῶς τῆς δημοσιότητος ὁ κ. Κ. Κούρκουλας ἀπὸ τὸ θησαυρικὸ ἔργο ἐνὸς λαμπροῦ κληρικοῦ, τοῦ ἀείμνηστου Κωνστ. Καλλίνικου, καταλαβαίνει ποιά ξεχωριστὴ ὑπηρεσία προσφέρει τὸ μικρὸ αὐτὸ βιβλίο στὸ μεγάλο κοινόν. Ὅχι μόνο γιὰ τὴν τὴν θρησκευτικὴν ἐργασίαν τοῦ Κων. Καλλίνικου γίνεται ἔστω καὶ μετὰ θάνατον, γνωστὸ στοὺς εὐρεῖς λαϊκοὺς κύκλους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ ἄρθρα κ' οἱ ἐπιστολὴς αὐτὲς ἀποτελοῦν ὑποδειγματικὰ κηρύγματα ποὺ τείνουν ἐπὶ τὴν θρησκευτικὴν διάπλαση αὐτῶν ποὺ θὰ τὰ ἐγκολπωθῶν.

Ἐδῶ ὁ ἀείμνηστος κληρικὸς δείχνεται ἄριστος χειριστὴς τοῦ λόγου ποὺ πείθει μετὰ τὴν ἐπιχειρήματά του καὶ συναρπάζει. Ὁ Κ. Καλλίνικος εἶναι κάτι πέρα ἀπ' τὰ συνηθισμένα ὅρια ποὺ τοῦ θέτει ἡ ἀποστολὴ του: ἕνας σεμνὸς καὶ ἠθικὸς μεταρρυθμιστής. Οἱ ἰδέες του, καρποὶ πείρας καὶ τριβῆς, προέρχονται ἀπὸ θαυτέρη ἱερὴ ἔφεση καὶ θεϊκὴ ἐπίνευση.

Κ' αὐτὸ τὸ μικρὸ τεῦχος ἔχει τὴ μεγάλη του χρησιμότητα.

ΒΛΑΣ. ΓΚΡΙΤΖΕΠΗ: «Τὸ θεμέλιο τῆς κοινωνικῆς προόδου».— Τὴν αἰώνιον ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου ἐπαγγέλλεται στὸν πρόλογόν του ὁ κ. Βλασ. Γκριτζέπης ὅτι ἐπιδίδκει νὰ ἐκθέσῃ μετὰ τὸ σύντομο δοκίμιόν του «Τὸ θεμέλιο τῆς κοινωνικῆς προόδου». Διδασκαλία καὶ καθηγητοῦ θάλεγα καλύτερα πὺς εἶναι ὅλη αὐτὴ ἡ φιλότιμη ἐργασία ποὺ κατανέμει τὴν ἀξίαν τῆς πραγματικῆς ζωῆς, συμβουλεύει, ὑποδείχνει καὶ προτρέπει.

Ποιὲς ἄλλες ἀξίες μπορεῖ νὰ θεωρηθοῦν τελειότερες ἀπὸ τὴν Ἀρχὴν τοῦ Εὐαγγελίου; Σ' αὐτὲς καταλήγει, ὅσο ἀπὸ σειρὰ πειστικῶν ἐπιχειρημάτων, ὁ κ. Γκριτζέπης μετὰ τὸ σκοπὸν νὰ ρίξῃ φῶς στὸ κοινωνικὸ σκοτάδι καὶ ν' ἀνεβάσῃ ἡθικὰ τὸν ἄνθρωπον.

Αὐτὸ τὸ μικρὸ βιβλιαράκι, χωρὶς ν' ἀποτελεῖ κανὼν συστηματικὴ μελέτη, εἶνε γεμάτο ἀπὸ ὀρθογνώσιαν καὶ πίστην. Καὶ τοῦτο δὲν ἔχει μικρὴ ἀξία γιὰ τὴ σημερινὴ μάλιστα ἐποχὴ.

ΜΙΧ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: «Γενικὴ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ Πλάτωνος Κρίτων», μελέτη καὶ μετάφρασις.— Βοήθημα γιὰ τοὺς μαθητὰς τῶν ἑλληνικῶν σχολείων θεωρεῖ τὴν σπουδὴν αὐτὴν ὁ κ. Μιχ. Παπαγεωργίου, ὑπότροφος τῆς Ἀναργυρείου καὶ Κοργιαλενείου Σχολῆς, καὶ δὲ νομίζω πὺς ξεπερνᾷ τὰ στενὰ αὐτὰ ὅρια. Εἰσαγωγὴς ἐπὶ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας καὶ μεταφράσεις τοῦ Κρίτωνος ἔχουν ἐκπονηθῇ πολλές ὡς τώρα καὶ ἀξιόλογες, κ' ἔτσι κάθε νέαν προσπάθειαν γιὰ τὴν τοποθέτηση αὐτῶν τῶν θεμάτων, ἰδίως ἀπὸ ἀπείρους, εἶνε μίαν ἐξὸν νάληψη.

Πάντως ὁ κ. Παπαγεωργίου ἔχει μίαν ἀξιώτην φιλοτιμίαν καὶ μεθοδικότητα ἐπὶ τὴν ἐργασίαν του. Καὶ δὲν πιστεύω νάχει κ' ὁ ἴδιος, καὶ κρυφὸς ἀκόμα, σοβαρότερες φιλοδοξίες πέρα ἀπὸ τοῦ νὰ προσφέρει μίαν συστηματικὴν ὑπηρεσίαν σὲ ὅσους ἀγνοοῦν ὁλότελα τὴν φιλοσοφίαν μᾶς καὶ τὸ Πλατωνικὸν ἀριστοῦργημα.

ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

Ο ΑΛΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ

Της συνεργάτιδός μας δίδος ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΜΠΟΝΗ

Ήταν αδελφια, μα διαφορετικοί ο ένας από τον άλλο. Ο ένας ώνειρευόταν ιδανικά, ο άλλος την ύλη.

Ο Γιάννης, ο μεγαλύτερος, σκληρός για τους υπηρέτες, δεν συλλογιόταν παρά τα κέρδη, δεν εκτιμούσε παρά το χρήμα. Τα άλλα τα θεωρούσε παιδιαρίσματα.

Πώς ο Αντρέας, ο αδελφός του, σκεπτόταν διαφορετικά;

Γιατί το ίδιο αίμα που έτρεχε στις φλέβες τους έλεγε στον ένα: «μάζεψε» και στον άλλο: «σκέψου»;

Γιατί τα μάτια τους είχαν διαφορετικό βλέμμα, του ενός πρὸς τη γῆ, του άλλου στὰ ἄστρα;

Ίσως κάποια εὐσεβὴς καὶ ταπεινὴ πρόγονος κληροδότησε τὴν ἀνωτερότητα αὐτῇ στὸν Ἀντρέα.

Ίσως κάποιοι ἡρωϊκὸς ἀπλὸς στρατιώτης, ποὺ ἀφήνοντας τὸ εἰρηνικὸ τοῦ ἄροτρο, τὰ βόδια, τὴν σπορὰ καὶ τὸν θερισμό του, ἔτρεξε στὴ φωνὴ τῆς πατρίδος του κι' ἐβυσίασθηκε γι' αὐτήν.

Ίσως κάποια σταγόνα αὐτοῦ τοῦ αἵματος ἔρρεε στὶς φλέβες τοῦ Ἀντρέα, κατὰ κάποιον παράδοξο νόμο κληρονομικότητας.

Πάντως ὁ Ἀντρέας ἦταν ὁλοτελὴς διαφορετικὸς ἀπ' τὸν ἀδελφὸ του.

Ἀπ' τὶς πρώτες μέρες τῆς ἐπιστρατεύσεως ὁ Γιάννης ἔφυγε γιὰ τὸν πόλεμο, κατσούφης καὶ ὑπουλός.

Ν' ἀφήσει σὲ καιρὸ θερισμό τὰ χωράφια του, τὰ ὠρμα στάχυα, νὰ δώση τὰ καλύτερα ἀλογὰ του γιὰ τίποτα, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ πάντα στοὺς μισθωτοὺς (ὁ πατέρας του ἦταν ἀδύνατος), σ' ἓνα παιδί δέκα ἐπτὰ χρονῶ, σὰν τὸν Ἀντρέα, ἦταν πολὺ σκληρὸ καί, γιὰ τὴ γνῶμη του, μιὰ ἀνόητη καὶ ἀσκοπη θυσία.

— Εὐτυχῶς, μουρμούρισε ἀνεβαίνοντας στὸ πρᾶϊν, ποὺ θὰ γυρίσω γιὰ τὸν τρυγητό! Θὰ ἔχη τελειώσει ὁ καταραμένος αὐτὸς πόλεμος.

Ο Ἀντρέας τὸν συνώδεε. Ἐκεῖνος ἔπρεπε νὰ φύγῃ, ναί, αὐτὸ τὸ παιδί τῶν δέκα ἐπτὰ χρονῶν μὲ τὴν ἐνθουσιώδη ψυχὴ, κι' ὅχι ὁ ἄνδρας τῶν εἴκοσι πέντε χρονῶ, ὁ ἀλυσ-

σοδεμένος στὴ γῆ, στὴν ὕλη.

Ἡ ἀθάνατη φωνὴ τῆς πατρίδος ξυπνοῦσε μέσα του τὴν ἀθάνατη φωνὴ τῆς χριστιανῆς προμάχης του, τοῦ ἡρωϊκοῦ στρατιώτη.

Γύρισε στὸ ἀγρόκτημα. Ἐνὰ μεγάλο ἄσπρὸ βόδι, τὸ ἀγαπημένο του, τὸν κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα του μάτια. Τὸ χάιδεψε τρυφερά, λέγοντας:

— Θὰ πάω κι' ἐγὼ στὸν πόλεμο, δὲν εἶν' ἔτσι;

Τὸ ζῶο τὸν ἄκουε καὶ τὸν ἀφῆνε νὰ τὸ χαϊδεύῃ.

Πέρασαν μερικὲς ἐβδομάδες.

Ο Γιάννης ἔγραψε στοὺς γονεῖς του πὼς κατάφερε νὰ διαιρηθῇ ὀρνιθάντσα σ' ἓνα ἄξιωματικό. «Μὲ συμφέρει» προσέθετε.

Ο Ἀντρέας χαμογέλασε ἀκατάδεκτα.

— Ἐξαρτᾶται τί ἐννοεῖ μὲ τὸ «μὲ συμφέρει»! μουρμούρισε.

Ἦξερε πολὺ καλὰ τὸν ἀδελφὸ του καὶ κατὰλαβαινε τί ἐννοοῦσε.

Ῥωτερα ἀπὸ λίγον καιρὸ τοὺς ἔγραψε ὅτι ἀπόκτησε φίλους ποὺ θὰ τὸν ἐξυπηρετοῦσαν. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ Ἀντρέας δὲν κατὰλαβε.

Σ' ἄλλο γράμμα τοὺς ἔλεγε ὅτι οἱ «ἐχθροὶ δὲν εἶναι κακοί, μὴν ἀκούτε τί λένε».

Ο Ἀντρέας ἀπόρησε. Ἄν τὸ ἔλεγε κανεὶς ἄλλος θὰ τὸ θεωροῦσε ὅτι ἐκφραζόταν ἔτσι ἀπὸ οἶκτο, ἀπὸ μεγαλοφροσύνη. Γιὰ νὰ παραδεχθῇ ὅμως ὁ Γιάννης ὅτι ἓνας ἄνθρωπος δὲν εἶναι κακός, ἔπρεπε νὰ συμφωνῇ μὲ τὶς ἀπόψεις του...

Ο Ἀντρέας ἀγαποῦσε τὰ βιβλία, κυρίως τὰ πατριωτικά. Εἶχε διαβάσει «Στὸν καιρὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου», τὰ «Μυστικά τοῦ Βάλ του», «Ματωμένα ράσα» καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, πρὶν κοιμηθῇ, ξαναδιάβασε ἀπ' τ' ἀγαπημένα του βιβλία, ἔσθισε τὴ λάμπα κι' ἔπεσε στὸ κρεβάτι.

Μιὰ μέρα, μέσ' τὸ γράμμα τοῦ Γιάννη δρῆκαν χρήματα. Ο πατέρας ἀπόρησε. Ο γιὸς του δὲν εἶχε χρήματα.

— Ποῦ δρέθηκαν αὐτὰ τὰ χρήματα; ρώτησε ὁ Ἀντρέας.

— Διάβασε τὸ γράμμα:

«Ἐκανα μερικά θελήματα στὴν ἀδειά μου

καὶ κέρδισα αὐτὰ τὰ χρήματα. Βάλτε τα στὴν Τράπεζα ἐπ' ὀνόματί μου, ἐδῶ μπορεῖ νὰ μοῦ τὰ κλέψουν».

Ἡ ἀνύποπτη μητέρα του θαύμασε:

— Ἄλλοι ἔοδεύουν κι' αὐτὸς κατὰφερε νὰ ἐξοικονομήσῃ.

Ο Ἀντρέας θύγχε ἀμίλητος. Κάτι τὸν ἐπίεσε, τὸν δάρινε. Ὁδηγώντας τὰ βόδια στὸ χωράφι συνάντησε μιὰ χωρική ποὺ διάβαζε τὸ γράμμα τοῦ γιου τῆς, στρατιώτη στὸ ἴδιο τάγμα τοῦ Γιάννη.

— Τσακώσανε κατασκόπευε, μοῦ γράφει ὁ γιὸς μου, φυλάκισαν πολλοὺς ὑποπτους.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ὁ Ἀντρέας σκέφθηκε πολὺ πρὶν κοιμηθῇ. Ἦθελε νὰ συναντηθῇ μὲ κάθε θυσία μὲ τὸν ἀδελφὸ του.

— Ἀφήστε με νὰ ὑπηρετήσω ὡς ἐθελοντής, εἶπε τὴν ἄλλη μέρα στοὺς γονεῖς του, θὰ μπορῶ νὰ εἶμαι μὲ τὸ Γιάννη.

Οἱ γονεῖς του δὲν τὸ δέχτηκαν:

— Σὰ δὲ μὰς φτάνει ποὺ ἔφυγε ὁ ἓνας καὶ ἴσως δὲν γυρίσῃ, θέλεις νὰ φύγῃς καὶ σύ; Δὲν ἔχεις καρδιά.

— Ὡστε δὲν μ' ἀφήνετε;

— Ὁχι.

Ἐπρεπε νὰ περιμένῃ. Ο χειμῶνας τελείωνε.

Μιὰ μέρα ἡ βροχὴ ἐμπόδισε τὴν οἰκογένεια ν' ἀσχοληθῇ μὲ ἐξωτερικὲς ἐργασίες κι' ἦταν μαζεμένοι γύρω στὸ τζάκι. Ἡ μητέρα καθάριζε λαχανικά, ὁ πατέρας κι' ὁ Ἀντρέας διώρθωναν τὰ ἐργαλεία.

Ἀπ' τὰ θαμπὰ τζάμια πέρασε μιὰ σκιά. Νά, κτυποῦν τὴν πόρτα. Ἀνοιξαν. Ἦταν ὁ δήμαρχος, μακρυνὸς συγγενὴς τους.

Κάθισε κοντὰ στὴ φωτιά. Πάντα ἦταν ὁμιλητικός, μὲ τὸν πόλεμο μάλιστα περισσότερο ἐνεθάρρυνε, παρηγοροῦσε...

Σήμερα εἶναι πολὺ σκεπτικός. Ο Ἀντρέας τὸν παρατηρεῖ κι' ἡ καρδιά του χτυπᾷ. Ἦρθε τάχα νὰ τοὺς πῇ κάτι δυσάρεστο καὶ δὲν ἤξερε πὼς ν' ἀρχίσῃ;

— Ἐχεις κανένα νέο γιὰ τὸν Γιάννη, ξάδελφε;

Ο δήμαρχος χλόμιασε. Ο πατέρας κι' ἡ μητέρα τὸν κοίταζαν μὲ αγωνία.

— Λέγε, μήπως ξέρεις τίποτα; — Δὲν εἶν' εὐχάριστο νὰ σὰς δήμαρχος, σοῦ ἐμπιστεύονται κάτι εἰδήσεις... ἔλεγε κι' ἔψαχνε τὶς τσέπες του.

— Λοιπόν;

— Θὰ μπορούσα νὰ σὰς στείλω τὴν δυσᾶρεστη εἶδηση;

— Ποιὰ εἶδηση;

— Νά, πέθανε!

Τὸ μαχαίρι ἔπεσε ἀπ' τὰ χέρια τῆς μητέρας, τὰ λαχανικά σκορπίστηκαν.

— Θεέ μου! εἶπε κι' ἔκλαιε μὲ λυγμούς.

— Καλὰ, Κατίνια, λέγει χλωμὸς ὁ πατέ-

ρας, μὴν κάνεις ἔτσι, πέθανε γιὰ τὴν πατρίδα, νὰ ἡ παρηγορία μας.

Μόνο ὁ Ἀντρέας δὲν μιλοῦσε. Ο ἐφιάλτης διαλύθηκε: ὁ Γιάννης πέθανε σὰν ἥρωας.

Ο δήμαρχος ξεδίπλωνε μ' ἀμηχανία ἓνα χαρτί.

— Ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο, εἶπε, γιὰ τὸ ὅποιο σὰς λυποῦμαι περισσότερο. Θὰ ἔπρεπε νὰ τοιχοκολλήσω τὸ χαρτί αὐτό, ποὺ μοῦ ἀναγγέλλει τὸν θάνατο τοῦ παιδιοῦ σας, στὴ Δημαρχία, μὰ δὲν θὰ τὸ κάνω, σὰς λυποῦμαι.

— Νὰ τὸ τοιχοκολλήσετε. Τὰ ὀνόματα ἐκείνων ποὺ πέφτουν, στὸ πεδίο τῆς τιμῆς εἶναι δοξασμένα! εἶπε ὁ Ἀντρέας.

— Δὲν πέθανε στὸ πεδίο τῆς τιμῆς, εἶπε σιγανὰ ὁ δήμαρχος. Νά, διάβασε.

Κι' ὁ Ἀντρέας διάβασε: πέθανε σὰν προδότης.

Ἡ μητέρα ἔπαψε νὰ κλαίῃ. Μιὰ νεκρική σιγὴ ἀπλώθηκε. Τὸ παιδί τους... ἓνας προδότης! Ἡ δόλια μάνα ξαπλώθηκε ἀναίσθητη.

Σὲ μερικὲς μέρες ἔμαθαν ὅτι ὁ Γιάννης θέλησε νὰ προδώσῃ τὴν πατρίδα του γιὰ χρήματα, τὸν συνέλαβαν καὶ τὸν ἐξετέλεσαν ἐπὶ τόπου. Τὸν ἔστειλαν σ' ἓναν κόσμον ὅπου τὸ χρήμα δὲν δελεάζει πιὰ.

Οἱ γονεῖς του δὲν τὸν ἔκλαψαν. Μόνο ἡ μητέρα του κλειδωνόταν καμμιὰ φορὰ μέσα σ' ἓνα δωμάτιο, μὰ κανένας δὲν ἤξερε τί ἔκανε.

Ῥωτερα ἀπὸ ἓνα μῆνα, ὁ Ἀντρέας τοὺς εἶπε:

— Δὲν μοῦ ἐπιτρέψατε νὰ φύγω ὅταν σὰς τὸ ζήτησα. Σὰς παρακαλῶ πολὺ νὰ μ' ἀφήσετε τώρα.

Ἡ μητέρα εἶπε μὲ πόνο:

— Δὲν θὰ ξαναγυρίσῃς, καὶ τί θὰ κάνω; — Ἰσως νὰ μὴ γυρίσω, ἄλλα πρέπει νὰ ξεπλύνω τὴ ντροπὴ. Θὰ μπορέστε νὰ σηκώστε πάλι τὸ κεφάλι ψηλὰ καὶ νὰ μὲ κλάψετε ὅπως οἱ ἄλλοι γονεῖς τὰ τιμημένα παιδιά τους. Θὰ καταλάβουν ὅτι δὲν ἦμουν ὑποχρεωμένος νὰ πάω, πῆγα ὅμως γιὰτὶ ἦμουν πληγωμένος κατὰκαρδὰ, ἡ πληγὴ μου ἦταν ἀγιάτρευτη.

Οἱ γονεῖς του τὸν κοίταζαν σατισμένοι. Τὸ νεανικό του πρόσωπο εἶχε ἀλλάξει ἀπ' τὸν θάνατο τοῦ Γιάννη. Ο πόνο τοῦ ἔδωσε μιὰ σοβαρότητα παράξενη. Ο ἔφηβος εἶχε ἐξαφανισθῇ, εἶχαν μπροστά τους ἓναν ἄνδρα, ἓνα στρατιώτη. Ἦταν υπερήφανος γι' αὐτόν, ἱκανοποιημένος. Ἀσυνήθιστοι στὶς διαχύσεις δὲν τὸν ἀγκάλιασαν κλαίοντας, δὲν τὸν χαϊδεψαν καν. Τοῦ εἶπαν ἀπλᾶ, κοιτάζοντάς τον στὰ μάτια:

— Πῆγαίνε, ἀφοῦ τόσο τὸ θέλεις...

Ο Ἀντρέας πολέμησε γενναίᾳ, σὰν λιοντάρι. Ἦταν πρᾶθυμος γιὰ τὶς πιὸ ἐπικίνδυνες ἀποστολές, φοβότανε μὴ τυχὸν καὶ πληγωθῇ ἐλαφρὰ καὶ τὸν υποχρεώσουν νὰ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ἡ Ἔκθεση τοῦ ζωγράφου κ. Δ. Κράτη

Στὸ Ζάππειο ἔγινε τελευταία ἐκθεση ἐκατὸ περίπου πινάκων τοῦ ζωγράφου κ. Δ. Κράτη, παλίου συνεργάτη καὶ φίλου τῆς «Οἰκογενειακῆς Ζωῆς». Ἡ ἐκθεση αὕτη, ποὺ τόσο εὐνοϊκὰ κρίθηκε ἀπὸ τοὺς πολυάριθμους ἐπισκέπτες τῆς καὶ τὸν καθημερινὸ τύπο, ἦταν ἡ ἑκτὴ καὶ ἡ πιὸ σημαντικὴ τοῦ εὐσυνείδητου καὶ ξεχωριστοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνη.

Ἐκεῖνο ποὺ διακρίνει τὴ ζωγραφικὴ τοῦ κ. Δ. Κράτη, εἶναι τὸ γεγονός ὅτι δὲν εἶναι μονόπλευρη, ἀλλ' ἀγγίζει ὅλες τὶς πλευρὰς τῆς ζωῆς. Ἐδῶ δὲν βλέπει κανένας ἐκείνες τὶς τριμμένες πιὰ «νεκρὰ φύσεις» ἢ μονάχα τοπία, πολλὰ τοπία μὲ τὰ ὅποια γεμίζουν πολλοὶ τὶς αἰθούσες τῶν ἐκθέσεων. Βέβαια ὑπῆρχαν καὶ τοπία στὴν ἐκθεση καὶ μάλιστα ὠραῖα, ἀλλὰ τὰ ἄλλα ἔργα ἦταν τὰ σπουδαιότερα, αὐτὰ ποὺ τὰ θέματά τους εἶναι παρμένα ἀπὸ τὴν θρησκευτικὴν, τὴν ἀγροτικὴ καὶ τὴν ἐθνικὴ ζωὴ. Γιατὶ ὁ κ. Κράτης ἔχει μέσα του ἔντονο τὸ θρησκευτικὸ αἶσθημα, εἶδε καὶ ἔζησε τὴν ἀγροτικὴ ζωὴ, οἱ δὲ ἄγῳνες τῆς τελευταίας δραματικῆς Ἑλληνικῆς δεκαετίας δὲν τὸν ἀφῆσαν ἀσυγκίνητο.

μείνη σὲ κανένα νοσοκομεῖο. Εἶχε ἀποφασίσει τὴ ζωὴ του.

Δὲν ἦταν πιὰ χειμῶνας. Τὸ τζάκι δὲν ἔκαε. Ἡ μητέρα τοῦ Ἀντρέα ἔρραβε στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τῆς. Ὁ ἀνοιξιάτικος ἀέρας ἦταν μυρωμένος. Ἡ χωρική σήκωσε τὰ μάτια καὶ εἶδε τὸν δήμαρχο στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου. Δὲν κούνησε. «Ὅταν τὴν πλησίον καὶ τὴν ρώτησε ποῦ εἶναι ὁ ἄνδρας τῆς, δὲν μπόρεσε νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ.

— Μὴν κάνεις ἔτσι, Κατίνα. Βέβαια, εἶναι λυπηρὸ αὐτὸ ποὺ θὰ σοῦ πῶ, μὰ δὲν εἶναι σὰν τὸ πρῶτο.

— Τὸ ξέρω... ψιθύρισε.

— Ποῦ εἶναι ὁ ἄνδρας σου;

— Στὴν ἀγορά. Διάβασέ μου τί ἔχεις νὰ μοῦ διαβάσῃς.

Καὶ ὁ δήμαρχος διάβασε: «Ἀναγγεῖλατε στοὺς γονεῖς τοῦ Ἀντρέα Χ., ὅτι ὁ γυῖός τους ἔπεσε σὰν ἥρως». ΟΥΡΑΝΙΑ ΜΠΟΝΗ

Ὁ πίνακός του «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μιλώντας στὴν Κόρινθο» εἶναι μιὰ μεγάλη καὶ ἐπιτυχημένη σύνθεσή του. Ἡ ἐκφραση τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν ἔχει πολὺ καλὰ ἀποδοθῇ καὶ εἶναι συναρπαστική. Ἐπιτυχημένη ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ Εἴσοδος τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου». Πρόσεξα τὴ «Βοσκοπούλα» ποὺ προσεύχεται τὸ πρωῒ, ἔχοντας κοντὰ τὰ πρόβατά της καὶ θαρρῶ πῶς ὁποῖος τὴν εἶδε κάθησε κι αὐτὸς χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ σὲ στάση προσευχῆς, ἐνῶ σ' ἓναν ἄλλον μεγάλο πίνακά του «ὁ Ἀγρότης ποὺ σπέρνει» εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν ἐφυγε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἐπισκέπτη μιὰ εὐχή: νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς καρπὸ ἐκατὸ φορές περισσότερο. Πολὺ ἐκφραστικὸς «ὁ Λυράρης Στυλιανῆς», καὶ ὠραῖος ὁ πίνακας μὲ τὴ νῆα ποὺ τινάζει μιὰν ἀνθισμένη μυγδαλιά. Ἀλλὰ οἱ ἐπισκέπτες καρφώθηκαν κυριολεκτικὰ μπροστὰ σὲ τρεῖς πίνακές του μὲ θέματα παρμένα ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ ζωὴ.

Ὁ ἓνας πίνακας εἰκονίζει ἓναν σαλπικτὴ τοῦ Ἀλβανικοῦ πολέμου τοῦ 40 ποὺ σαλπίζει «Προχωρεῖτε, προχωρεῖτε!» ἐνῶ δίπλα του ὁρμοῦν οἱ λεβέντες γιὰ τὴ νίκη. Λιγοστὰ εἶναι τὰ ἔργα ποὺ ἔχουν θέματα παρμένα ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀθάνατο ἔπος· μέσ' στὰ λίγα αὐτὰ «ὁ Σαλπικτὴς» τοῦ κ. Κράτη παίρνει μιὰ θέση ξεχωριστή. Οἱ δυὸ ἄλλοι πίνακές του εἶναι ἐμπνευσμένοι ἀπὸ τὸ καταραμένο παιδομάζωμα, ἀπὸ τὸ δράμα τῆς ἀθάνατης ρουμελιώτισσας Ἑλληνοπούλας Εὐτυχίας Καλύβα. Ὁ ἓνας δείχνει τὴν Εὐτυχία μὲ τὰ παιδιὰ νὰ παίρνῃ τὸ μονοπάτι ἐκείνη τὴν τραγικὴ γιὰ τὸ Καλεσμένο νύχτα, γιὰ νὰ πάῃ στὸ Καρπενήσι. Ὁ ἄλλος τὴν παρουσιάζει στὸ τέρμα τῆς δραματικῆς τῆς πορείας, ἔξω ἀπὸ τὸ φυλάκιο τοῦ Στρατοῦ, πεσμένη κάτω, ἴσως νεκρή, ἐνῶ ὁ σκοπὸς καὶ τὸ μεγαλύτερο ἀδερφάκι τῆς, τὴν κοιτοῦνε τρομαγμένοι καὶ τὸ μικρότερο τὴν ἀτενίζει μ' ἀπέραντη λύπη.

Μὲ δυὸ λόγια: ἡ φεικτὴ ἐκθεση τοῦ κ. Κράτη ἦταν πλούσια καὶ πολὺ ενδιαφέρουσα.

Α. Δ. ΓΑΛΛΗΣ

Ἀνταποκρίσεις ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ

ΕΝΑΣ ΕΚΛΕΚΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ. (Ἑκτακτὸς ἀνταπόκρισις). Εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας τῆς πόλεως μας ἐγένετο τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν ἡ χειροτονία εἰς ἱερέα τοῦ Χίου κληρικοῦ κ. Χριστοφόρου Γ. Κοντολέοντος, προσφίλου υἱοῦ τοῦ Αἰδεσ. Πρωτοπρεσβυτέρου τῆς πόλεως Χίου κ. Γεωργίου Κοντολέοντος.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Μιχαὴλ, προσφωνήσας τὸν χειροτονούμενον εὖρε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξάρῃ τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς τῶν Χίων καὶ τὴν πρὸς τὰ Θεῖα προσήλωσίν των, ἐν μέσῳ δὲ γενικῆς συγκινήσεως τοῦ ἐκκλησιασματος, μεταξὺ τοῦ ὁποῦ διεκρίνοντο πλείστοι Χῖοι τῆς ὁμοδόξου παροικίας τῆς Νέας Ὑόρκης, ὁ χειροτονηθεὶς ἱερεὺς ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ἀντεφώνησεν ὡς ἑξῆς:

Σεβασμιώτατε Ἁγίε Δέσποτα, Κατὰ τὴν ἱερὰν καὶ ἱστορικὴν ταύτην στιγμὴν τῆς ζωῆς μου, ἀτενίζων πρὸς τὸ μυστηριώδες ὕψος τῆς Θεῆς Χάριτος, τῆς διδομένης διὰ τῆς ἱερῶς αἰσθάνομαι τὴν ψυχὴν μου νὰ πλημμυρίζῃ ἀπὸ ἀνάμικτα συναισθήματα καὶ ἰδίως χαρὰν καὶ φόβον.

Χαράν μὲν διότι σήμερον πραγματοποιεῖται ἡ ἱερὰ ἐπιθυμία μου ὅπως ὑπηρετήσω τὴν Ἐκκλησίαν μας, φόβον δὲ διότι συναισθάνομαι τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας μου, ἵνα δυνηθῶ νὰ βαστάσω τὸ μέγα βάρος τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν υποχρεώσεων τὰς ὁποίας τὸ ὑπόργημα τῆς ἱερῶς ἐπιβάλλει. Ἀλλὰ θαρρῶ, διότι τὸ ἔλεος τῆς Θεῆς Χάριτος μὲ ἐνδυναμώνει. Καταφεύγω ἀδιαλείπτως εἰς προσευχὴν. Ἀρετὴ Θεῖα, αἰτία ἀναγεννήσεως ἐκλειπουσῶν ἐλπίδων, πρόξενος χαρᾶς καὶ εὐτυχίας, ἀνακουφίσεως καὶ ἀγαλλιᾶσεως, πραότητος καὶ γλυκύτητος εἶναι ἡ προσευχή. Εἶναι πηγὴ φωτισμοῦ καὶ ἡ δύναμις διὰ τῆς προσευχῆς εἶναι ἀφάνταστος. Διὰ τῆς προσευχῆς μου κάποια φώτισις, κάποια φωνὴ μὲ ὠδήγησε πρὸς τὸν ὕμνον. Τὸ ἐβεβαίωθην ὅταν τελευταίως σὰς ἐπεσκέφθην ἵνα ἐκδηλώσω ἐνώπιόν ὑμῶν τὴν φλόγα τῆς ἱερᾶς ἐπιθυμίας μου. Μὲ πατρικὴν ἀγάπην μοῦ εἶπατε: «Προσευχή, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ τέκνον μου ἐν Χριστῷ καὶ μίαν ἡμέραν θὰ ἐκπληρωθῇ ἡ ἱερὰ σου ἐπιθυμία, διότι εἶναι φωνὴ Θεοῦ». Τὴν φωνὴν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ ἱεροῦ Ὑμῶν στόματος ἐδέχθην ὡς κλήσιν παρὰ Θεοῦ, ὡς σωτήριον καὶ χαροποιὸν ἄγγελμα διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἱεροῦ μου πόθου, τὸν ὁ-

ποῖον ἐθεώρησα καὶ θεωρῶ ὡς τὸν μόνον προορισμὸν τῆς ζωῆς μου.

Γαλουχούμενος μὲ τὰ ἐθνικοθρησκευτικὰ παραδόσεις τῆς Οἰκογενείας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Σχολείου, ἐπέρασα τὸν βίον μου ἐν τῇ Ἀγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ, παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἱερέως πατρός μου.

Ἀποφοιτήσας τοῦ Γυμνασίου Χίου ἐν ἔτει 1941, ἐπὶ Γερμανικῆς κατοχῆς, καὶ ἐγκαταλείψας τὴν Πατρίδα, διεπεραιώθην εἰς τὸν Τσεσμέν τῆς Τουρκίας καὶ ἐκείθεν εἰς Μέσσην Ἀνατολήν, Αἴγυπτον καὶ Παλαιστίνην.

Καταταγείς εἰς τὸν Ἐλεύθερον Ἑλληνικὸν Στρατὸν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, ὑπηρετήσα ἐπὶ τέσσαρα ἔτη, δεικνύων πάντοτε ἀφοσίωσιν καὶ ὑποταγὴν εἰς τὸ καθήκον καὶ ἄμειπτον διαγωγὴν.

Λήξαντος τοῦ πολέμου ἐπανεκάμψα εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ ἀθάνατον ἡμῶν Πατρίδα καὶ ὁ καλὸς μου πατήρ, ὡσὰν νὰ ἐγνώριζεν ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ συνέχισα τὸ ἱερὸν ἔργον του, μὲ προέτρεψε νὰ φοιτήσω εἰς τὴν Ριζαρείον Ἱερατικὴν Σχολήν. Ἐν αὐτῇ ἀνεγεννήθην, κατανοῶν τὴν σημασίαν, τὴν σπουδαιότητα καὶ τὸ Θεῖον μεγαλεῖον τοῦ ὕψλους ὑπουργήματος τῆς ἱερῶς ἐπιθυμίας, περὶ τῆς ὁποίας ἐδιδάχην παρ' ἐμπνευσμένων Θεολόγων καὶ θηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ἡ φοίτησίς μου ἐν τῇ Ἱερατικῇ ταύτῃ Σχολῇ, καθὼς καὶ ὅλων τῶν υποψηφίων ἱερῶν τῆς τότε χρονικῆς περιόδου, δὲν ἦτο πολυετής, καὶ τοῦτο διότι, καθὼς γνωρίζετε Σεβασμιώτατε, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀντεμετώπιζε τὸ μέγα πρόβλημα τῆς ἐλλείψεως ἱερῶν. Ἐκατοντάδες ἐκ τῶν λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου καὶ κυρίου τῆς Βορείου Ἑλλάδος ὑπέστησαν μαρτυρικὸν θάνατον ἀπὸ Βουλγάρους, Γερμανοὺς καὶ ἑσπερικοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν Πίστιν τὴν Ἀγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν Ἐλευθερίαν. Μὲ τὰ ἱερὰ ὁσὰ τὰν καὶ τὸ ἅγιον αἷμα τῶν ἐσπέρων καὶ ἐκράτησαν ὕψηλὰ τὴν σημαίαν τῆς Ἑλληνορθόδοξου ἡμῶν πίστεως, γενόμενοι συνεχισταὶ καὶ μιμηταὶ τῶν ἑκατομμυρίων ἡρώων καὶ μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Πατρίδος.

Θεῖα χάριτι, ἡ μὀρφωσίς μου δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὴν φοίτησιν τῆς Ριζαρείου Ἱερατικῆς Σχολῆς. Ὑπῆρχε ἄποσις προστάτης δι' ἐμέ, ὁ ὁποῖος καθωδήγει τὰ βήματά μου ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου. Μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου θὰ ἀναφωνήσω,

Σεβασμιώτατε, διὰ νὰ ἀκούσουν ὅλοι οἱ Χριστιανοί, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος καθωδήγει τὰ δῆματά μου ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ὠδήγησε τὰ δῆματά μου ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἀστορίας, εἶναι ὁ προστάτης τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ προστάτης τῶν Χριστιανῶν τῆς Κοινότητος Ἀστορίας καὶ ξεχωριστὰ ὁ ἰδικός μου προστάτης, ὁ Ἅγιος Δημήτριος.

Ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας τὸν ἠγάπησα καὶ ἐνώπιον τῆς Ἁγίας εἰκόνης Του ὅταν προσελήφθη, πολλάκις προσηυχῆθην, ἐν τῇ Ὑπηρεσίᾳ τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ, εἰς τὸ ἀκουσμά τοῦ Ἁγίου ὀνόματος Του, δάκρυα ἔβρεξαν τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἐσχάρην διότι μοῦ ἐδίδετο ἡ εὐκαιρία νὰ ὑπηρετήσω τὴν ἐκκλησίαν τὴν φέρουσιν τὸ ὄνομά Του. Τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ποῖον ἐδείκνυον καὶ οἱ κόποι τοὺς ὁποῖους κατέβαλλον ἡμεῖς ὅσοι ἐπὶ τὴν δοθήσαν τὴν ὁποίαν προσέφεραν εἰς τὴν πολυμελῆ οἰκογένειάν μου ἐν Ἑλλάδι, τὴν ἀποκατάστασίν μου ἐν τῇ εὐλογημένῃ ταύτῃ χώρᾳ μετὰ σεμνῆς κόρης καὶ τὴν δημιουργίαν οἰκογενεῖας. Ὁ ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἀστορίας ἦτο δι' ἐμὲ ἱερὸν Πανεπιστήμιον, διότι κατὰ τὴν τετραετὴ ὑπηρεσίαν μου, ἱερατικὸς Προϊστάμενος ὑπῆρξεν ὁ ὑπὸ τῶν ἁγίων Ὑμῶν χειρῶν χειροτονηθεὶς εἰς Ἐπίσκοπον Ἑλαίας κ.κ. Αἰθναγόρας Κοκκινιάκης, ἀπὸ τὰ Θεῖα καὶ ἐμπνευσμένα κηρύγματα τοῦ ὁποῖου ἦντλησα ἐκκλησιαστικὰς, θρησκευτικὰς καὶ θεολογικὰς γνώσεις. Πάντοτε θὰ τὸν εὐγνωσκῶ, διότι καὶ ἐκ τῶν συμβουλῶν τοῦ ἔμαθα νὰ σκέπτομαι καὶ νὰ ὑπομένω. Ἀλλ' ἄρα γε, ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς μορφώσεως τὴν ὁποίαν ἀπέκτησα ἀπὸ τὴν Ριζάρειον Ἱερατικὴν Σχολὴν καὶ ἐκ τῆς πολυετοῦς διατριβῆς τοῦ βίου μου ἐν τῇ Ἀγίᾳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ, δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι εἶμαι ἱκανός, οὕτως ὥστε νὰ γίνω εὐπρόσδεκτος ἐργάτης τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου; Δύσβατος καὶ ἀνηφορικὸς εἶναι ὁ δρόμος ὁ ὁποῖος με ἀναμένει. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἐρχονται εἰς τὴν μνήμην μου τὰ θεόπνευστα λόγια τοῦ προφητάνακτος Δαυὶδ, ὁ ὁποῖος εἶπε: «Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος Κυρίου ἢ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ Αὐτοῦ;» Ἡ ἀπάντησις ἐδόθη ἀπὸ τὸν ἴδιον: «Ὁ ἀθῶος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ».

Παρηγοροῦμαι καὶ δὲν λιγοψυχῶ ἐκ τοῦ ὅτι τὸ ἀμαρτάνειν εἶναι ἀνθρώπινον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι εἶμαι ἀναμάρτητος. Παρουσιάζεται ἐπίσης ἡ γλυκεῖα μορφή τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ μοῦ δίδει θάρρος καὶ μοῦ χαρίζει δύναμιν. Ἄν καὶ συναισθάνωμαι τὰς ἐλλείψεις μου, προσέρχομαι εὐχαρίστως, μάλλον καυχόμενος ἐπὶ ταῖς ἀσθενείαις μου ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ, ὡς εἶπεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, διότι ἀρκεῖ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ὡς

ἐβεβαίωσε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ: «Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου, ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται».

Θεωρῶ ἱερὰν ὑποχρέωσιν κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμὴν νὰ στρέψω τὸν νοῦν καὶ τὰ ὄμματά μου πρὸς τὰ ἀγαπῆτὰ καὶ σεβαστὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ φθάσω εἰς τὴν παρούσαν θέσιν.

Ἐπαρακαλῶ τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς ὅπως προσευχηθῶσιν εἰς τὸν Πανάγαθον Θεὸν ὑπὲρ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἀμαρτιῶν μου, καθὼς κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμὴν προσεύχονται καὶ ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ τῆς Κοινότητος Ἁγίου Δημητρίου Ἀστορίας καὶ παρακαλῶ τὸν Κύριον ἵνα με ἀναδείξῃ ἄξιον λειτουργὸν τῆς Θεῖας Διακονίας του. Μὲ συναίσθησιν τῶν ἀμαρτιῶν μου Σοὺ δέομαι καὶ ἐγὼ ὁ ταπεινὸς καὶ Σὲ παρακαλῶ, ὦ Κύριε, τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαχνίας Ἰλεως φανῇ μοι τῷ ἐν πολλοῖς ἀμαρτάνοντι. Καὶ ἀμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς. Ἐσσεὶ θὰ εὐγνωσκῶ Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατε, διότι ὅταν διεγνώσατε τοὺς μυχίους μου πόθους ὅχι μόνον μοῦ ἠνοίζετε τὸν δρόμον τοῦ προορισμοῦ μου, ἀλλὰ καὶ με περιεβάλατε με πατρικὴν ἀγάπην καὶ στοργήν. Παραδειγματιζόμενος δὲ ἀπὸ τὴν ὑπομονὴν Σας, τὴν πνευματικότητα τοῦ βίου Σας καὶ τὴν ἀκάματον δραστηριότητά Σας, ἡ ὁποία ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἐξύψωσιν τῶν Ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς πίστεως ἀφ' ἑτέρου, ὀπλιζομαι με ψυχικὸν θάρρος, διὰ τοῦ ὁποῖου θὰ δυνήθω νὰ εἰσέλθω καὶ νὰ προχωρήσω εἰς τὸν ἱερὸν δρόμον ὁ ὁποῖος ἀνοίγεται ἐμπρός μου.

Ὑπόσχομαι κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμὴν ἐνώπιον Θεοῦ, Ὑμῶν καὶ ἀνθρώπων ὅτι θὰ προσπαθῶ νὰ ἀποβῶ συνειδητὸς καὶ ἐπεγνωσμένος κληρικὸς, ἱερεὺς ὀρθόδοξος ἐσωτερικὸς, διὰ τῆς μελέτης τῶν Γραφῶν, τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς καὶ τῆς συνεχοῦς μυστηριακῆς ζωῆς, διότι μόνον με τὰ μέσα αὐτὰ δύναται ἕκαστος Ἑλλήν κληρικὸς καὶ λαϊκὸς ν' ἀξιοποιήσῃ τὴν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν πίστιν καὶ θρησκείαν του. Ὑπόσχομαι ἐπίσης ὅτι θὰ εἶμαι πάντοτε πιστὸς εἰς τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας μας, εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ διάδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν καὶ ψυχικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀγαπῶν ὁμογενῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ. Μὲ τὰς ἱερὰς ταύτας ὑποσχέσεις καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς Θεῖας Χάριτος, ἥτις τὰ ἀσθενῆ θεραπεύει καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῖ, προσέρχομαι καὶ παραδίδω ἑμαυτὸν εἰς τὴν εὐσπλαχνίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν Ὑμετέραν, ἵνα διὰ τῶν πτιμῶν Σας χειρῶν ὁδηγηθῶ εἰς τὸν δεῦτερον βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

ΚΑΤΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

Νὰ λοιπόν, πέρασε τὸ Πάσχα κι' οἱ γιορτὲς τῆς Ἀναστάσεως. Γιὰ τὸ σῶμα πρῶτα, γιὰ τοὺς πολυκουρασμένους τῆς πόλης, ποὺ ὅπως τὸ διψασμένο ἑλάφι λαχτάρησαν τὴν ἐξοχὴ... Ποὺ ἠθελαν ἀπληστὰ νὰ δοῦν δένδρα, δάση, βουνὰ καὶ ν' ἀκούσουν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ποὺ γινεῖ τόσο θεῖο: τὴ σωτῆρ... Ἀλλὰ κυρίως γιὰ τὴν ψυχὴν.

Ποτὲ ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐπεκτάθηκε τόσο... Ποτὲ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν ρίφθηκε με τόσο ἀφθονία. Οἱ πνευματικοὶ πατέρες δὲν ἀφήσαν τὴ θέσιν τους. Οἱ ἀκολουθίες ἦσαν μεγαλόπρεπες καὶ συναρπαστικές.

Αὐτὴ λοιπόν ἡ ἐποχὴ ὑπῆρξε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, τὸ εὐνοϊκὸ πεδῖον γιὰ ὅλες τὶς ἀναστάσεις τῆς ψυχῆς, γιὰ ὅλες τὶς ἀναστάσεις.

Τὴν ἐκμεταλλεuthήκατε; Ἐσὺ, ποὺ ἔχεις τὴν τρομερὴ εὐθύνη νὰ εἰσαι «ὁ ἐκλεκτός»... Ἐσὺ ποὺ ποτὲ δὲν εἰσαι στὸ τέρμα τοῦ προορισμοῦ σου. Ἐσὺ ποὺ πάντα μπορεῖς νὰ κάνῃς κάτι περισσότερο.

Ἐσὺ ποὺ ἔλαβες τὰ δέκα τάλαντα. Ἐσὺ, ποὺ πρέπει νὰ εἰσαι τὸ ἄλλας ποὺ νοστιμίζει, τὸ φῶς ποὺ φωτίζει, τὸ προζύμι ποὺ φουσκώνει. Εἰσαι ἀποφασισμένος νὰ ἐργασθῇς περισσότερο; Νὰ ξεχάσῃς τὸν θάνατό σου; Ν' ἀνέβῃς τὸν δρόμο τὸ σκληρό;

Καὶ σεῖς, οἱ χλιαροί, οἱ χριστιανοὶ τῆς ρουτίνας, ποὺ βαδίζετε σιγά, σιγά στὸ δρόμο τὸ μονότονο...

Ἐσεῖς, ποὺ ἡ χριστιανικὴ σας ζωὴ ταλαντεύεται ἀνάμεσα στὸ συνηθισμένο δρομολόγιο γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ στὴς μετρημένες θυσιές γιὰ τὸν Ἰησοῦ, νοιώσατε τὸ γλυκὸ ἦχο τοῦ δοξαριοῦ ποὺ σὰς ξυπνάει, σὰς θερμαίνει καὶ ὑψώνει μπροστὰ σὲ τὴν ἀδράνειά σας ὅλο τὸ δράμα αὐτῆς τῆς ζωῆς, ποὺ μετατρέπατε σ' ἕνα κοιτῶνα.

Καὶ σεῖς οἱ ἑσταυρωμένοι... Ἐσεῖς ποὺ ζῆτε μετὰ τὴν καρδιά ἀπομονωμένη, ὅπως ἕνας ἄνθρωπος σ' ἕνα ἄδειο σπῆτι, ἕνα σπῆτι ποὺ χάσκει τὴν ψυχὴ του...

Σεῖς, ποὺ σύρετε τὰ ράκη τῆς ὑπαρξῆς σας...

Σεῖς, ποὺ ἡ ἀρρώστεια σας λυγίζει... Παρατηρήσατε αὐτὸ τὸ σῶμα ποὺ ἀσθμαίνει πάνω στὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ, αὐτὴ τὴν καρδιά ποὺ ὑποφέρει κι' εἶναι γιὰ ὅλους ἀνοιχτή;

Μελετήσατε τὴν ἀξία τῆς λύτης; «Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνας μαθητευόμενος.

Ἡ λύπη εἶναι ὁ δάσκαλός του. Καὶ κανεὶς δὲν ξαίρει τὸν ἑαυτό του, ἔφ' ὅσον δὲν ὑπέφερε».

Καὶ σεῖς οἱ πεθαμένοι... Οἱ φτωχοὶ πεθαμένοι...

Σεῖς, ποὺ σὰς κρατοῦν ἀπὸ τὸ λαίμυρ τὰ δάκτυλα τῆς ἀπαισίας ἀλυσσίδας τῶν ἀμαρτημάτων.

Σεῖς, οἱ ἀνυπόφοροι, υπερήφανοι, ποὺ προσπαθεῖτε νὰ μετρήσετε ὅλη τὴν οἰκουμένη μετὰ τὸ μικροσκοπικὸ σας ἀνάστημα.

Σεῖς, οἱ φιλόδοξοι, ποὺ θέλετε νὰ ὑπερβῆτε ὅλα καὶ ὅλους γιὰ νὰ φτάσετε ποῦ; Καὶ γιὰ πόσο καιρὸ;

Σεῖς, οἱ φιλήδονοι, ποὺ Θεὸς σας εἶναι ἡ κοιλία...

Σεῖς, ποὺ εἰσθε ὅπως ἕνα σπῆτι ποὺ οἱ δοῦλοι κτυποῦν τοὺς κυρίους...

Σεῖς, οἱ ὀκνηροί... τὰ μηδενικά... οἱ ἀχρηστοί, ποὺ κανεὶς δὲν ξαίρει γιὰτὶ ἦρθαν στὸ κόσμον ἀφοῦ τίποτε δὲν προσφέρουν.

Σεῖς, ποὺ εἰσθε ὅπως ἡ γυναῖκα ποὺ φέρει ἕνα παιδί νεκρὸ στὰ σπλάγχνα τῆς.

Ἀκούσατε τὸ κάλεσμα Ἐκείνου ποὺ ἀνέστησε τὸ πνεῦμα τοῦ Λαζάρου;

Τότε, τί χαρὰ! Ἡ πνίξατε ἀκόμη μιὰ φορὰ τὴ φωνή; ποὺ κλαίει κάτω ἀπ' τὰ συντρίμια σας; Τότε, τί λύπη! Ἀπαντήσατε στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό σας. Ἡ εὐτυχία σας ἀπ' αὐτὸ ἐξαρτᾶται.

Μὴν ἀφήσετε τὸ ἀνεκτίμητο δῶρο τῶν χαρισμάτων νὰ φύγῃ ὅπως τὸ κύλισμα τοῦ ποταμοῦ.

Σκεφθῆτε τὰ ἑκατομύρια τῶν ψυχῶν ποὺ θάθελαν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπ' τὴς δυνατότητες ποὺ εἰσθε ἐπιφορτισμένοι.

Θυμηθῆτε ὅτι εἶναι καιρὸς κατάλληλος νὰ σωθῇτε... Κι' ὅτι δέκα δίκαιοι θὰ εἶχαν σωθῇ τὰ Σόδομα.

Εὐτυχισμένοι αὐτοὶ ποὺ βγαίνουν ἀπ' τὴν περίοδο τῶν Παθῶν τῆς Ἀναστάσεως, ὅπως ὕστερα ἀπὸ ἕνα μπάγιο ποὺ δίνει δύναμη. Καὶ ποὺ μετὰ μιὰ πίστη καθαρὴ κάτω ἀπ' τὸ σκοτεινὸ οὐρανὸ βλέπουν πίσω ἀπ' τοὺς λοχυροὺς τῆς ἡμέρας, Αὐτὸν ποῦναι αἰώνια ὁ Δυνατός...

Ο. Μ.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ

ΕΝΑ ΒΛΑΣΤΑΡΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Πριν από χίλια έννιακόσια χρόνια, πάνω κάτω, στην ταράτσα του πατρικού του σπιτιού, στεκότανε μια μέρα ένα αγόρι. Ο φλογερός ήλιος της Καππαδοκίας έκανε το μελαχροινό του δέρμα να γυαλίζει και σχημάτιζε στις μαύρες μπούκλες των μαλλιών του γαλαζωπές ανταύγειες. Από το κατάλευκο εκείνο σπίτι ξεχώριζε μακριά, σαν πελώριος άσπρος λεκές ή άμμουδερή πεδιάδα της Νότιας Καππαδοκίας. Από μακριά ακουγόταν ή φλογέρα ενός τσοπάνου κι' ο αέρας χτυπούσε δυνατά τα φύλλα της χουρμαδιάς, που φύτρωνε στην αυλή του σπιτιού και ανέβαινε ψηλά, έως την ταράτσα. Το μικρό παιδί άκουγε τη φλογέρα θυμισμένο σ' όνειροπόληση.

Εαφικά έστησε το αυτί. "Άκουσε δυο αγαπημένες και γνώριμες φωνές να λένε το όνομά του.

— Εὐνίκη, έλεγε ή γιαγιά του ή Λωΐδα, δέν πρέπει να κουράζεται τόσο πολύ το παιδί. Είναι άπάνω στην ανάπτυξή του. Δέ θέλω να πώ πως δέν πρέπει να μελετά πολύ. Μά όχι και να το παρακάνη τόσο.

— Μητέρα μου, ο Τιμόθεος είναι γερό παιδί, έλεγε ή μητέρα του, ή Εὐνίκη. Τόν είδες ποτέ ν' αρρωστήση;

— Όχι, κόρη μου. Άλλά τόν τελευταίο καιρό, τά μάγουλά του γίνανε πιό χλωμά. Τό παιδί κουράστηκε. Έκτός αν τό τρώει κανείς καϋμός.

— Μητέρα, εσύ δέ μ' ανάθρεψες με τη μελέτη της Γραφής; Εσύ δέ με δίδαξες πως πρέπει να αναθρέψω τό γυιό μου για να γίνη καλός και τίμιος άντρας; Ο Θεός του δίνει τη δύναμη να διαβάξη τόσο πολύ. Ο Θεός θα του προφυλάξη και την υγεία του.

— Άμποτες, κόρη μου, είπε ή Λωΐδα. Έδώ στά Λύστρα, δέν υπάρχει πιό καλό παιδί από τόν Τιμόθεο. Μά φοβάμαι. Βυθίζεται κάθε τόσο σε βαθειά συλλογή και τά μάγουλά του αλλάζουνε δέκα φορές χρώμα. Πού είναι;

— Στην ταράτσα! Παίρνει τόν αέρα του. Άχ, και σε λίγο θα έρθη ο πατέ-

ρας του και δέ θα προφτάσουμε να διαβάσουμε τούς ψαλμούς. Τιμόθεε!

— Έρχομαι, μητέρα, άπάντησε ο Τιμόθεος από την ταράτσα. Έρριξε μια ματιά ακόμα στην άπεραντώση του ορίζοντα και κατέβηκε γρήγορα τη σκάλα. Τά λόγια που άκουσε χαραχθήκανε στην καρδιά του. Η γιαγιά του ή αγαπημένη στενοχωριότανε για την υγεία του. Είχε προσέξει περισσότερο κι' από την ίδια του τη μητέρα τη φλόγα που τόν έτρωγε καιρό. Μονάχα που δέν μπορούσε να την εξηγήση.

Πήρε ένα σκαμνί και κάθησε μπροστά στά πόδια της Εὐνικής. Άκούμπησε τό κεφάλι στά μητρικά της γόνατά και είπε:

— Μητέρα! Άκουσα που μιλούσατε για μένα με τη γιαγιά.

Η Εὐνίκη ζάρωσε τά φρύδια. Μά ή Λωΐδα άπλωσε τό χέρι και θύπισε τά γερικά δάχτυλά της στά μαλλιά του αγοριού, ενώ ένα χαμόγελο πετάριζε μέσα στά μάτια της. Άλλάξε μια ματιά με την κόρη της κι' είπε:

— Τό ξέρεις πως δέν πρέπει ν' άκούς τί λένε οι άλλοι.

— Δέν τό ήθελα γιαγιά. Για τοϋτο και σάς τό λέω. Για να μην μείνη κρυφό. Ξέρεις όμως, γιαγιά δέν είμαι καθόλου κουρασμένος.

— Τό ξέρω, είπε με πεποίθηση ή Εὐνίκη.

— Τό άλλο όμως που είπε ή γιαγιά είναι αλήθεια. Με καίει μια φλόγα.

Η Εὐνίκη έσφιξε τόν ώμο του γυιού της, καθώς είχε άπλωμένο τό χέρι της άπάνω του.

— Γιατί; ρώτησε ήρεμα.

— Γιατί, γιατί άποκρίθηκε ο Τιμόθεος με τρεμουλιαστή φωνή θέλω να δράσω και δέν μπορώ.

— Παιδί μου, είσαι τόσο μικρός ακόμα. Δέν πήγες καλά, καλά δεκατεσσάρων χρονώ. Τί δράση μπορεί να έχη ένα τόσο μικρό παιδί. Μελέτησε κι' άλλο τόν συμβούλεψε ή Εὐνίκη.

— Τί άλλο κάνω παρά να μελετώ. Μά όλα αυτά τά δημιουργά ονειρα, για έναν αγαθό, ειρηνικό, δίκαιο κόσμο, ένωμένο μέσα στην κοινή πίστη για τόν Ίησου Χριστό με πνίγουν έτσι θαμμένα που μέ-

νουν στην καρδιά μου. Άκόμα και μέσα στο ίδιο μας τό σπίτι δέν μπορούμε να μιλήσουμε ελεύθερα... Ο πατέρας δέν έχει την ίδια πίστη...

— Ναί, άπάντησε ή μητέρα του, μά ο πατέρας σου είναι καλός άνθρωπος, αγαθός, δίκαιος, τίμιος, εργατικός. Φύλαξε την όρεξή σου για άργότερα. Σάμπως είναι πολλοί νέοι χριστιανοί με τη δική σου τη μόρφωση; Ποιός ξέρει πόσα θα μπορέσης να κάνης περισσότερα αφού μεγαλώνεις έτσι σήμερα και πόσο θα μπορέσης να διαδόσης μια μέρα τό Εὐαγγέλιο στον κόσμο...

— Σωστά τό είπες Εὐνίκη, είπε ή γιαγιά. Δέν μπορεί να κάνη καλύτερα όνειρα ο Τιμόθεος.

— Αυτό είναι τό όνειρό μου, ξανάπε τό παιδί. Αυτή ή λαχτάρα μου, ή πίστη μου, ο κρυφός μου ό πόθος...

Η Λωΐδα συλλογίστηκε κάμποσην ώρα και ύστερα είπε:

— Έχω άκουστά, πως ο Παῦλος, ο σπουδαίος κήρυκας του Εὐαγγελίου του Ίησου Χριστού γυρίζει από τόπο σε τό-

πο και ιδρύει εκκλησίες και κατηχεί πιστούς και κηρύττει τό εὐαγγέλιο σε Ιουδαίους και σε Έλληνες. Κάνε, Τιμόθεε, όπομονή και παρακάλεσε τό Θεό να οδηγήση τά βήματα του Παύλου και στά Λύστρα, την πατρίδα μας. Θα μπορέσης τότε να συνεργαστής μαζί του και να βοηθήσης με τόν πιό θετικό τρόπο στο έργο του Κυρίου.

Ο Τιμόθεος χύθηκε στην άγκαλιά της γιαγιάς του. Μία φιλούσε αυτην και μία τη μητέρα του. Ύστερα και οι τρεις γονάτισαν και παρακάλεσαν τό Θεό να φέρη τόν Παῦλο κοντά τους.

Ο Θεός άκουσε τά παρακάλια τους. Ο Τιμόθεος χειροτονήθηκε σε λίγα χρόνια ιερέας και έγινε άργότερα επίσκοπος. Ο απόστολος Παῦλος τόν είχε σαν παιδί, σα γνήσιο παιδί μέσα στην πίστη, όπως έλεγε. Και κανένας δέν τόν έδοθήθησε τόσο στο άποστολικό του έργο, όσο τό παιδί που όνειρευόταν από μικρό στά Λύστρα να δράση για να διαδοθή παντού τό Εὐαγγέλιο του Χριστού.

Η θεία ΡΟΔΑΝΘΗ

ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΡΟ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΟΠΩΣ ΤΟ ΣΤΑΧΙ

Ο άνθρωπος που πεθαίνει είναι άστέρι που θ' ανάτειλε λαμπρότερο κάποτε στο άλλο ήμισφαίριο.

ΓΚΑΙΤΕ

Πολλές φορές στ' αντίκρυσμα ροδωράντιστης δύσης, μελαγχολείς σαν σκέπτεσαι τό εφήμερο και μάταιο της ανθρώπινης ζωής. Όλα γύρω σου τινίζουν σε θλιβερό σκοπό τά λόγια "άνθρωπος όσει χόρτος αι ήμέραι αϋτού". Της φύσης τό μεγαλόπρεπο θαύμα σ' άφίνει τότε άσυγκίνητο. Ωραιοπάθοι λογισμοί, έγωκεντρικές λαχτάρες άναπνέουν άπ' τά σκοτεινά ύπόγεια του είναι σου και σε κυκλώνουν τυραννικά. Μπροστά σου ένα όρθό κυπαρίσσι, κι' ένα κομμάτι μάρμαρο φαντάζουν έφιαλτικά. Παρομοιάσεις τόν εαυτό σου με τά φύλλα των δένδρων που πέφτουν στη νοτισμένη γή, και θυθίζεσαι στη πιό μαύρη εύαισθησία...

Άνθρωπε τέτοιες στιγμές εύλογημένες —σαν γέρνη ή μέρα άπαλά— πρέπει να πλημμυρίζης όλόκληρος άπ' την έκταση του άπειρου. Μη ξεχνάς πως είσαι εσύ ή εικόνα και όμοίωση του Πλάστη, ο ζωντανός καθρέπτης του Θεού. Έχεις πάρει άπ' τό στοργικό οϋράνιό του χέρι τόν σπόρο τόν άθάνατο που λέγεται ψυχή. Μέσα σ' αϋτή καταδέχεται να κατοική, ο Άναρχος και Άκατάλυτος Δημιουργός. Άκου: Όλες οι όμορφιές του κόσμου δέν μπορούν να άντισταμίσουν στην υπερκόσμια πλάστιγγα, μία ανθρώπινη ψυχή. Θάρρος λοιπόν. Ο θάνατος ός μη σε φοβίζει. Άτάραχα να τόν προσμένης γιατί

είναι ή θύρα που θα σε βγάλη στο άνέσπερο φώς. Δες τούς αληθινούς όπαδούς του Ξανθομάλλου Μάρτυρα του Γαργόθα. Είναι οι άνθρωποι των πνευματικών ανωτεροτήτων, που παίρνουν να λυγίζουν μπροστά στην παντοδυναμία του Θεού, ο π ω ς τ ο σ τ α χ ι σ τ' άπαλό του άνέμου φύσημα. Είναι οι δυνατές κι' άγνές ύπάρξεις που άνεβαίνουν σταθερά της ανθρώπινης τελειότητος τις όλοφώτιστες κορυφές. Είναι οι άργυρόχρες καμπάνες που σημαίνουν λυτρωμό όρθρο στους άλλους. Μπροστά τους οι «μοντέρνοι» χιμαιροκύνηγοι και μοιρολάτρες του αιώνα μας σέβνουν όπως τά μελανά σκοτάδια της νύχτας στο γλυκό φέγγος της γαλανής αύγης. Γίνε και εσύ όμοιός τους. Άγάπησε πλατεία την αλήθεια και τό φώς. Νιώσε την ωραιότητα της έντατικής των ζωής και φτερουγίσε άπιστα χελιδόνι στις σφαίρες των αιώνων αξιών. Οι άνθρωποι που τους πλάκωνει βαρύς της άμαρτίας ο χειμώνας θα σ' ερωτευθούν. Μά τι σε νιώζει για τις ταπεινές κι' άνάξιες ιδέες τους. Αυτοί μία μέρα θα φύγουν για πάντα άπ' τόν κόσμο αυτό και θ' αφήσουν πίσω τους λίγο μαύρο καπνό, που θα χαθή σύντομα κι' αϋτός. Ένώ εσύ θα πάρης τη χάρη από τόν Δικαιοκρίτη Θεό, να λάμψης κάποτε στο στερέωμα της Άθανασίας σαν αυγή χρυσολαμπή.

Μη διστάσης. Έλα προτού σημάνει έσπερινός για σένα στο ήσυχό στενό στρατί. Άφισε την εύκολη ζωή στους μικρόψυχους κι' εγωιστές.

ΙΩΠΓΕΝΕΙΑ ΜΩΨΣΟΓΛΟΥ

ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ

Τί πρέπει να τρώμε το καλοκαίρι

— «Δεν ξέρω πιά πώς να θρέψω την οικογένειά μου, μου έλεγε τελευταία μία φίλη μου. Από τότε που έπιασε η ζέστη, κανείς δεν πεινάει. Όσο περιποιημένο κι' αν είναι το φαί, τα πιάτα μένουν σχεδόν απείραχτο στο τραπέζι».

Με τις ζέστες είναι πραγματικά φυσικό να κόβεται ή όρεξη. Γιατί η όρεξη δεν είναι τίποτ' άλλο από εξωτερική εκδήλωση των αναγκών του οργανισμού μας. Άλλά, το καλοκαίρι ο οργανισμός μας έχει ανάγκη από λιγώτερα καύσιμα, από λιγώτερες θερμίδες, για να χρησιμοποιήσουμε την επιστημονική γλώσσα.

Και για να μιλήσουμε με αριθμούς, οι ανάγκες του σώματος ενός ανθρώπου που εργάζεται κανονικά είναι περίπου 3.000 έως 3.500 θερμίδες την ημέρα. Όταν όμως κάνει ζέστη, οι θερμίδες μπορούν να περιορισθούν στις 2.500 κι' ακόμα και στις 2.000.

Είναι λοιπόν ανάγκη να τροποποιήσετε το καλοκαίρι τη διαίτά σας και να την προσαρμόσετε στις περιορισμένες ανάγκες του οργανισμού σας. Και πρώτ' απ' όλα, όταν δεν έχετε όρεξη, αποφεύγετε τα βαριά γεύματα. Ακόμα, ενώ το χειμώνα μπορείτε να αρκεσθείτε σε δυο αλλά γερά γεύματα, το καλοκαίρι που τρώμε λιγώτερο, πρέπει να τρώτε συχνότερα.

Για να διεγείρετε την όρεξη των ανθρώπων του σπιτικού σας, σερβίρετέ τους πιο περιποιημένο το συνηθισμένο πρωινό πρόγευμα. Ύστερα, το μεσημέρι, ένα ελαφρύ γεύμα, που θα το συμπληρώσετε με ένα απογευματινό κολατσιό. Στο απογευματινό αυτό κολατσιό, που συνήθως προορίζεται για τα παιδιά, το καλοκαίρι μπορούν να συμμετάσχουν κι' οι μεγάλοι.

Το βράδυ, όταν η ζέστη έχει πέσει, η όρεξη δεν είναι τόσο ιδιότροπη. Τότε μπορούμε να φάμε γερά. Άλλά και πάλι όχι βαριά.

ΕΛΑΦΡΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Όπως είπαμε, το καλοκαίρι ο οργανισμός δεν έχει πιά ανάγκη από πλούσιες τροφές: αμυλώδη, ζωμαρικά και λίπη που τον βοηθάνε να παλαίψη κατά του ψύχους το χειμώνα. Τα όσπρια πρέπει ν' αποκλεισθούν τελείως. Οι πατάτες πρέπει ν' ανανήν όχι βάσει αλλά άπλη γαρνιτούρα. Κι' όχι μαγειρευμένες, τηγανιτές ή με σάλτσα, αλλά άπλως βραστές.

Το καλοκαίρι ο ιδρώτας προκαλεί μεγάλη απώλεια νερού. Είναι λοιπόν αναγκαίο να επανορθώση κανείς αυτήν την απώλεια τρώγοντας φρέσκα λαχανικά και φρούτα που έχουν μέσα πολλά υγρά.

Όσο για τις άζωτοπυρές τροφές (κρέας αυγά, ψάρια), μαγειρεύτε τις χωρίς σάλτσες για να νάναι πιο εύκολοχώνευτες.

Τα άρτύματα διεγείρουν την όρεξη, αλλά, δεν πρέπει να κάνετε κατάχρηση. Επίσης πρέπει ν' αποφεύγετε τα καρυκευμένα φαγητά, που μεγάλη προκαλούν δίψα.

Όταν κάνει ζέστη πίνετε πάρα πάνω απ' ότι συνήθως. Ωστόσο, μην πίνετε πολύ κατά την διάρκεια του φαγητού. Με τα πολλά υγρά, οι τροφές φουσκώνουν μέσα στο στομάχι και η πέψη γίνεται δυσκολότερη. Αντίθετα, μπορείτε να πίνετε, χωρίς τον κίνδυνο διαταραχών, ανάμεσα στα γεύματα. Και μάλιστα μπορείτε να πίνετε... ζεστό τσάι, που καταπραΰνει τη δίψα περισσότερο από τα κρύα νερά.

Όσο για τα οινόπνευματώδη, που είναι πάντοτε θλαθερά όταν πίνει κανείς κάπως πολύ, το καλοκαίρι είναι εξαιρετικά θλαθερά, γι' αυτό καλό είναι να τ' αποφεύγει κανείς τελείως.

Το καλοκαίρι λαχταράει κανείς τα σαλατικά, τα ξυδάτα και τα ώμα. Η διατροφή αυτή είναι εξαιρετική γιατί είναι πλούσια σε εύκολοχώνευτα στοιχεία, σε νερό και θιταμίνες. Οι πράσινες σαλάτες ιδιαίτερα περιέχουν άφθονα τέτοια στοιχεία. Και έχετε υπ' όψη σας ότι οι θιταμίνες είναι άφθονότερες στα πράσινα φύλλα των σαλατικών παρά στα άσπρα. Όταν λοιπόν τρώτε μόνο την καρδιά του μαρουλιού, χάνεται το καλύτερο μέρος της σαλάτας.

Καταναλίσκετε λοιπόν ωμά λαχανικά αλλά μην κάνετε και σ' αυτό κατάχρηση, προπάντων αν έχετε ευαίσθητο στομάχι, γιατί η κατάχρηση των ωμών λαχανικών μπορεί να προκαλέση έντερτιδες στα άτομα που έχουν προδιάθεση.

Τρώτε φρούτα αλλά προ πάντων ώριμα φρούτα. Αν τα φρούτα που έχετε δεν είναι ώριμα, είναι προτιμώτερο να τα ψήνετε. Θα αποφύγετε έτσι μικροδιαταραχές, που ή επανάληψή τους θα καταλήξη τελικά να δημιουργήση έντερτικες διαταραχές όπως ή χρονία έντερτιδα.

ΜΑΡΙ ΝΤΥΒΑΛ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Η Κοινωνιολογία

του Μεγάλου Βασιλείου
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ (Δ. Θ.)

Διατριβή επί ύφηγεσία υποβλήθεϊσα εις την Θεολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ακρίμνη Κανδήλα

Διήγημα του Καρδ. Ουάϊσμαν συγγραφέως της Φαβιόλας.

Τιμάται δραχ. 4.000. Πωλείται εις τα γραφεία μας.

Για μια σημερινή παρυσία

του Χριστιανισμού
Κ. Α. ΜΕΡΑΝΑΙΟΥ

Τών Λιμανιών

(Ποιήματα)

ΧΡ. Χ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Κρίνομεν δσα διδλία μās στέλλονται σε δυο αντίτυπα και αναγγέλλομεν δσα μās στέλλονται σε ένα κατ' επιλογήν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΓΙΑΛΕΛΗ, Συν)σμον Ζωγράφου, Ένταυθα.— Τό αποσταλόν ποσόν εις μνημν του υιού σας διεβιβάσθη. Γ. Σ. Ρ., Ένταυθα.— Δυστυχώς δεν ενεκρίθη από την συντακτικήν μας επιτροπήν διότι είναι άτακτο σε ύφος και διατύπωσι. Περιέχει θέβαια μεγάλες αλήθειες αλλά με τον τρόπο που λέγονται ζημιώνουν. Α. ΑΝΤ., Άρταν.— Καλό ως υπόθεσις άλλα ύστερεί κι' αυτό όπως και τα προηγούμενά σας. Όταν πρόκειται να δημοσιεύση κανείς κάτι δε φθάνει μόνο το ύλικό που μπορεί να είναι άριστο πρέπει να είναι και τεχνικά γραμμένο. ΝΙΚΟΛΙΤΣΑΝ ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Δουνέικα Ήλεις.— Χρειάζεται πολύ μελέτη και άσκησι για να προχωρήσετε. Δεν είναι κατάλληλα τα ποιήματά σας. Ως προς την νέαν συνδρομήν η συνδρομή μας είναι 30 χιλ. και μόλις ληφθούν θα αποσταλούν άμέσως τεύχη. Ε. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΝ, Κω Δωδεκάνησα. Σας εύχαριστούμε. Δυστυχώς ο διευθυντής μας κ. Ζαχαρής παρά την επιθυμία του να επισκεφθί την Κω δεν τό κατόρθωσε. Ελπίζουμε προσεχώς. Κ. ΚΟΣΤΑΡΑΔΟΣ, Παναμν.— Σας εύχόμεθα περαστικά. Μπορεί να γίνη και άργότερα όταν υπάρχει πρόθεσι. Ν. ΜΑΤΣΗΝ Χάερην, Αϊδ. ΣΤ. ΚΑΡΥΣΤΙΝΟΝ Ύδραν, ΜΑΡΟΥΣΩ ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ξυρον, Α. ΠΑΠΑΔΑΚΗΝ, Κ. ΓΛΥΝΙΑΔΑΚΗΝ Χανιά Κρήτης, ΕΙΡΗΝΗ ΠΛΕΣΣΑ Ζάκυνθον, ΧΡΗΣΤΙΝΑΝ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Ρωμανού Πυλίας, ΧΡΗΣΤ. ΣΥΚΟΠΟΥΛΟΝ Άργος Όρεστικό, Χ. ΜΑΝΟΥΣΑ-

ΚΗΝ Ίεράπετραν Κρήτης, Κ. ΠΕΙΡΟΥΝΑΚΗΝ Ν. Έρινέν, ΑΔ. ΤΑΜΒΑΚΙΔΗΝ Άλεξ)πολιν, Π. ΦΑΧΑΝΤΙΔΗΝ Μαυροδένδρι Κοζάνης, ΣΟΦΙΑΝ ΚΟΡΕ Κωμιακή Νάξου, Β. ΠΑΠΑΊΩΑΝΝΟΥ Πράσινον Γορτυνίας, Κ. ΑΓΓΕΛΑΡΑΝ Μυτιλήνην, ΤΣΕΒΗΝ ΜΑΡΑΒΕΛΙΑ Τέμενην Αιγίου, Ι. ΣΕΦΕΡΙΑΔΗΝ, Χ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ, ΕΥΘΥΜΙΑΝ ΔΕΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Θεσ)νίκην, ΤΑΣΙΑΝ ΠΕΤΡΟΥ, ΚΟΥΛΑΝ ΠΕΤΡΙΔΟΥ Σέρρας, ΚΑΛΛΙΟΠΗΝ ΔΑΟΥΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α. ΒΟΥΡΗΝ Έδεσσαν, ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΤΣΕΚΟΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Άνδρίτσαινα, Γ. ΣΤΑΘΑΚΟΥ Σπάρτην, Αϊδ. Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Μήλον, ΜΑΡΙΑΝ ΑΡΤΣΙΤΣΑ Βασιλικόν, Χαλκιδος, Π. ΜΠΕΛΙΤΣΟΝ Μαντίνεια Καλαμών, ΑΡΧΙΜ. ΔΑΜ. ΧΑΤΖΗΝ VIII Μεραρχία, ΙΕΡΟΜ. ΝΙΚΟΔΗΜ. ΩΜΑΝ Λίμνην Εύβοίας, ΚΑΛΛΙΟΠΗΝ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Λάμπαινα Μεσσηνίας, Αϊδσα. Ν. ΒΑΤΣΙΛΟΠΟΥΛΟΝ Στενιές Άνδρου, Α. ΕΥΑΓΓΕΛΟΓΙΑΝΝΗΝ Λάριссαν, Ε. ΒΕΛΛΙΟΝ Καβάλλαν.— Έλήφθησαν. Εύχαριστούμεν. Έτακτοποιήθησαν.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΥΣ ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ ΜΑΣ

Παρακαλούμεν ιδιαίτέρως τα ταχυδρομικά γραφεία Πειραιώς, Θεσσαλονίκης, Πατρών που έχουν πολύ κίνηση και φόρτο εργασίας παρά την ανεπάρκειαν του προσωπικού των να φροντίζουν μ' ενδιαφέρον για τό έργον μας διότι επιτελεί άνώτερο προορισμό πνευματικής διαπαιδαγωγήσεως του λαού μας. Επίσης παρακαλούμε τους ταχ. διανομείς μας να μη παραλαμβάνουν επιστροφές τευχών από πρόσωπα άνεύθυνα γιατί κατ' κανόνα δε γίνονται δεκτές επιστροφές τευχών άνευ επιστολής των συνδρομητών μας, έπειδή πολλές φορές μας επιστρέφονται τεύχη εν άγνοία των.

Κάθε ταχυδρομικός διανομείς θεωρείται και συνεργάτης μας, γι' αυτό και είμαστε πάντα κοντά στη τάξη αυτή των υπαλλήλων που με τόσο μόχθον φροντίζει για την εξυπηρέτηση του κοινού.

Ιδιαίτερη παράκληση απευθύνουμε στο γραφείο Έσωννίων να διευκολύνη τον περιοδεύοντά μας στο έργο του, ως προς την ταξινόμηση καρτών των συνδρομητών μας.

Εύχαριστούμε τον ΟΤΕ και το ταχυδρομείο Άρτης για τις εύγενείς υπηρεσίες των υπαλλήλων των.

Διευθύνσεις συμφώνως τω άρθρω 6 παρ. 1
του Α. Ν. 1092)1938

Υπεύθυνος Διευθυντής:

Αάμπρος Ζαχαρής, Εδ)αγγελιστριάς 16

Προϊστάμενος Τυπογραφείου:

Δημ. Κορδάκης, Πέτρας 29 Άθήνα

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ “ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ,”

ΟΔΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ 16 - ΑΘΗΝΑΙ

ΒΙΒΛΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

- «Γύρω στις αιώνιες αλήθειες», Μητροπολίτου Χίου κ. Παντελεήμονος (Κηρύγματα εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν) Δρχ. 20.000
- «Οἱ Ἀπόστολοι», τοῦ ἰδίου (Ὁμιλίες ἀπὸ τὰς Ἀποστολικὰς περικοπὰς τῶν Κυριακῶν) Δρχ. 20.000
- «Οἱ φίλοι τοῦ Θεοῦ», τοῦ ἰδίου (Κηρύγμ. εἰς τὰς ἐορτ. τῶν ἁγίων) Δρχ. 20.000
- «Ἀπὸ τὸ Βιβλίον τῆς Ζωῆς», τοῦ ἰδίου, Τόμοι Α' καὶ Β' ἕκαστος Δρχ. 20.000
- «Ἀγῶνες κάτω ἀπὸ τὰ δεσμὰ» «Ἡ Ἐκκλησία στὴν κατοχή», συναρπαστικὸ ἀνάγνωσμα, τοῦ ἰδίου Δρχ. 20.000
- «Ἀκτίνες καὶ σύννεφα», τοῦ ἰδίου Δρχ. 20.000
- «Πραγματικότητες καὶ ὄνειρα» 20.000
- «Ἐνὼ κυλᾷ ἡ ζωὴ», τοῦ ἰδίου 20.000
- «Στὸ μυροδόλο νησί», τοῦ ἰδίου 20.000
- «Γιατὶ ὁ πόνος στὴ ζωὴ μας;» Λάμπρου Ζαχαρή. Ὁ σύντροφος κάθε πονεμένου ποῦ ὁδηγεῖ στὴν παρηγορίαν καὶ στὴ γαλήνη. Προλογικὸ σημείωμα κ. Βέλλα, Ἰατρῆς. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Εἰκονογραφησὶς Δ. Καποκεφάλου Δρχ. 15.000
- «52 Ὁμιλίες», Κ. Καλλινίκου, ἐμπνευσμένα ἠθικοκοινωνικὰ κηρύγματα με σύγχρονα πνεύμα Δρχ. 20.000
- «Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ», Ἰωάννου, πρωτοεργῆς τῆς Κροστάνδης, μετάφρ. Ἀρχιμ. Μιχ. Κωνσταντινίδου, νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής. Τὸ βιβλίον ποῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν Δρχ. 10.000
- «Ὅταν τὸ δάκρυ κυλάῃ», Μαρίας Φωστίνης. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὡς τὸ τέλος τὸ διαπνέει ἱερὸς λυρισμός. Περιέχει διηγήματα, στίχους, ἄρθρα Δρχ. 13.000
- «Ἡ μίμησις τοῦ Χριστοῦ», Κεμπσιού Θωμά. Κατὰ μετάφρ. τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Μιχαήλ, νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής. Ἕνας πολυάνθιστος κήπος χριστιανικῶν συμβουλῶν, ποῦ ὁδηγῶν στὸν Παράδεισο. Δεμένο Δρχ. 35.000, ἄδeto Δρχ. 25.000
- «Πίστις καὶ Ἐπιστήμη», Δημ. Μαγκριώτη Δρχ. 10.000
- «Θρησκεία—Ἐπιστήμη—Κοινωνία», Ἀριστ. Κουσίδου Δρχ. 15.000
- «Ἡ Ἐγκράτεια» (Μία ἡρώϊς τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων) Δρχ. 8.000
- «Ὁ ἀόρατος πόλεμος», Νικοδήμου Ἀγιορείτου Δρχ. 17.000
- «Ὁ δρόμος τῆς Χάριτος», D. Moody,

- μετάφρασις Ἀρχιμανδρίτου Βαρνάβα Τζωρτζάτου Δρχ. 8.000
- «Κογχύλια ἀπὸ τὴν Τιβερίαν» (Κηρύγματα) Κ. Κούρκουλα Δρχ. 15.000
- «Δύναμις διὰ τῆς προσευχῆς», F. M. Bounds, με εἰσαγ. καὶ μετάφρ. τοῦ Ἀρχιεπισκ. Ἀμερικής Μιχαήλ Δρχ. 15.000
- «Πάντα μαζί σου», Ἰακ. Δημητρίου. Τὸ βιβλίον τῆς χριστ. ἀγάπης Δρχ. 10.000

ΔΙΑΦΟΡΑ

- «Πῶς νὰ ἀποκοτῶμε φίλους», Dale Carnegie, ἀνώτερα μαθήματα γιὰ ἐνηλίκους Δρχ. 25.000
- «Ὁ δρόμος τῆς εὐτυχίας», Βίκτωρος Ποσέ. Πῶς νὰ διώξετε τὴν στενοχώριαν καὶ νὰ χαρῆτε τὴν ζωὴν σας. Ἕνας πολύτιμος ὁδηγὸς σὲ μιὰ κυριαρχημένη σκέψη ἀπὸ ὀρθὰς ἀντιλήψεις γιὰ μιὰ φωτεινὴ ζωὴ Δρχ. 15.000
- «Σταυρακίου, Ζωῆς πολλὰ τὰ ἔτη», Φ. Κουκουλέ (Βυζαντ. διήγημα) Δρχ. 5.000
- «Διεξυγμένη», Pierre Mauriac 8.000

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

- «Οἱ Ἀθλοῖ» τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ. Διασκευή γιὰ παιδιὰ Δρχ. 35.000
- «Ἡ μητέρα λέει ἱστορίες», Ἀδαμαντ. Μαντούδη. (Εἶναι οἱ ὠραιότερες ἱστορίες ποῦ γράφηκαν γιὰ παιδιὰ, με ψυχολογημένα διδάγματα) Δρχ. 5.000
- «Ἡ Ἱστορία τοῦ Χριστοῦ», Μητροπολίτου Κορινθίας Μιχαήλ, νῦν Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής. Κατὰ τὸ Ἀγγλικὸν τῆς Μ. Μάκενζι Δρχ. 3.000
- «Τὰ ἀγνὰ νιάτα», Tighamer Toth Δρχ. 20.000
- «Μέσα ἀπὸ τὸν ὁμορφὸ κόσμον», Tighamer Toth Δρχ. 20.000
- «Στὰ παιδιὰ μου γιὰ τὰ παιδιὰ τους», Μαρίας Ζαχαρή Δρχ. 15.000
- Πέντε τόμοι τῆς «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ» (1945—1950). Περιέχουν πλοῦσιαν ὕλην χριστιανικὴν καὶ κοινωνικὴν. Συνεργάζονται διαπρεπεῖς Ἕλληνες καὶ ξένοι διανοούμενοι με διηγήματα, ποιήματα, δράματα, σημειώσεις γύρω ἀπὸ τὴν τέχνη, στήλες με παραμύθια καὶ διηγήματα γιὰ παιδιὰ, σκηνηκοὺς διαλόγους γιὰ μορφωτικὰς γιορτὰς καὶ ἐκλεκτὰς μεταφράσεις. Στὸ πρακτικὸ μέρος, οἰκοκυρικὴ ὕλη, με συνεργασίαν τῆς Ἐπαγγελματικῆς καὶ Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς Ἐνώσεως Ἑλληνίδων, καλοὶ πρόποι, ὑγιεινὴ, χρήσιμες συμβουλὲς κλπ. Τιμῶνται ἄδetoι Δρχ. 20.000.

Κάθε παραγγελία ἐπιβαρύνεται με 10 ο)ο, ἐξοδα ταχυδρομικὰ ἐπὶ συστάσει καὶ συσκευασίας. Οὐδεμία παραγγελία ἐκτελεῖται ἀνευ καταβολῆς τοῦ ἀντιτίμου.